

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins
Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga

Ársskýrsla 2012

Efnisyfirlit

Ársskýrsla LSR og LH 2012

Ávarp stjórnarformanns LSR	2
Stjórn LSR	3
Ávarp stjórnarformanns LH	4
Stjórn LH	5
Hrein eign til greiðslu lífeyris og tekjur af fjárfestingum	6
Ávöxtun	9
Eignir og markaðir	10
Fjárfestingar	13
Verðbréfaeign	14
Fjárfestingarstefna	16
Áhættustefna	18
Sjóðfélagalán	20
Séreign LSR	22
Iðgjöld	24
Lífeyrisþegar og lífeyrisgreiðslur	27
Skuldbindingar	35
Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar	41
Starfsemi	44

Yfirlit LSR og LH 2012

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris	48
Efnahagsreikningur	50
Sjóðstreymi	52

Ársreikningur LSR 2012

Skýrsla stjórnar	56
Áritun endurskoðenda	59
Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris	60
Efnahagsreikningur	62
Sjóðstreymi	64
Yfirlit um rekstur og fjárhag fjárfestingarleiða Séreignar LSR	66
Skýringar	67
Kennitölur LSR	84
Kennitölur A-deildar	85
Kennitölur B-deildar	86
Kennitölur Séreignar LSR Leið I	87
Kennitölur Séreignar LSR Leið II	88
Kennitölur Séreignar LSR Leið III	89

Ársreikningur LH 2012

Skýrsla stjórnar	92
Áritun endurskoðenda	95
Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris	96
Efnahagsreikningur	97
Sjóðstreymi	98
Skýringar	99
Kennitölur	110

Overview for LSR & LH 2012

Statement of changes in net assets available for benefits	114
Balance sheet	115
Statement of cash flow	116
Financial indicators – LSR	117
Financial indicators – LH	118
Appendix – LSR & LH	119

Ávarp stjórnarformanns LSR

Árið 2012 var annasamt en á sama tíma hagfelld fyrir LSR. Vel gekk að ávaxta eignir sjóðsins, áhættustefna hans var endurskoðuð og áhættustýring innleidd, sjóðurinn flutti starfsemi sína í nýtt húsnæði og mikil vinna var lögð í að yfirfara og bæta verkferla og verklagsreglur. Einnig var meðhöndlun skjala og utanumhald um þau bætt með nýju skjalavistunarkerfi, svo að nokkur atríði séu nefnd. En blikur eru engu að síður á lofti. Tryggingafræðileg staða A- og B-deildar er þannig að nauðsynlegt er að grípa til aðgerða sem fyrst.

Ávöxtun eigna sjóðsins var sú besta um árabíl. Nafnávöxtun var 14,2% sem svarar til 9,1% hreinnar raunávöxtunar. Tekjur af fjárfestingum á árinu voru 54,4 milljarðar kr. Ef horft er til síðustu þriggja ára voru tekjur af fjárfestingum á því tímabili samtals 96,6 milljarðar kr. Á sama tímabili hafa eignir sjóðsins vaxið um 108,2 milljarða kr. og má því að mestu leyti rekja eignaaukningu síðustu þriggja ára til tekna af fjárfestingum.

Allir eignaflokkar skiluðu góðri ávöxtun á síðasta ári, en erlend hlutabréf standa undir drjúgum hluta ávöxtunarinnar. Sjóðurinn er með 31,3% eigna sinna í erlendum verðbréfum sem er tiltölulega hátt hlutfall samanborið við aðra lífeyrissjóði. Þó ávöxtun eigna hafi gengið vel á síðasta ári þá er óvarlegt að ætla að sama verði uppi á teningnum á þessu ári. Ávöxtun erlendra hlutabréfa gekk óvenju vel og veiking íslensku krónunnar jók þá ávöxtun þegar eignirnar eru reiknaðar yfir í íslenskar krónur. Þá var ástand á innlendum hlutabréfamarkaði að ýmsu leyti sérstakt og óvarlegt að ætla að þróunin á þeim markaði segi til um framhaldið.

Hlutfall innlendra hlutabréfa af heildareignum var u.þ.b. 5% um síðustu áramót og hefur það heldur hækkað það sem af er yfirstandandi ári. Fyrir hrun íslenska fjármálakerfisins á haustmánuðum 2008 var LSR yfirleitt tiltölulega lítill hluthafi í hverju hlutafélagi en nú er staðan breytt. Fá félög eru skráð á verðbréfamarkaði og þau eru flest mun minni en þau sem voru á markaði fyrir hrun. Þetta, ásamt fábreyttum fjárfestingarkostum, hefur leitt til þess að sjóðurinn er nú stærri hluthafi í nokkrum innlendum hlutafélögum en við áttum áður að venjast.

Í starfsreglum stjórnar LSR er tiltekin sú meginstefna að stjórn sjóðsins taki ekki afstöðu til þess hverjir sitji í stjórnunum þeirra fyrirtækja sem sjóðurinn hefur fjárfest í. Breyttar aðstæður kalla á umfjöllun og e.t.v. endurskoðun á þessari stefnu, þó svo engin ákvörðun hafi verið tekin þar að lútandi.

Gjaldeyrishöftin eru einn helsti áhættuþáttur í starfsemi lífeyrissjóða eins og staðan er í dag. Nauðsynlegt er fyrir lífeyrissjóði að geta dreift áhættu á milli mismunandi heimshluta, eignaflokka og atvinnugreina. Þá skapa gjaldeyrishöftin óeðlilegt ástand innanlands þar sem fjárfestingarkostir eru fábreyttir samanborið við framboð á fjármagni sem leitar eðlilegrar ávöxtunar. Þetta ástand hefur áhrif á og skekkir verðlag á öllum innlendum eignamörkuðum, hvort sem um er að ræða hlutabréf, skuldabréf eða fasteignir. Þetta ástand felur í sér hættu sem nauðsynlegt er að varast.

Þegar horft er til síðasta árs og þess sem af er þessu ári er rétt að geta þess að tekist hefur að leysa flest þau álitamál sem óvissu hafa valdið um stöðu sjóðsins. Þar ber helst að nefna að samningar hafa náðst um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga sem sjóðurinn gerði á sínum tíma til að draga úr gjaldeyrissáhhættu vegna erlendra verðbréfavíðskipta. Ekki kom til frekari gjaldfærslu vegna þeirra uppgjöra umfram það sem áður hafði verið gert ráð fyrir í bókhaldi sjóðsins.

Í árslok 2012 voru samanlagðar eignir allra deilda LSR 436,6 milljarðar kr. og höfðu þær hækkað um 57,1 milljarð kr. frá árinu á undan. Þar af voru eignir A-deildar 218,4 milljarðar kr., B-deildar 208 milljarðar kr. og Séreignar 10,2 milljarðar kr.

Í hverjum mánuði greiddu að jafnaði 27 þúsund sjóðfélagar iðgjald til LSR á árinu, samtals 19,9 milljarða kr. Tæplega 15 þúsund sjóðfélagar fengu að meðaltali lífeyrissgreiðslur í hverjum mánuði á árinu 2012, samtals að fjárhæð 27 milljarðar kr. eða rúmlega 2,2 milljarðar kr. á mánuði. Þessar upplýsingar eru til vitnis um umfangsmikla starfsemi og verðmæt réttindi fjölda sjóðfélaga. Það er því mikil ábyrgð sem hvílir á þeim sem gefið hafa kost á sér til setu í stjórn sjóðsins.

Í lögum sem gilda um A-deild sjóðsins segir að deildin skuli á hverjum tíma eiga eignir til að mæta skuldbindingum sínum. Ef munur á eignum og skuldbindingum er yfir ákveðnum vikmörkum, sem heimilt er að vera með frá fullu jafnvægi á hverjum tíma, beri að grípa til viðeigandi ráðstafana. Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar úttektar á stöðu A-deildar í lok árs 2012 er heildarstaða hennar neikvæð um 12,5%. Þetta er fimmta árið í röð þar sem skuldbindingar eru meira en 10% hærra en eignir og ber stjórninni því að grípa til aðgerða svo jafnvægi á milli eigna og skuldbindinga náist. Tímarammi sem stjórnin hefur til þessa er til 1. október nk.

Tryggingafræðileg staða B-deildar er einnig erfið. Þess ber þó að geta að aldrei hefur verið við það miðað að sú deild eigi að fullu eignir til að mæta skuldbindingum.

Stjórn LSR. Frá vinstri: Guðlaug Kristjánsdóttir, Gunnar Björnsson, Þórveig Þormóðsdóttir, Árni Stefán Jónsson, Marianna Jónasdóttir, Þórður Á. Hjaltested, Viðar Helgason, Guðrún Ágústsdóttir.

B-deildin er því aðeins að hluta til byggð á sjóðsöfnun, en að hluta til á gegnumstreymiskerfi. Áfallnar skuldbindingar deildarinnar voru um síðustu áramót 361,9 milljarður kr. umfram eignir. Greiddur lífeyrir eru verulega umfram iðgjaldtekjur og lífeyrishækkarnir. Það gengur því hratt á eignir deildarinnar og ef ekkert verður að gert bendir allt til að eignir B-deildar verði uppunar árið 2028. Það er því mikilvægt að ríkið hefji nú þegar greiðslur inn á þessar skuldbindingar í stað þess að bíða þar til eignir B-deildar klárast og allar greiðslur úr henni lenti á ríkissjóði vegna bakábyrgðar á skuldbindingum.

Um mitt síðasta ár flutti lífeyrissjóðurinn starfsemi sína frá Bankastræti 7 að Engjateigi 11. Aðgengi fyrir sjóðfélaga að nýja húsnæðinu er hentugra og þar má betur mæta kröfum þeirra um góða og persónulega ráðgjöf. Þá kalla auknar kröfur, m.a. frá eftirlitsaðilum, á aukinn starfsmannafjölda, en erfitt var að mæta þeim í fyrra skrifstofuhúsnæði.

Kröfur sem gerðar eru til starfshátta lífeyrissjóða og stjórnarmanna þeirra hafa aukist verulega á síðari árum og er starfsumhverfið orðið flóknara. Erfið tryggingafræðileg staða A- og B-deildar eykur enn á þær kröfur sem gerðar eru til stjórnenda sjóðsins. Lífeyrissjóðurinn hefur gripið til margvíslegra ráðstafana til að mæta auknum kröfum en helst ber að nefna að farið hefur verið yfir alla verkferla og verklagsreglur ásamt því sem eftirlitsaðgerðir í starfsemi hafa verið endurskoðaðar. Þá hafa allir stjórnarmenn LSR gengist undir og staðist ítarlegt hæfismat Fjármálaeftirlitsins. Stjórn sjóðsins mun áfram vinna að því að treysta starfsemi sjóðsins til hagsbóta fyrir sjóðfélaga og ábyrgðaraðila sjóðsins.

Fyrir hönd stjórnar LSR þakka ég starfsmönnum sjóðsins, sjóðfélögum og launagreiðendum samstarfið á liðnu ári.

Árni Stefán Jónsson,
stjórnarformaður

Stjórn LSR

Stjórn LSR skipa átta stjórnarmenn og er skipunartíminn þrjú ár í senn. Fjármálaráðherra skipar fjóra þeirra, stjórn BSRB skipar tvo, stjórn BHM skipar einn og stjórn Kennarasambands Íslands skipar einn stjórnarmann. Núverandi stjórn tók við í ársbyrjun 2012 og komu 4 nýir stjórnarmenn inn á árinu. Alls kom stjórnin 26 sinnum saman til formlegra fundahalda á liðnu ári. Á árinu 2012 var Marianna Jónasdóttir formaður stjórnar sjóðsins, en í ársbyrjun 2013 tók Árni Stefán Jónsson við formennskunni.

Allir stjórnarmenn LSR hafa gengist undir hæfismat hjá Fjármálaeftirlitinu (FME) í samræmi við reglur nr.

180/2013. Samkvæmt þeim skulu stjórnarmenn uppfylla þær hæfiskröfur sem gerðar eru til þeirra í lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Stjórnarmenn skulu búa yfir nægilegri þekkingu og starfsreynslu til að geta gegnt stöðu sinni á tilhlýðilegan hátt og þurfa þeir m.a. að hafa góða þekkingu á starfsemi lífeyrissjóða. Þá er jafnframt gerð krafa til stjórnarmanna um fjárhagslegt sjálfstæði og óhæði. Sem dæmi mega stjórnarmenn í lífeyrissjóðum ekki eiga sæti í stjórn annars eftirlits-skylds aðila. Allir stjórnarmenn LSR stóðust hæfismat FME.

Ávarp stjórnarformanns LH

Vel gekk að ávaxta eignir LH á árinu 2012 og var ávöxtunin sú hæsta frá því á árinu 2006. Nafnávöxtun sjóðsins var 14,8% sem jafngildir 9,6% hreinni raunávöxtun. Til samanburðar var nafnávöxtun 7,1% á árinu 2011 og hrein raunávöxtun 1,6%. Allir eignaflokkar skiluðu góðri ávöxtun á árinu, en mestu munar um ávöxtun erlendra eigna. Nú eru 38,4% eigna sjóðsins í vel dreifðu safni erlendra verðbréfa en þetta er talsvert hærra hlutfall en að meðaltali hjá öðrum lífeyrissjóðum hér á landi. Ávöxtun erlendra eigna var 23,7% reiknuð í íslenskum krónum. Þó svo erlend verðbréfaeign sjóðsins hafi skilað svo góðri ávöxtun á árinu er rétt að hafa í huga að ávöxtun þessa eignaflokks er sveiflukennd og óvarlegt er að reikna með sama áframhaldi á þessu ári. Hins vegar er það styrkur að geta dreift áhættunni á fleiri hagkerfi en það íslenska.

Ávöxtun innlendra hlutabréfa var sömuleiðis góð á árinu en sá eignaflokkur var hins vegar einungis 4,4% af heildareignum LH í lok árs. Fá félög hafa verið skráð á innlendum hlutabréfamarkaði að undanförmu og því um tiltölulega fáa valkosti að ræða. Eftirspurn eftir hlutabréfum hefur því í mörgum tilvikum verið meiri en framboð. Það, ásamt áhrifum þess að lífeyrissjóðir og aðrir fjárfestar hafa ekki haft heimild til erlendra fjárfestinga vegna gjalddeyrihafta, getur þrýst verði hlutabréfa upp á við. Nauðsynlegt er því fyrir sjóðinn að huga vel að þeirri áhættu sem fylgir fjárfestingu á innlendum hlutabréfamarkaði eins og hann er í dag.

Á haustmánuðum 2012 samþykkti stjórn LH nýja áhættustefnu fyrir sjóðinn sem byggir á leiðbeinandi tilmælum frá Fjármálaeftirlitinu um áhættustýringu hjá lífeyrissjóðum. Áhættustefna LH er stefnumarkandi yfirlýsing um hvaða og hversu mikla áhættu sjóðurinn er tilbúinn að taka til að ná markmiðum sínum. Mikil vinna var lögð í að gera áhættustefnuna vel úr garði og var hannað tölvakerfi til að halda utan um eftirfylgni með henni. Samhliða vinnu við innleiðingu áhættustefnunnar hefur verið unnið að endurskoðun á verklagsreglum, leiðbeiningum og skráningu innra eftirlits með það að markmiði að auka öryggi í hvívetna í starfsemi.

Í árslok 2012 voru eignir LH 24,5 milljarðar kr. og höfðu þær hækkað um 2,2 milljarða kr. frá árinu á undan. Frá hrúni bankakerfisins á árinu 2008 hafði verið óvissa í reikningum sjóðsins í sambandi við uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga sem lífeyrissjóðurinn gerði við Glitni, Kaupþing og Landsbankann til að draga úr gjaldmiðlaáhættu vegna erlendra verðbréfa. Þessari óvissu hefur nú verið eytt með sam-

komulagi um uppgjör við bankana þrjá. Í ársreikningi sjóðsins hafði verið færð varúðarfærsla vegna hugsanlegs taps á gjaldmiðlavarnasamningum. Uppgjör samninganna er í grófum dráttum í samræmi við þær færslur og kom því ekki til frekari gjaldfærslu vegna þeirra.

Á árinu 2012 fengu að meðaltali 852 sjóðfélagar lífeyrisgreiðslur frá LH í hverjum mánuði, samtals tæplega 2,2 milljarða kr. Virkum sjóðfélögum fer fækkandi en að meðaltali greiddu 426 sjóðfélagar iðgjald mánaðarlega til LH á síðasta ári og fækkaði þeim um 11% milli ára. Iðgjaldgreiðslur námu 232 milljónum kr. Útstreymi í formi lífeyrisgreiðslna er því talsvert meira en innkoma iðgjalda.

Áfallnar lífeyrisskuldbindingar LH í árslok 2012 voru samkvæmt útreikningi tryggingafræðings sjóðsins 67,7 milljarðar kr. Skuldbindingar umfram eignir eru því verulegar, en rétt að minna á að uppbygging sjóðsins hefur frá upphafi verið með þeim hætti að iðgjöld og ávöxtun þeirra eiga einungis að standa undir hluta lífeyrisgreiðslna. Sjóðurinn er með bakábyrgð launagreiðenda og nauðsynlegt er að gera áætlun um hvernig þeir geti sem best mætt skuldbindingum sínum.

LH hefur verið lokaður fyrir nýjum sjóðfélögum frá árinu 1997. Innstreymi iðgjalda mun því enn minnka á næstu árum. Hins vegar eru umtalsverðar skuldbindingar sem hvíla á sjóðnum og þær á eftir að fullnusta. Þessar skuldbindingar eru á ábyrgð ríkissjóðs og annarra launagreiðenda sem greitt hafa iðgjald til sjóðsins fyrir starfsmenn sína. Verði ekkert að gert munu eignir sjóðsins tæmast eftir u.þ.b. 15 ár. Heppilegast er að launagreiðendur hefji sem fyrst innborganir inn á skuldbindingar sínar svo komið verði í veg fyrir að lífeyrissjóðurinn tæmist og að lífeyrisgreiðslur lendi í framhaldi af því af fullum þunga á ábyrgðaraðilum sjóðsins.

Hjúkrunarfræðingar greiða nú ýmist iðgjald til A-deildar LSR eða í LH. Eins og áður sagði hefur LH verið lokaður fyrir nýjum sjóðfélögum frá árinu 1997. Frá þeim tíma hafa allir nýráðnir hjúkrunarfræðingar gerst aðilar að LSR. Nú er svo komið að u.þ.b. 80% starfandi hjúkrunarfræðinga greiða iðgjald af launum sínum í þann sjóð. Mikil samstarf er með sjóðunum tveimur en eignir og fjárhagur þeirra er aðskilinn og sjóðirnir hvor með sína stjórnina. Fram á mitt síðasta ár höfðu sjóðirnir verið með sameiginlega skrifstofu í Bankastræti 7 en síðastliðið sumar fluttu þeir starfsemi á Engjateig 11. Samstarf sjóðanna er heppilegt fyrir báða

aðila en LH er með þjónustusamning við LSR sem annast allan rekstur sjóðsins. Í skjóli þess getur LH boðið sjóðfélögum sínum þjónustu sambærilega við það sem best gerist og sjóðurinn nýtur stærðarhagkvæmni heildarinnar.

Fyrir hönd stjórnar LH þakka ég starfsmönnum sjóðsins, sjóðfélögum og launagreiðendum góð samskipti á árinu.

Ásta Lára Leósdóttir

Stjórn LH

Stjórn LH skipa fjórir stjórnarmenn. Fjármálaráðherra skipar tvo þeirra og Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga tvo. Núverandi stjórn tók við í ársbyrjun 2012 og komu þá þrír nýir inn í stjórn en skipunartími er þrjú ár í senn. Alls kom stjórnin 14 sinnum saman til fundar á

liðnu ári. Á árinu 2012 var Herdís Gunnarsdóttir formaður stjórnar sjóðsins en í ársbyrjun 2013 tók Ásta Lára Leósdóttir við formennskunni.

Stjórn LH. Efri röð frá vinstri: Ásta Lára Leósdóttir, Oddur Gunnarsson. Neðri röð frá vinstri: Herdís Gunnarsdóttir, Ragnheiður Gunnarsdóttir.

Hrein eign til greiðslu lífeyris og tekjur af fjárfestingum

Samanlagðar eignir LSR og LH voru 461,1 milljarður kr. í árslok 2012 og hækkuðu þær um 59,3 milljarða milli ára eða sem nemur 14,8%. Af samanlögðum eignum LSR og LH í árslok námu eignir A-deildar 218,5 milljörðum kr. eða 47,4% af eignum sjóðanna, eignir B-deildar LSR námu 208 milljörðum kr., eignir Séreignar LSR voru 10,2 milljarðar kr. og eignir LH 24,5 milljarðar kr.

Frá upphafi árs 2003 til loka árs 2012 hefur samanlögð hrein eign LSR og LH til greiðslu lífeyris aukist úr 126,4 milljörðum kr. í 461,1 milljarð kr. Aukningin nemur því 334,5 milljörðum kr. á tímabilinu. Af þeirri fjárhæð voru fjárfestingartekjur rúmlega tveir þriðju eða 239,1 milljarður kr., innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar og uppgjör skuldbindinga 63,5 milljarðar kr. og lögjöld umfram lífeyri og kostnað 31,9 milljarðar kr. Þrátt fyrir áhrif fjármálakreppunnar hafa eignir sjóðanna tæplega fjórfaldast á undanförunum 10 árum. Það jafngildir því að árleg meðalaukning eigna hafi verið tæplega 13,8%.

Fjárfestingartekjur sjóðanna voru 57,6 milljarðar kr. á síðasta ári og hækkuðu um rúmlega helming frá árinu áður. Allir eignaflokkar skiluðu jákvæðri ávöxtun á síðasta ári og var ávöxtun erlendra hlutabréfa sérlega góð.

Ávöxtun sjóðanna hefur verið misjöfn undanfarin 10 ár og endurspeglar hún þær sveiflur sem hafa verið á verðbréfamörkuðum. Þá hafa jafnframt verið miklar sviptingar í fjárfestingarumhverfi lífeyrissjóðanna á undanförunum árum og hafa sjóðirnir verið að takast á við áhrif hrunsins. Þrátt fyrir það er meðaltal hreinnar raunávöxtunar frá og með árinu 2009 um 4% hjá LSR og 3,9% hjá LH. Helsta áhyggjuefnið eru gjaldreyrihöftin en vegna þeirra geta sjóðirnir ekki náð eðlilegri áhættudreifingu á eignir sínar. Ýmislegt jákvætt hefur þó átt sér stað, sjóðirnir hafa samið um skuldir sínar við skilanefndir föllnu bankanna vegna gjaldmiðlavanasamninga og félögum á innlendum hlutabréfamarkaði hefur fjölgað. Þá hefur dregið úr óvissu varðandi afdrif þeirra félaga sem sjóðirnir fjárfestu í og lentu í erfiðleikum í hruninu. Sum þeirra hafa gengið í gegnum fjárhagslega endurskipulagningu og mörg hver eru komin á markað eða á leið þangað innan skamms tíma.

Síðustu 10 ár er meðaltal hreinnar raunávöxtunar LSR 2,8% og 2,6% hjá LH. Ef horft er 20 ár aftur í tímann er meðaltal hreinnar raunávöxtunar það sama hjá báðum sjóðum eða 3,5%. Samkvæmt tryggingafræðilegum forsendum um uppgjör sjóðanna er gert ráð fyrir að hrein raunávöxtun til langs tíma sé 3,5%.

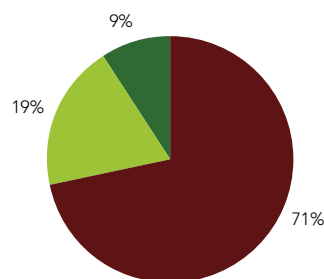
Hrein eign til greiðslu lífeyris

í millj. kr.	2012	2011	Breyting milli ára
A-deild LSR	218.447	179.342	21,8%
B-deild LSR	208.004	190.874	9,0%
Séreign LSR	10.194	9.289	9,7%
Lsj. hjúkrunarfræðinga	24.469	22.309	9,7%
Samtals	461.114	401.814	14,8%

Fjárfestingartekjur

í millj. kr.	2012	2011	Breyting milli ára
A-deild LSR	24.606	10.919	125,4%
B-deild LSR	28.852	14.089	104,8%
Séreign LSR	924	617	49,8%
Lsj. hjúkrunarfræðinga	3.243	1.530	112,0%
Samtals	57.625	27.155	112,2%

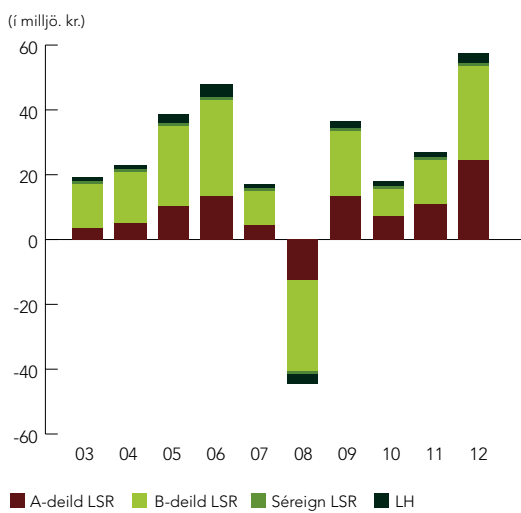
Uppruni aukinna eigna 2003–2012

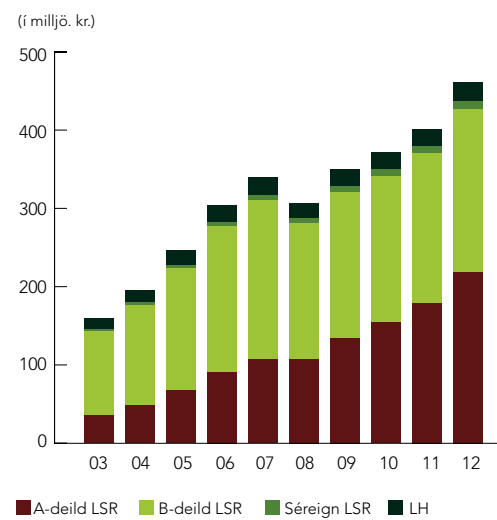
- Fjárfestingartekjur
- Greiðslur ríkissjóðs inn á skuldbindingar og uppgjör skuldbindinga
- Lögjöld umfram lífeyrisgreiðslur og kostnað

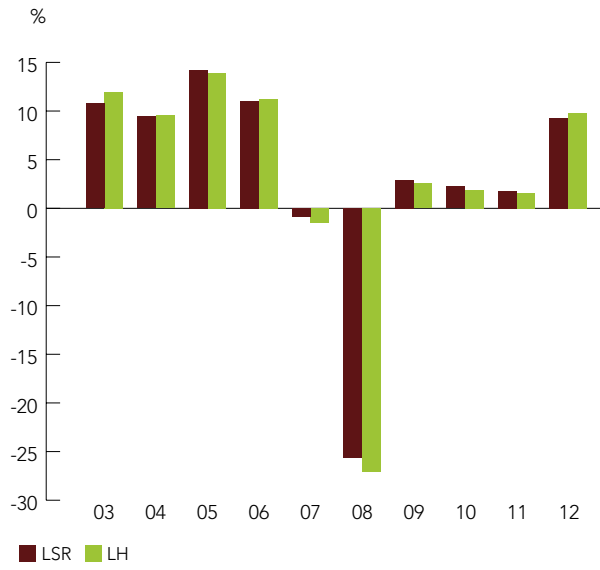
Fjárfestingartekjur

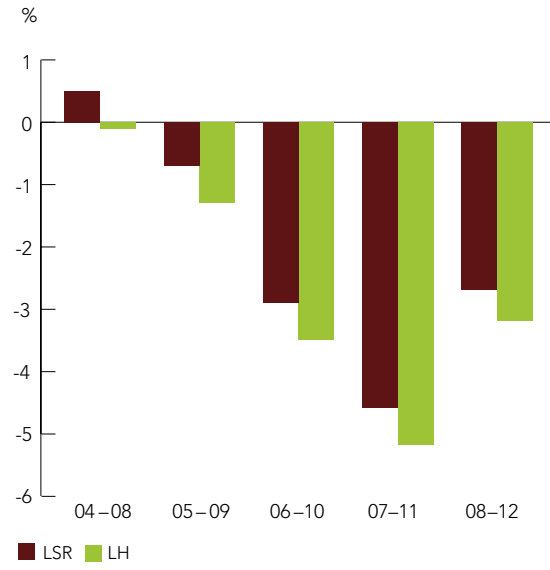
Hrein eign til greiðslu lífeyris

Hrein raunávöxtun

5 ára meðaltal hreinnar raunávöxtunar

Ávöxtun

Nafnávöxtun LSR á árinu 2012 var 14,2% sem samsvarar 9,2% raunávöxtun samanborið við 1,9% á árinu 2011. Hrein raunávöxtun, þ.e. þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjármunatekjum, var 9,1% samanborið við 1,8% á árinu 2011. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar LSR síðustu 5 árin er -2,7% og meðaltal síðustu 10 árin er 2,8%.

Nafnávöxtun LH á árinu 2012 var 14,8% sem samsvarar 9,8 raunávöxtun samanborið við 1,8% á árinu 2011. Hrein raunávöxtun LH var 9,6% á árinu 2012 samanborið við 1,6% árið áður. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar LH síðustu 5 árin er -3,2% og meðaltal síðustu 10 árin er 2,6%.

Í meðfylgjandi töflum má sjá ávöxtun og eignasamsetningu allra deilda LSR og LH á árinu 2012. Skuldabréfaeign A-deildar LSR, B-deildar LSR og LH er gerð upp á kaupkröfu sem þýðir að breytingar á ávöxtunarkröfu skuldabréfa hafa ekki áhrif á bókfært virði þeirra bréfa sem sjóðirnir áttu í árslok 2012. Tekið hefur verið tillit til niðurfærslu skuldabréfa í ávöxtun allra deilda. Í árslok var skuldabréfaeign Séreignar LSR að mestu leyti í skuldabréfasjóðum og er hún gerð upp á markaðsvirði sem þýðir að þegar ávöxtunarkrafa á markaði lækkar, þá hækkar virði bréfanna og öfugt. Ávöxtun er reiknuð samkvæmt reglum um ársreikninga lífeyrissjóða.

Ávöxtun og eignasamsetning 2012

	A-deild	B-deild	Séreign Leið I	Séreign Leið II	Séreign Leið III	LSR	LH
Nafnávöxtun	13,1%	15,5%	11,8%	12,6%	6,7%	14,2%	14,8%
Hrein raunávöxtun	8,1%	10,4%	6,9%	7,6%	2,1%	9,1%	9,6%
Hrein raunávöxtun (5 ára meðaltal)	-2,7%	-2,7%	-1,2%	1,1%	4,2%	-2,7%	-3,2%

Eignasamsetning í árslok 2012

Innlán	6,5%	2,8%	7,1%	5,7%	100,0%	5,7%	3,8%
Innlend skuldabréf	61,8%	56,9%	51,3%	57,1%		58,7%	53,2%
Innlend hlutabréf	6,2%	3,7%	3,8%	6,1%		4,9%	4,4%
Erlend hlutabréf	19,3%	30,8%	33,1%	26,3%		24,8%	31,9%
Erlend skuldabréf	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%		0,1%	0,1%
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	6,0%	5,7%	4,7%	4,8%		5,7%	6,5%
Kaup og rekstur íbúðarhúsnæðis	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%		0,1%	0,1%

Eignir og markaðir

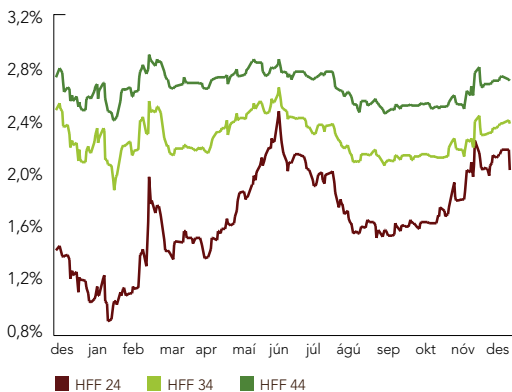
Innlend skuldabréf

Nafnávöxtun innlendra skuldabréfa var 10,6% á árinu 2012 sem samsvarar 5,8% raunávöxtun. Ávöxtunarkrafa meðallangra og langra verðtryggðra íbúðabréfa breyttist tiltölulega lítið yfir árið en töluvert þó í stysta flokknum. Þá breytingu má rekja til þess að Seðlabankinn tók fyrir þá leið að erlendir eigendur íbúðabréfa gætu fengið afborganir sínar greiddar í evrum. Það leiddi til þess að skörp verðlækkun og samsvarandi hækkun ávöxtunarkröfu varð á stystu flokkum íbúðabréfa sem að einhverju leyti eru í eigu erlendra aðila. Viðvarandi eftirspurn hefur þó verið eftir skuldabréfum útgefnum af Íbúðalánasjóði.

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisbréfa var í hækkunarferli frá áramótum fram til loka apríl sem helst má rekja til ótta fjárfesta við frekari stýrivaxtahækkunir Seðlabankans og aukins verðbólguóttu í efnahagskerfinu. Viðsnúningur varð á ávöxtunarkröfunni á seinni hluta ársins sem skýra má af viðvarandi eftirspurn og var ávöxtunarkrafa ríkisbréfa í lok ársins á svipuðum slóðum og í upphafi þess.

Vaxtaávarðanir Seðlabanka Íslands voru átta talsins á árinu og hækkaði bankinn stýrivexti í skrefum úr 4,75% í 6,0%. Má álykta að ávöxtunarkrafa á markaði hafi ekki hækkað með hækkandi stýrivöxtum vegna lítills úrvals fjárfestingakosta á markaði.

Ávöxtunarkrafa stuttra og langra íbúðabréfa á árinu 2012

10 stærstu skuldarar í árslok 2012 (LSR og LH)

Skuldari	Í millj. kr.	Hlutföll
Íbúðalánasjóður	86.094	40,8%
Ríkissjóður Íslands	59.764	28,3%
Lánasjóður sveitarfélaga	7.093	3,4%
Landsvirkjun	6.700	3,2%
Lánasjóður landbúnaðarins	3.612	1,7%
Reykjavíkurborg	3.531	1,7%
Orkuveita Reykjavíkur	3.318	1,6%
Akureyrarkaupstaður	3.309	1,6%
Ríkisútvarpið	3.086	1,5%
Fjármála- og efnahagsráðuneyti	2.354	1,1%

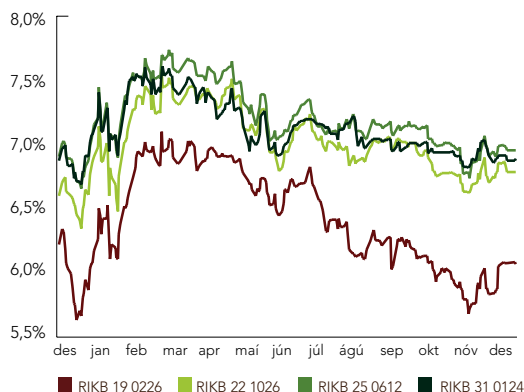
Innlend hlutabréf

Nafnávöxtun innlends hlutabréfasafns sjóðanna var 23,9% á árinu sem jafngildir 18,5% raunávöxtun. Til samanburðar hækkaði íslenska úrvalsvisitalan OMXI6 um 17,2%. Þá hækkaði sænska úrvalsvisitalan (OMX) um 16,4%, norska (OBX) hækkaði um 14,7% og finnska (HEX) hækkaði um 14,0% á árinu. Þróun íslensku úrvalsvisitölunnar OMXI6 á árinu 2012 er sýnd á mynd á næstu síðu.

Stærstu skráðu fyrirtækin í söfnum LSR og LH í lok árs 2012 voru Icelandair Group hf., Marel hf., Hagar hf. og Össur hf. Stærstu óskráðu félögin voru Framtakssjóður Íslands slhf., Jarðvarmi slhf., Sjóvá hf. og Eik fasteignafélag hf.

Þrjár nýskráningar voru á íslenskum hlutabréfamarkaði á árinu 2012; Fasteignafélagið Reginn hf., Fjarskipti hf. og Eimskipafélag Íslands hf.

Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisskuldabréfa (RIKB) á árinu 2012

Erlend hlutabréf

Erlent hlutabréfasafn sjóðanna, reiknað í íslenskum krónum, hækkaði að nafnvirði um 24,6% á árinu 2012 sem svarar til 19,2% raunávöxtunar. LSR og LH eru í samstarfi við erlenda fjárvörsluaðila um ávöxtun fjármuna sjóðanna á erlendum verðbréfamörkuðum. Við val á fjárvörsluaðilum er horft til áhættudreifingar, ólíkrar aðferðafræði, reynslu, árangurs og mismunandi fjárfestingarstefnu. Leitað er eftir samstarfi við trausta aðila sem hafa náð góðum árangri yfir lengri tíma og veita góða og samkeppnishæfa þjónustu. Í töflu á næstu síðu má líta sundurliðun stærstu erlendu verðbréfasjóða í safni LSR og LH, eftir tegundum sjóða.

Miklar verðsveiflur einkenndu árið 2012 á erlendum hlutabréfamörkuðum. Fyrsti ársfjórðungur var mjög góður og hækkuðu markaðir töluvert en lækkuðu á öðrum ársfjórðungi. Í byrjun júní var markaðurinn í lægstu gildum ársins og hækkaði vísitalan út árið ef frá er talið lækkunartímabil um miðjan nóvember. Í dollurum talið hækkaði MSCI, heimsvísitala hlutabréfa, um 15,8%. Umreiknað í íslenskar krónur hækkaði heimsvísitalan um 21,5% á árinu. Hér að neðan er yfirlit yfir þróun gengisvísitölu íslensku krónunnar á árinu 2012 og á næstu síðu má sjá yfirlit yfir þróun MSCI, heimsvísitölu hlutabréfa, í dollurum.

Áhyggjur af skuldavanda evruríkjanna héldu áfram á árinu en eru þó minni en undanfarin misseri. Batnandi

hagtölur í Bandaríkjunum ásamt aukinni fjárfestingu hafa ýtt undir hækkanir á hlutabréfamörkuðum. Dregið hefur úr mikilli eftirspurn ríkisskuldabréfa sem einkennt hefur markaðinn undanfarin ár og hafa fjárfestar í auknum mæli leitað inn á hlutabréfamarkaði. Hagvöxtur í þróunarríkjum dregur vagninn í heimshagvexti og vegur Kína þar þyngst.

Talsvert flökt einkenndi krónuna á árinu 2012 og styrktist hún þegar leið á sumarið. Það er sá tími þegar mest innflæði gjaldeyris til landsins á sér stað. Á haustmánuðum fór krónan að veikjast á nýjan leik og nam veiking ársins 6,6%.

Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu

Undir sjóði um sameiginlega fjárfestingu falla innlendir og erlendir framtaks- og fasteignasjóðir.

Eignir LSR og LH í erlendum framtaks- og fasteignasjóðum námu 23,7 milljörðum kr. og eignir í innlendum framtakssjóðum námu um 3,8 milljörðum kr. í árslok 2012. Á árinu 2012 voru nettóendurgreiðslur úr sjóðum um sameiginlega fjárfestingu rúmlega 1,5 milljarðar kr. sem skiptast þannig að endurgreiðslur úr framtakssjóðum umfram innkallanir námu um 1,7 milljörðum kr. og fjárfestingar í fasteignasjóðum námu 176 milljónum kr. Í árslok var vægi eignaflokksins 5,8% af heildareignum eða tæpir 27,5 milljarðar kr.

Þróun OMXI6-vísitölnnar á árinu 2012

Þróun gengisvísitölu krónunnar á árinu 2012

Erlend verðbréf eftir tegundum sjóða 2012 (LSR og LH)

Sérgreind söfn	í millj. kr.	Hlutföll
MFS Institutional Advisors	20.670	14,5%
Morgan Stanley	10.478	7,3%
ETF Credit Suisse	4.888	3,4%
EFG Global Equity	4.743	3,3%
	40.778	28,5%

Erlend hlutabréf

Sampo OYJ-A SHS	457	0,3%
-----------------	-----	------

Erlend hlutdeildarskírteini

Vanguard Global Stock Index	17.786	12,4%
JP Morgan Global Dynamic Fund	11.362	7,9%
Schroder Global Core	11.081	7,7%
Schroder Global Quant Value	8.080	5,6%
ACM Global Growth Trends	6.997	4,9%
Aðrir sjóðir	23.065	16,1%
	78.371	54,6%

Framtakssjóðir

Schroder Private Equity III	3.400	2,4%
Morgan Stanley Private Equity III	2.520	1,8%
Landsbanki Private Equity II	1.511	1,1%
Morgan Stanley Emerging Private Markets	1.479	1,0%
Schroder Private Equity IV	1.451	1,0%
BlackRock Diversified Private Equity III	1.396	1,0%
Aðrir sjóðir	10.356	7,2%
	22.113	15,5%

Fasteignasjóðir

Alþjóða fasteignasjóðurinn	812	0,6%
Templeton Real Estate Fund	784	0,5%
	1.596	1,1%

Samtals	143.315	100,0%
----------------	----------------	---------------

Próun MSCI með arði 2012 í USD

Fjárfestingar

Á liðnu ári keyptu LSR og LH verðbréf og veittu lán fyrir samtals 16,7 milljarða kr. að teknu tilliti til seldra bréfa. Alls voru keypt skuldabréf fyrir rúma 10,8 milljarða kr. og nettókaup hlutabréfa námu 7,4 milljörðum kr. Endurgreiðslur frá sjóðum um sameiginlega fjárfestingu námu rúmum 1,5 milljörðum kr. Útlán til sjóðfélaga námu 2,2 milljörðum kr. og uppgreiðslur 2,5 milljörðum kr. þannig að nettóuppgreiðslur námu 308 milljónum kr. árið 2012. Sundurliðun fjárfestinga allra deilda LSR og LH á árinu 2012 má sjá í meðfylgjandi töflu.

Á árinu námu nettókaup á innlendum skuldabréfum 11,3 milljörðum kr. sem skiptast þannig að nettókaup ríkisbréfa og hlutdeildarskírteina í ríkisskuldabréfasjóðum voru 11,8 milljarðar kr., nettókaup fyrirtækjaskuldabréfa voru 960 milljónir kr. og nettókaup sveitarfélagabréfa voru 12 milljónir kr. Aftur á móti var nettósala lánastofnanabréfa 547 milljónir kr. og uppgreiðslur sjóðfélagalána og annarra veðskuldabréfa námu 920 milljónum kr.

Á árinu voru keypt innlend hlutabréf fyrir tæpa 10,0 milljarða kr. en seld fyrir tæpa 1,2 milljarða kr. og námu nettókaup því samtals 8,8 milljörðum kr.

Nettósala erlendra hlutabréfa nam 1,4 milljarði kr. en þrátt fyrir það hækkaði vægi erlendra hlutabréfa í verðbréfasafni sjóðanna frá árinu áður. Í árslok 2012 var hlutfallið 25,2% af eignum miðað við 23,7% í árslok 2011 og skýrist það af miklum hækkunum á erlendum hlutabréfamörkuðum.

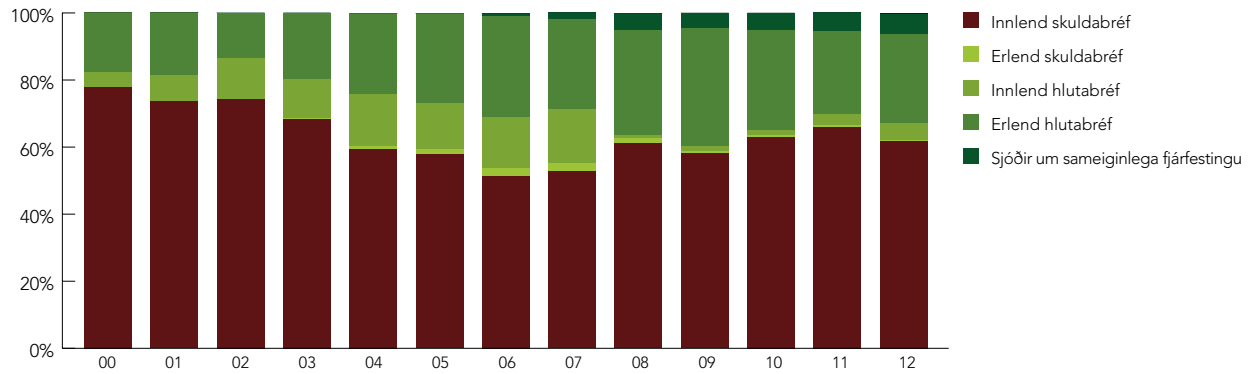
Fjárfestingarloforð í innlenda framtakssjóði, fasteignasjóði og samlagshlutafélög námu 5 milljörðum kr. og í árslok 2012 höfðu um 62,4% af þeirri fjárhæð verið innkölluð. Fjárfestingarloforð í erlenda framtaks- og fasteignasjóði námu 33,8 milljörðum kr. og í árslok 2012 höfðu um 82,6% af þeirri fjárhæð verið greidd í sjóðina.

Nettófjárfestingar 2012

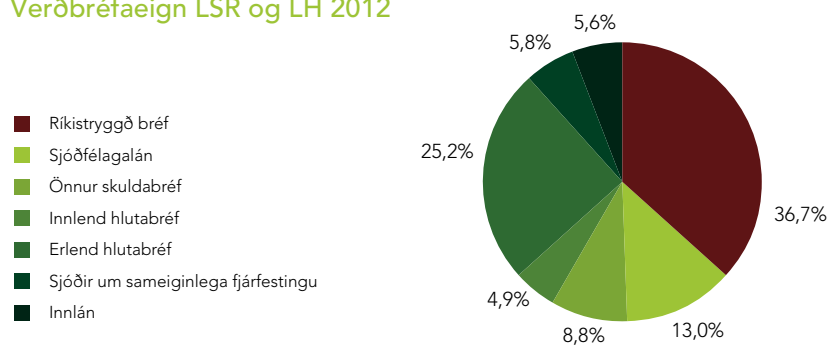
(í millj. kr.)

	A-deild	B-deild	Séreign	LSR	LH	Samtals
Ríkistryggð bréf	14.993	-3.412	60	11.641	131	11.772
Skuldabréf sveitarfélaga	271	-191	-28	52	-40	12
Skuldabréf lánastofnana	-155	-349	0	-504	-43	-547
Skuldabréf fyrirtækja	909	35	0	945	15	960
Veðskuldabréf	-306	-245	0	-551	-61	-612
Sjóðfélagalán	453	-621	0	-167	-141	-308
Innlendir skuldabréfasjóðir	0	0	-21	-21	0	-21
Erlend skuldabréf	-244	-158	-1	-403	-14	-417
Skuldabréf	15.921	-4.940	10	10.991	-154	10.838
Innlend hlutabréf	6.633	1.878	24	8.535	274	8.809
Erlend hlutabréf	-17	-1.203	-51	-1.270	-131	-1.402
Hlutabréf	6.616	676	-27	7.265	142	7.407
Framtakssjóðir innlendir	-193	-64	0	-257	-9	-266
Framtakssjóðir erlendir	-411	-913	-6	-1.330	-125	-1.454
Fasteignasjóðir erlendir	73	88	3	164	12	176
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	-532	-888	-2	-1.422	-122	-1.544
Fjárfestingar alls	22.005	-5.152	-19	16.834	-133	16.701

Þróun verðbréfaeignar LSR og LH 2000–2012

Verðbréfaeign LSR og LH 2012

Fjárfestingarstefna

Í fjárfestingarstefnu LSR og LH eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum sjóðanna. Þær miða að því að tryggja góða ávöxtun til lengri tíma en jafnframt að takmarka áhættu eftir því sem kostur er. Leitast er við að ná þessu með því að ákveða eignasamsetningu samkvæmt fyrirfram mótaðri fjárfestingarstefnu, tryggja eignir sem best og vanda til allra ákvarðana um fjárfestingar og vörslu á eignum sjóðanna. Í fjárfestingarstefnu er tekið á þáttum eins og árangursmælingum og hámarkseign í einstökum eignaflokkum og öðrum takmörkunum á fjárfestingum. Í fjárfestingarstefnu má einnig finna kafla um áhættustýringu en þar er fjallað um áhættuþætti á borð við markaðs-áhættu, útlána- og mótaðilaáhættu, seljanleikaáhættu og skuldbindingaráhættu. Stjórnir LSR og LH endurskoða fjárfestingarstefnu sjóðanna eigi sjaldnar en einu sinni á ári. Við þá endurskoðun er tekið tillit til breytinga sem orðið hafa á innlendum og erlendum verðbréfa- mörkuðum, breytinga sem orðið hafa á umhverfi lífeyris- sjóðanna og annarra ytri skilyrða sem áhrif hafa á rekstur og starfsumhverfi þeirra. Í fjárfestingarstefnunni eru sett fram markmið um eignasamsetningu sjóðanna. Fjárfestingarstefna A-deildar LSR er ólík stefnum B-deildar LSR og LH og er ástæðan sú að greiðslufæði þessara deilda hefur þróast með ólíkum hætti. Einungis A-deild LSR tekur við nýjum sjóðfélögum á meðan B-deild LSR og LH eru lokaðar. Það veldur því að hlutfall iðgjalda af ráðstöfunarfé B-deildar LSR og LH fer minnkandi á meðan hlutfall lífeyrisgreiðslna fer vaxandi og mun gera svo um ókomna tíð.

A-deild LSR

Nokkrar breytingar voru gerðar á vægi og vikmörkum einstakra eignaflokka A-deildar LSR. Markmið um eignasamsetningu fyrir árið 2013 voru ákveðin þannig að vægi innlána er 0,9%, innlendra skuldabréfa 59%, erlendra skuldabréfa 1%, innlendra hlutabréfa 10% og vægi erlendra hlutabréfa er 20%. Vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 9% sem skiptist þannig að vægi framtakssjóða er 7%, fasteignasjóða 1%, vogunarsjóða 0,5% og vægi hrávörusjóða er 0,5%. Nýr eignaflokkur, kaup og rekstur íbúðarhúsnæðis, er með vægið 0,1% í fjárfestingarstefnu A-deildar LSR.

B-deild LSR og LH

Nokkrar breytingar voru jafnframt gerðar á vægi og vikmörkum einstakra eignaflokka B-deildar LSR og LH. Markmið um eignasamsetningu fyrir árið 2013 voru ákveðin þannig að vægi innlána er 0,9%, innlendra skuldabréfa 59%, erlendra skuldabréfa 1%, innlendra hlutabréfa 5% og vægi erlendra hlutabréfa er 25%. Vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 9% sem skiptist þannig að vægi framtakssjóða er 7%, fasteignasjóða 1% og vægi hrávörusjóða er 1%. Kaup og rekstur íbúðarhúsnæðis er með vægið 0,1% í fjárfestingarstefnum B-deildar LSR og LH.

Fjárfestingarstefna A-deildar LSR, B-deildar LSR og LH

	A-deild	Vikmörk		B-deild og LH	Vikmörk	
Innlán	0,9%	0%	20%	0,9%	0%	10%
Skuldabréf	60%	40%	80%	60%	40%	70%
Ríkistrygð bréf	30%	20%	55%	31%	20%	50%
Skuldabréf sveitarfélaga	4%	0%	10%	5%	0%	10%
Skuldabréf lánastofnana	3%	0%	10%	3%	0%	10%
Skuldabréf fyrirtækja	7%	0%	10%	5%	0%	10%
Fasteignaveðtrygð skuldabréf	15%	5%	25%	15%	5%	25%
Erlend skuldabréf	1%	0%	5%	1%	0%	5%
Hlutabréf	30%	10%	60%	30%	10%	50%
Innlend hlutabréf	10%	0%	20%	5%	0%	20%
Erlend hlutabréf	20%	10%	50%	25%	10%	50%
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	9%	0%	30%	9%	0%	15%
Framtakssjóðir – innlendir	1%	0%	5%	1%	0%	5%
Framtakssjóðir – erlendir	6%	0%	15%	6%	0%	10%
Fasteignasjóðir – innlendir	0,5%	0%	5%	0,5%	0%	5%
Fasteignasjóðir – erlendir	0,5%	0%	5%	0,5%	0%	5%
Hrávörusjóðir	0,5%	0%	5%	1,0%	0%	5%
Vogunarsjóðir	0,5%	0%	5%	-	-	-
Kaup og rekstur íbúðarhúsnæðis	0,1%	0%	3%	0,1%	0%	3%

Séreign LSR

Lítilháttar breytingar voru gerðar á fjárfestingarstefnu Séreignar LSR fyrir árið 2013. Eftir sem áður er henni skipt í þrjár fjárfestingarleiðir. Samkvæmt fjárfestingarstefnu fyrir Leið I er vægi innlána 4,9%, innlendra skuldabréfa 49%, erlendra skuldabréfa 1%, innlendra hlutabréfa 10%, erlendra hlutabréfa 30% og vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 5%. Samkvæmt fjárfestingarstefnu fyrir Leið II er vægi innlána 4,9%, innlendra skuldabréfa 63%, erlendra skuldabréfa 1%, innlendra

hlutabréfa 6%, erlendra hlutabréfa 20% og vægi sjóða um sameiginlega fjárfestingu er 5%. Kaup og rekstur íbúðarhúsnæðis er með vægið 0,1% í fjárfestingarstefnum Leiða I og II. Leið III er áfram bundinn verðtryggður innlánsreikningur. Jafnframt geta sjóðfélagar valið svokallaða Sér-leið þar sem sjóðfélagar hafa val um Leið I og Leið II framan af en svo flyst inneign sjálfkrafa yfir í Leið III með jöfnum mánaðarlegum yfirfærslum frá 55 ára aldri til 58 ára aldurs.

Fjárfestingarstefna Séreignar

	Leið I	Vikmörk		Leið II	Vikmörk		Leið III
Innlán	4,9%	0%	20%	4,9%	0%	20%	100%
Skuldabréf	50%	20%	70%	64%	20%	90%	
Rikistryggð bréf	35%	10%	60%	50%	20%	70%	
Skuldabréf sveitarfélaga	4%	0%	15%	4%	0%	15%	
Skuldabréf lánastofnana	4%	0%	15%	3%	0%	15%	
Skuldabréf fyrirtækja	4%	0%	10%	4%	0%	10%	
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	2%	0%	10%	2%	0%	10%	
Erlend skuldabréf	1%	0%	5%	1%	0%	5%	
Hlutabréf	40%	25%	60%	26%	0%	40%	
Innlend hlutabréf	10%	0%	15%	6%	0%	15%	
Erlend hlutabréf	30%	25%	45%	20%	0%	30%	
Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	5%	0%	10%	5%	0%	10%	
Framtakssjóðir – innlendir	1%	0%	5%	1%	0%	5%	
Framtakssjóðir – erlendir	3%	0%	10%	3%	0%	10%	
Fasteignasjóðir – innlendir	0,5%	0%	5%	0,5%	0%	5%	
Fasteignasjóðir – erlendir	0,5%	0%	5%	0,5%	0%	5%	
Kaup og rekstur íbúðarhúsnæðis	0,1%	0%	3%	0,1%	0%	3%	

Áhættustefna

Áhættustefna LSR og LH var samþykkt hjá stjórnum sjóðanna á haustmánuðum 2012. Hún byggir á leiðbeinandi tilmælum FME nr. 4/2011 um áhættustýringu (eftirlitskerfi) samtryggingardeilda lífeyrissjóða og nr. 2/2013 um áhættustýringu (eftirlitskerfi) vörsluaðila séreignarsparnaðar. Jafnframt byggir áhættustefnan á lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sem og reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar ásamt lögum nr. 1/1997 um LSR og lögum nr. 2/1997 um LH.

Skipulag áhættueftirlits

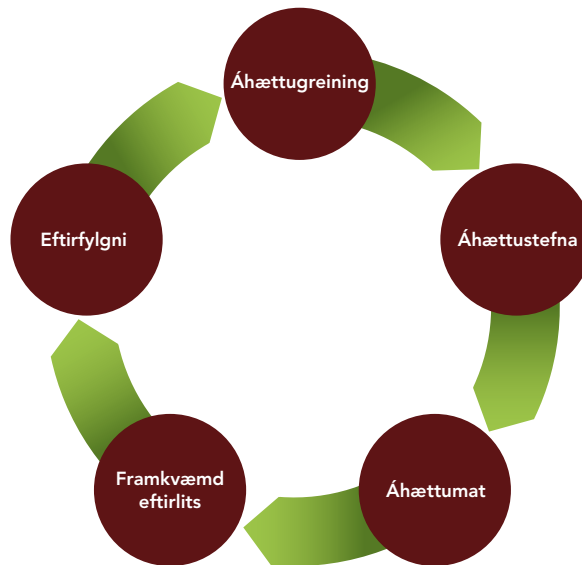
Stjórnir sjóðanna setja áhættustefnu ásamt því að hafa eftirlit með starfsemi sjóðanna og bera endanlega ábyrgð á að fullnægjandi áhættustýring sem inniheldur skilvirka ferla og vinnulag sé ávallt til staðar. Stjórnir fela framkvæmdastjóra umsjón með framkvæmd áhættustefnunnar ásamt því að bera ábyrgð á að þróaðar séu aðferðir til að greina, mæla, fylgjast með, meta og stýra

áhættum í starfsemi sjóðanna. Forstöðumaður áhættustýringar og aðrir stjórnendur sjóðanna framkvæma áhættugreiningu og yfirfara áhættur í rekstri sjóðanna, meta afleiðingar þeirra og skipuleggja eftirlit með þeim ásamt því að skilgreina til hvaða aðgerða þurfi að grípa, leiði eftirlitið til þess að sjóðirnir séu utan viðmiða. Framkvæmd áhættueftirlits er í höndum stjórnenda og starfsmanna sjóðanna. Ef niðurstöður eftirlitsaðgerða sýna áhættu umfram stefnu skal brugðist við í samræmi við viðbragðslýsingu eins fljótt og auðið er. Stjórnir sjóðanna fá skýrslu ársfjórðungslega um niðurstöður áhættustefnu og áhættueftirlits. Þá gegnir endurskoðunarnefnd sjóðanna sem og innri og ytri endurskoðendur mikilvægu hlutverki við að tryggja það að farið sé eftir tilskildum lögum og reglum.

Framkvæmd áhættueftirlits

Áhættueftirliti LSR má skipta niður í fimm þætti: Áhættugreiningu, áhættustefnu, áhættumat, framkvæmd eftirlits og eftirfylgni.

Áhættugreining

Áhættugreining er í höndum stjórnenda sjóðanna sem yfirfara áhættur í rekstrinum, meta afleiðingar þeirra, skipuleggja eftirlit með þeim og skilgreina til hvaða aðgerða þurfi að grípa, leiði eftirlitið til þess að sjóðirnir séu utan viðmiða. Á grundvelli áhættugreiningarinnar eru eftirlitsþættir skilgreindir sem og viðbragðsáætlun ef eftirlitið sýnir frávik frá skilgreindum mörkum fyrir áhættu.

Áhættustefna

Áhættustefna er stefnumarkandi yfirlýsing um hversu mikla og hvaða áhættu sjóðirnir eru tilbúnir að taka til að ná markmiðum sínum. Í áhættustefnu skal greina frá umfangi áhættustýringar hjá sjóðunum. Með áhættu er átt við öll þau atvik sem hafa marktæk áhrif á fjárhagslega stöðu sjóðanna. Nær þessi áhætta bæði til atvika er lúta að eignum og skuldbindingum.

Í áhættustefnu LSR eru skilgreindir fimm meginflokkar áhættu og 29 undirflokkar þeirra:

Fjárhagsleg áhætta	Lausafjárahætta	Lífeyrstryggingaráhætta	Mótaðilaáhætta	Rekstraráhætta
<ul style="list-style-type: none"> Vaxtaáhætta Uppgreiðsluáhætta Markaðsáhætta Gjaldmiðlaáhætta Ósamræmisáhætta Verðbólguáhætta Eignir og skuldbindingar utan efnahags 	<ul style="list-style-type: none"> Seljanleikaáhætta Útstreymisáhætta 	<ul style="list-style-type: none"> Áhætta vegna aukinnar iðgjaldabárfar Bakábyrgðaráhætta Iðgjaldaáhætta Umhverfisáhætta Lýðfræðileg áhætta Réttindaflutningsáhætta 	<ul style="list-style-type: none"> Útlánaáhætta Samþjöppunaráhætta Landsáhætta Afhendingaráhætta Uppgjörsáhætta 	<ul style="list-style-type: none"> Starfsmannaáhætta Áhætta vegna svika Áhætta vegna upplýsingatækni Orðsporsáhætta Pólitísk áhætta, lög og reglur Skjalaáhætta Úrskurðaráhætta lífeyris Áhætta vegna útivistunar Upplýsingaáhætta

Í áhættustefnu er hver áhættuflokkur skilgreindur ásamt því að greint er frá framkvæmd eftirlits, upplýsingagjöf og til hvaða aðgerða þurfi að grípa séu niðurstöður eftirlitsaðgerða utan viðmiða. Skilgreindur er ábyrgðarmaður fyrir hvern áhættuþátt.

Áhættumat

Eftir að áhættuflokkar ásamt framkvæmd og viðbrögðum, hafa verið skilgreindir leggja ábyrgðarmenn mat á hvern áhættuflokk. Áhættumat skal endurskoðað og yfirfarið eigi sjaldnar en fjórum sinnum á ári. Áhættumatið er tvískipt; Annars vegar eru metnar líkur á því að atburðir þróaðir þannig að einstök greind áhætta verði að veruleika og hins vegar hvaða afleiðingar það hefði fyrir sjóðina ef atburðir þróuðust á þann veg.

Framkvæmd eftirlitsaðgerða

Undir hvern og einn áhættuflokk falla eftirlitsþættir sem lýsa nánar með hvaða hætti eftirlitinu er framfylgt og til hvaða aðgerða skuli grípa sé eftirlitið utan skilgreindra viðmiða. Alls hafa verið skilgreindir 105 eftirlitsþættir í starfsemi sjóðanna sem lýsa nánar með hvaða hætti eftirlitinu er framfylgt. Í hvert sinn sem eftirlitsaðgerð er framkvæmd er skráð hvort það sé frávik eða ekki. Séu frávik er þeim lýst nánar og til hvaða aðgerða skuli grípa í framhaldinu.

Eftirfylgni

Mánaðarlega eru teknar saman áhættuskýrslur um framvindu áhættueftirlits. Ef niðurstöður sýna áhættu umfram stefnu skal brugðist við í samræmi við viðbragðslýsingu eins fljótt og auðið er. Jafnframt fá stjórnir sjóðanna skýrslur ársfjórðungslega um niðurstöður áhættueftirlits.

Sjóðfélagalán

Útlán LSR og LH til sjóðfélaga á árinu 2012 námu 2.236 milljónum kr. samanborið við 3.067 milljónum árið áður. Uppgreiðsla lána nam 2.545 milljónum kr. á árinu 2012. Nettóútlán ársins voru því neikvæð um 311 milljónir kr. en voru aftur á móti jákvæð um 1.533 milljónir árið áður. Alls voru veitt 364 lán á árinu 2012 samanborið við 430 árið áður.

Sjóðfélagalán í vanskilum námu samtals 407 milljónum kr. í árslok 2012 og hækkðu um tæplega 11% milli ára. Hlutfallsleg fjárhæð sjóðfélagalána í vanskilum er hins vegar enn lág eða 0,65% í stað 0,59% í árslok 2011. Þá voru 433 lán í meira en 3ja mánaða vanskilum í árslok 2012 og fækkaði þeim um 43 milli ára. Eitt-hvað er um skuldara hafi sótt um greiðsluáðlögun og greiða þar af leiðandi ekki af lánum sínum á meðan umsókn þeirra er til meðhöndlunar hjá Umboðsmanni skuldara. Lán sem fóru til uppboðsmeðferðar voru 34 og fjölgaði þeim nokkuð frá árinu 2011 þegar þau voru 23. Það er neyðarúrræði að bjóða upp eignir og hafa sjóðirnir reynt að leysa málin með þeim úrræðum sem standa skuldurum til boða. Sjóðirnir hafa þess vegna ekki þurft að leysa til sín margar fasteignir vegna vanskila eða greiðsluerfiðleika. Íbúðir í eigu sjóðanna í árslok 2012 voru einungis 16 talsins og er aðallega um að ræða eignir sem sjóðirnir hafa leyst til sín á undanförunum 2–3 árum. Á árinu seldu sjóðirnir alls 5 fasteignir sem þeir höfðu leyst til sín.

Ýmis úrræði hafa verið í boði fyrir skuldara í greiðsluvanda. Sjóðirnir hafa lagt áherslu á að aðstoða sjóðfélaga eftir fremsta megni við að halda lánum sínum í skilum með þeim úrræðum sem í boði eru. Helstu úrræðin sem sjóðirnir bjóða upp á eru skuldbreyting vanskila, frestun á greiðslum, lenging lánstíma og skilmálabreyting til að létta greiðslubyrði.

Skuldbreyting vanskila

Lántakar geta óskað eftir því að vanskil verði lögð við höfuðstól.

Frestun á greiðslum

Lántakar geta óskað eftir frestun á greiðslu afborgana, að hluta eða fullu, og vaxta og verðbóta, í allt að eitt ár í senn. Greiðslubyrði láns fellur því niður á meðan. Að frestun lokinni er afborgunum, sem ekki voru greiddar á þeim tíma þegar greiðslum var frestað, dreift á lánstímann sem eftir er.

Lenging lánstíma

Lánstími LSR lána getur verið allt að 40 ár frá útgáfudegi lánsins. Ef lán hefur verið veitt til skemmri tíma geta lántakar óskað eftir að lengja lánstímann í 40 ár og létt þar með á reglulegri greiðslubyrði.

Sjóðfélagalán LSR og LH

(í þús. kr.)

Veitt lán á árinu:	2012	2011	Breyting
Fjárhæð	2.236.401	3.066.509	-27,1%
Fjöldi lána	364	430	-15,3%
Meðalfjárhæð	6.144	7.131	-13,8%
Lán í árslok:			
Heildarfjárhæð	62.713.794	62.291.801	0,7%
Fjöldi lána	13.241	13.850	-4,4%
Meðalfjárhæð	4.736	4.498	5,3%
Aðrar upplýsingar:			
Fjöldi lána með greiðsluöfnunarsvísitölu í árslok	5.603	5.981	-6,3%
Fjöldi lána með neysluverðsvísitölu í árslok	7.638	7.869	-2,9%
Fjöldi frystra lána í árslok	226	182	24,2%
Fjöldi lána í greiðsluáðlögun	87	29	200,0%
Fjöldi lána í sértækri skuldaaðlögun	56	38	47,4%
Fjöldi útsendra uppboðsbeiðna á árinu	34	23	47,8%
Fjöldi skuldbreyttra lána á árinu	142	122	16,4%
Fjöldi lána í meira en 3ja mán. vanskilum í árslok	433	476	-9,0%
Fjárhæð í vanskilum alls í árslok	406.784	366.836	10,9%
Hlutfall vanskila af sjóðfélagalánnum	0,65%	0,59%	10,1%

Fjölgun gjalddaga

Lántakar geta óskað eftir fjölgun gjalddaga. Ef lán er með fáum gjalddögum á ári getur greiðslubyrði stakra afborgana verið þung. Í flestum tilfellum hentar betur að greiða af lánum mánaðarlega þannig að reglulegar tekjur mæti betur afborgunum.

Láni með jöfnum afborgunum breytt í jafngreiðslulán eða svokallað annuitetslán

Ef um nýlegt lán er að ræða er greiðslubyrði láns með jöfnum afborgunum af höfuðstól nokkuð þyngri en af jafngreiðsluláni. Lántakar geta óskað eftir því að afborganir lána miðist við jafnar greiðslur.

Greiðslujöfnun

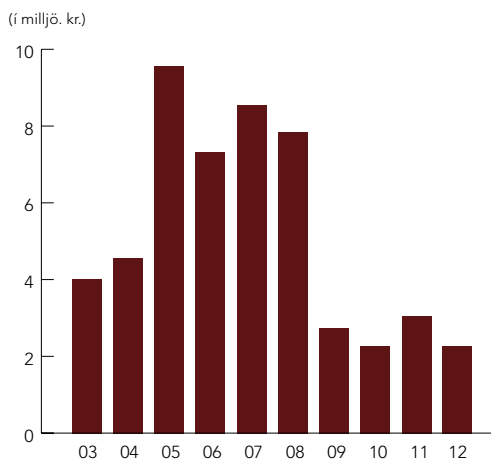
Í nóvember 2009 voru öll vísitölutryggð lán látin fylgja greiðslujöfnunarvísitölu skv. lögum nr. 107/2009. Við það lækkaði greiðslubyrði lána til skamms tíma. Í árslok 2012 höfðu 58% lántaka LSR lána hafnað þessu úrræði og greiða nú áfram samkvæmt skilmálum útgefinna skuldabréfa.

Greiðsluaðlögun

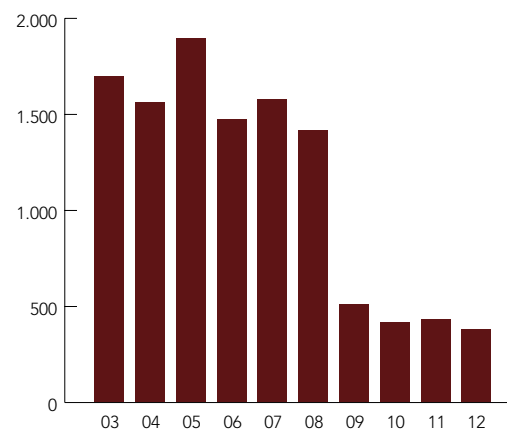
Hinar almennu aðgerðir, sem að framan er rætt um, duga ekki í öllum tilfellum til að lántakendur geti greitt af lánum sínum og þarf þá að grípa til aðgerða sem ganga lengra. Þetta á við þegar um verulegan greiðsluvanda er að ræða og eignastaða er ef til vill einnig neikvæð. Þeim lántakendum hefur staðið til boða að leita eftir greiðsluaðlögun með aðstoð embættis Umboðsmanns skuldara. Greiðsluaðlögun getur eftir atvikum átt sér stað með eftirgjöf krafna, hlutfallslegri lækkun þeirra, sölu eigna, framlengingu lána, tímabundnum gjaldfresti eða öllu framangreindu í senn.

Það eru því nokkrar leiðir færar fyrir þá sem lenda í fjárhagsvanda og sem fyrr er mikilvægt að aðilar leiti lausna fyrr en síðar.

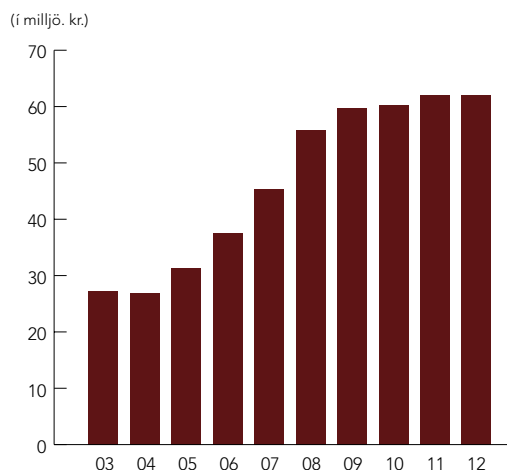
Veitt lán til sjóðfélaga LSR og LH

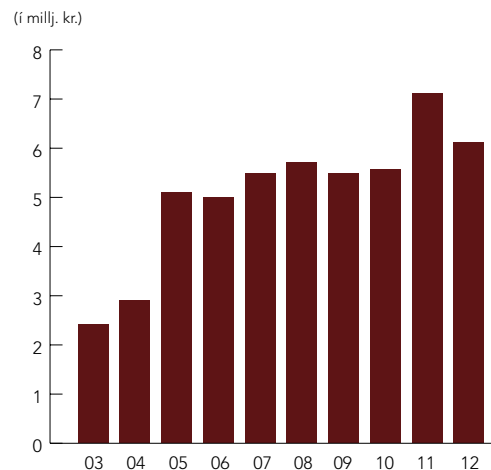
Fjöldi veittra sjóðfélagalána LSR og LH

Útistandandi lán til sjóðfélaga LSR og LH

Meðalfjárhæð veittra sjóðfélagalána LSR og LH

Séreign LSR

Iðgjöld og eignir

Iðgjöld á árinu 2012 námu 702 milljónum kr. og lækkuðu um 11,2% milli ára. Heildareignir sjóðfélaga námu 10.194 milljónum kr. í árslok 2012 og hækkuðu um 905 milljónir kr. eða um 9,7% á milli ára. Á árinu 2012 greiddu 2.946 sjóðfélagar iðgjald til Séreignar LSR. Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga var 2.686 og fækkaði þeim um 4,9% milli ára. Heildarfjöldi þeirra sem áttu eign í sjóðnum í árslok 2012 var 4.919.

Fjárfestingarleiðir

Sjóðfélagar í Séreign LSR geta valið milli Leiðar I, Leiðar II, Leiðar III og Sér-leiðar. Samkvæmt fjárfestingarstefnu Leiðar I er vægi hlutabréfa 40%, skuldabréfa 50%, sjóða um sameiginlega fjárfestingu 5%, innlána 4,9% og vægi íbúðarhúsnæðis 0,1%. Í Leið II er vægi hlutabréfa 26%, skuldabréfa 64%, sjóða um sameiginlega fjárfestingu 5%, innlána 5% og vægi íbúðarhúsnæðis 0,1%. Í Leið III eru allar eignir ávaxtaðar á verðtryggðum innlánsreikningum. Velji sjóðfélagi eina af leiðunum þremur helst sú fjárfestingarleið óbreytt en í Sér-leið færast inneign sjálfkrafa milli leiða eftir aldri og áhættuvali.

Verðbréfaeign

Verðbréfaeign Leiðar I var 4.788 milljónir kr. í lok árs 2012. Eign í innlendum skuldabréfum var 2.502 milljónir kr. eða 51,3% af heildarverðbréfaeign, erlend hlutabréfaeign var 1.611 milljónir kr. eða 33,1% af heildarverðbréfaeign og innlend hlutabréfaeign var 185 milljónir kr. eða 3,8% af eignum. Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu námu 230 milljónum kr. eða 4,7% og innlán námu 344 milljónum kr. eða 7,1% af verðbréfaeign Leiðar I.

Verðbréfaeign Leiðar II var 917 milljónir kr. í lok árs 2012. Eign í innlendum skuldabréfum var 533 milljónir kr. eða 57,1% af verðbréfaeign, erlend hlutabréfaeign var 246 milljónir kr. eða 26,3% af heildarverðbréfaeign og innlend hlutabréfaeign var 57 milljónir kr. eða 6,1% af eignum. Sjóðir um sameiginlega fjárfestingu námu 44 milljónum kr. eða 4,8% og innlán námu 53 milljónum kr. eða 5,7% af verðbréfaeign Leiðar II.

Í lok árs námu eignir Leiðar III, sem ávaxtaðar eru á verðtryggðum innlánsreikningum, 4.471 milljónum kr.

Ávöxtun ársins 2012

Nafnávöxtun Leiðar I var 11,8% sem samsvarar 6,9% hreinni raunávöxtun samanborið við 1,4% á árinu 2011. Nafnávöxtun Leiðar II var 12,6% sem samsvarar 7,6% hreinni raunávöxtun samanborið við 2,4% á árinu 2011. Nafnávöxtun Leiðar III var 6,7% sem samsvarar 2,1% hreinni raunávöxtun samanborið við 2,6% á árinu 2011.

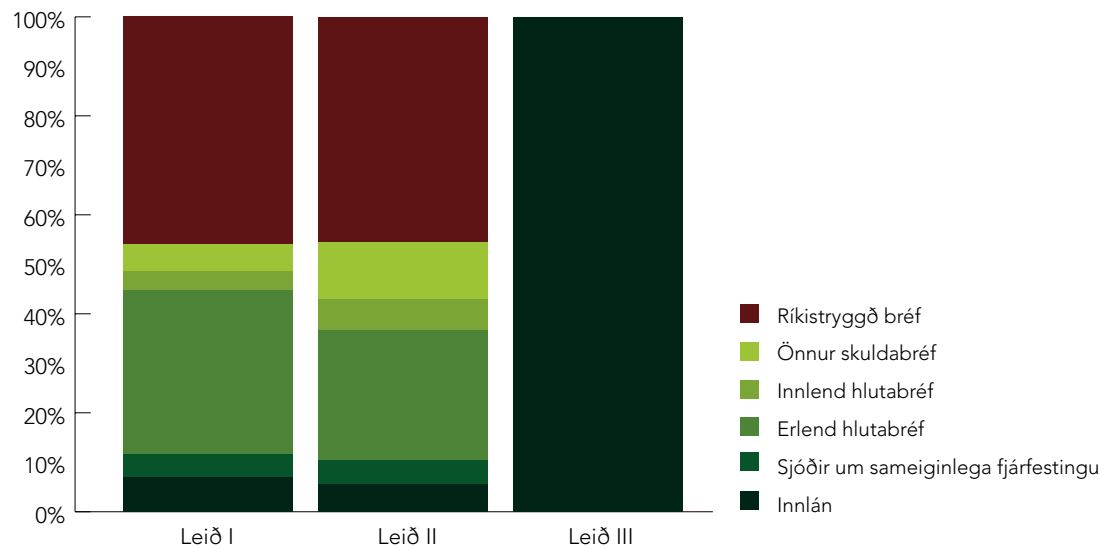
félaga, en í lok árs 2010 hafði sú fjárhæð verið hækkuð í fimm milljónir kr. svo fremi að sjóðfélagi ætti þá fjárhæð 1. janúar 2011. Í lok árs 2011 var heimildin hækkuð í 6.250.000 kr. sem miðaðist við inneign sjóðfélaga þann 1. janúar 2012. Í lok árs 2012 var sú heimild framlengd til loka árs 2013. Úttektartímabilið er allt að 15 mánuðir og er hámarksfjárhæð á mánuði 416.667 kr.

Tímabundin heimild til útgreiðslu séreignarsparnaðar

Á árinu 2009 voru samþykkt lög um tímabundna heimild til útgreiðslu séreignarsparnaðar. Í fyrstu var opnað fyrir útborgun á allt að einni milljón kr. fyrir hvern sjóð-

Á árinu 2012 nýttu 388 sjóðfélagar sér þessa heimild og námu greiðslur alls 370 milljónum kr. Greiðslur úr Leið I námu 214 milljónum kr., úr Leið II 32 milljónum kr. og úr Leið III 123 milljónum kr.

Verðbréfaeign Séreignar 2012

Hrein eign til greiðslu lífeyris

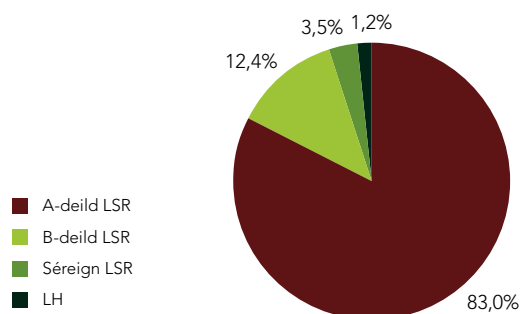
(í millj. kr.) Fjárfestingarleiðir	Eign 31.12.2012	Hlutfall	Eign 31.12.2011	Breyting milli ára
Leið I	4.803	47,1%	4.375	9,8%
Leið II	920	9,0%	824	11,7%
Leið III	4.471	43,9%	4.091	9,3%
Samtals	10.194	100,0%	9.289	9,7%

Iðgjöld

Á árinu 2012 námu iðgjöld ásamt endurgreiðslum og réttindaflutningum til allra deilda LSR og LH 20,2 milljörðum kr. Iðgjaldatekjur jukust um 913 milljónir kr. á árinu 2012 eða sem nemur 4,7% milli ára. Af iðgjaldagreiðslum ársins fóru 83% til A-deildar LSR og námu þær 16,7 milljörðum kr. og hækkuðu um 7% milli ára. Iðgjöld til B-deildar LSR námu 2,5 milljörðum kr. á árinu 2012 og lækkuðu um 3,3%. Iðgjaldagreiðslur til Séreignar LSR voru 702 milljónir kr. á árinu 2012 og 232 milljónir kr. voru greiddar til LH.

Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga, sem er sá fjöldi sem greiðir iðgjald að meðaltali í hverjum mánuði, var 30.112 á árinu 2012 og fækkaði þeim um 2,3% milli ára. Flestir sjóðfélagar greiða til A-deildar LSR eða 22.685 talsins en þeim hefur fækkað um 0,4% frá árinu 2009 þegar fjöldi virkra sjóðfélaga náði hámarki. B-deild LSR og LH eru lokuð fyrir nýjum sjóðfélögum en virkum sjóðfélögum B-deildar LSR fækkaði um 481 milli ára eða sem nemur 10%. Sjóðfélögum LH fækkaði að sama skapi um 11% á síðastliðnu ári. Sjóðfélögum sem greiða reglulega til samtryggingardeilda sjóðanna hefur fækkað um 1.572 frá árinu 2009 eða sem nemur 5,4%.

Skipting iðgjalda 2012

Samanlagður fjöldi sjóðfélaga sem greiddi iðgjald einhvern tíma á árinu 2012 var 34.763 og fækkaði um 1,1% milli ára. Fjöldi sjóðfélaga sem greiddi í einhverja deild LSR eða til LH á árinu 2012 var 31.575 og því greiddu 3.188 sjóðfélagar til fleiri en eins sjóðs eða einnar deildar. Af 3.188 sjóðfélögum Séreignar LSR greiða 215 eingöngu til sjóðanna vegna séreignarsparnaðar.

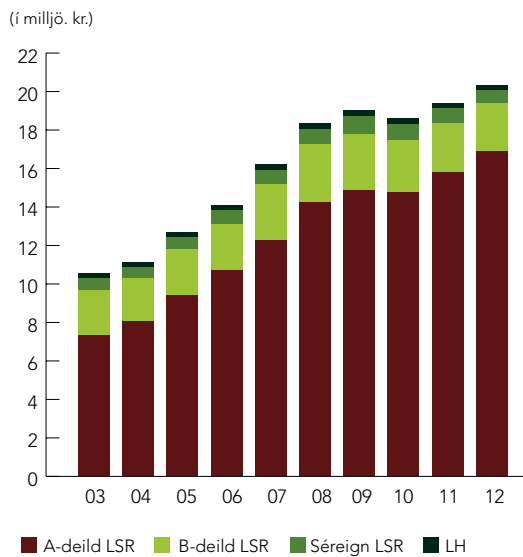
Iðgjöld

(í millj. kr.)	2012	2011	Breyting	Breyting á hvern virkan sjóðfélaga
A-deild LSR	16.739	15.644	7,0%	7,2%
B-deild LSR	2.491	2.575	-3,3%	7,5%
Séreign LSR	702	791	-11,2%	-6,5%
Lsj. hjúkrunarfræðinga	232	243	-4,5%	7,4%
Samtals	20.165	19.252	4,7%	

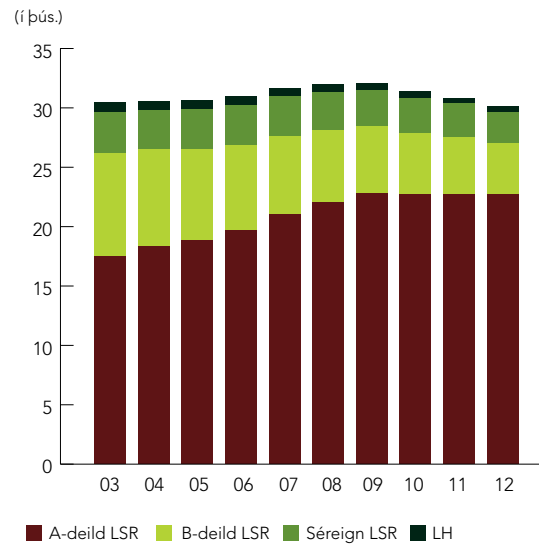
Sjóðfélagar

	Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga			Greiðandi sjóðfélagar			Með réttindi 31.12.12
	2012	2011	Breyting	2012	2011	Breyting	
A-deild LSR	22.685	22.730	-0,2%	26.729	26.465	1,0%	52.483
B-deild LSR	4.315	4.796	-10,0%	4.626	5.076	-8,9%	37.791
Séreign LSR	2.686	2.826	-4,9%	2.946	3.092	-4,7%	4.919
Lsj. hjúkrunarfræðinga	426	479	-11,0%	462	513	-9,9%	3.009
Samtals	30.112	30.831	-2,3%	34.763	35.146	-1,1%	98.202

Lögbundin iðgjöld

Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga

Í árslok 2012 var meðalaldur þeirra sem greiddu iðgjöld til A-deildar LSR 44 ár og 71% þeirra voru konur og 29% karlar. Meðalaldur sjóðfélaga sem greiddu til B-deildar LSR var hins vegar 58 ár og voru 60% þeirra konur en 40% karlar. Hjá LH var meðalaldurinn 58 ár en kynjahlutföllin talsvert frábrugðin eða 98% konur og 2% karlar. Meðalaldur hjá Séreign LSR var 56 ár, þar af var meðalaldur 53 ár í Leið I, 56 ár í Leið II og 59 ár í Leið III.

Greiðandi sjóðfélagar í desember 2012

	Karlar	Konur	Meðalaldur
A-deild LSR	29%	71%	44
B-deild LSR	40%	60%	58
Séreign LSR	35%	65%	56
Lsj. hjúkrunarfræðinga	2%	98%	58

Viðbótariðgjöld

Auk lögbundinna iðgjalda til sjóðanna hafa ýmsir launagreiðendur greitt viðbótariðgjöld sem innborgun upp í skuldbindingar sínar við B-deild LSR og LH. Ríkissjóður greiddi áfram viðbótariðgjöld inn á skuldbindingar sínar við B-deild LSR og LH á árinu. Nokkrir launagreiðendur gerðu jafnframt upp skuldbindingar sínar gagnvart B-deild LSR (sjá lið nr. 8 og 22 í skýringum með ársreikningi LSR).

Lífeyrisþegar og lífeyrisgreiðslur

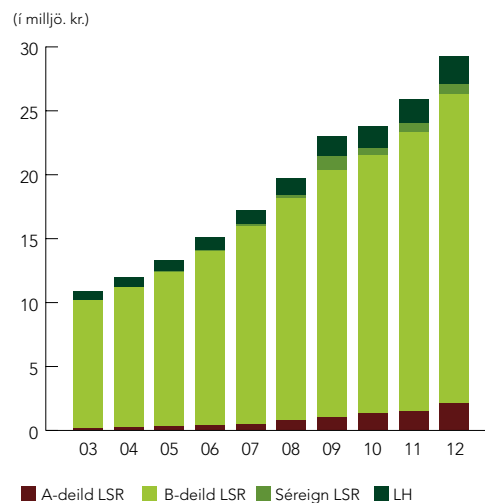
Samanlagður fjöldi lífeyrisþega í öllum deildum LSR og LH á árinu 2012 var 18.951 og fjölgaði um 7% frá árinu áður. Heildarfjárhæð lífeyrisgreiðslna nam 29,1 milljarði kr. en þar af voru greiðslur úr B-deild LSR 83% eða 24,2 milljarðar. Lífeyrisgreiðslur jukust um 12,7% á árinu og meðalfjárhæð lífeyris hækkaði um 5,3%. Tæplega 91% af lífeyrisgreiðslum sjóðanna er úr B-deild LSR og LH og breytast þær í takt við vísitölu sem mælir breytingar á dagvinnulaunum opinberra starfsmanna. Sú vísitala hækkaði um 5,6% á árinu 2012 en hækkun vísitölunnar var 7,8% milli meðaltala árána 2011 og 2012.

Af greiðslum til lífeyrisþega á árinu 2012 fengu 1.314 greidda fleiri en eina tegund lífeyris. Hjá B-deild LSR fengu 1.488 lífeyrisþegar jafnframt greiðslur úr A-deild og af lífeyrisþegum hjá LH fengu 243 einnig greiðslur frá A- eða B-deild LSR. Fjöldatalningar í umfjöllun um lífeyrisgreiðslur eru með þeim hætti að fá lífeyrisþegi fleiri en eina tegund lífeyris eða greiðslur frá fleiri en einum sjóði eða deild er hann talinn oftast en einu sinni.

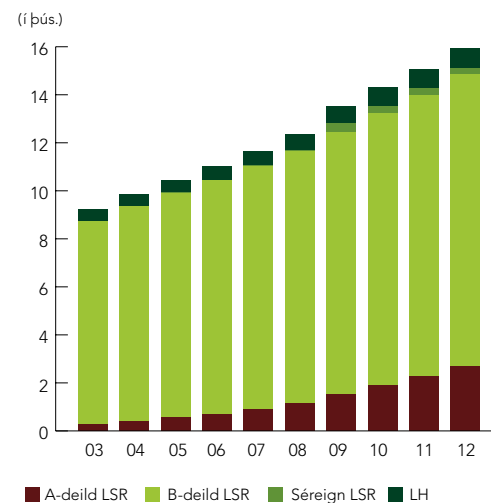
Lífeyrir

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.
A-deild LSR	2.023	1.477	37,0%	3.481	2.869	21,3%	581	515	12,9%
B-deild LSR	24.194	21.737	11,3%	13.801	13.205	4,5%	1.753	1.646	6,5%
Séreign LSR	714	728	-1,9%	736	781	-5,8%	970	932	4,1%
Lsj. hjúkrunarfræðinga	2.206	1.911	15,4%	933	848	10,0%	2.364	2.254	4,9%
Samtals	29.136	25.853	12,7%	18.951	17.703	7,0%	1.537	1.460	5,3%

Lífeyrisgreiðslur

Meðalfjöldi lífeyrisþega

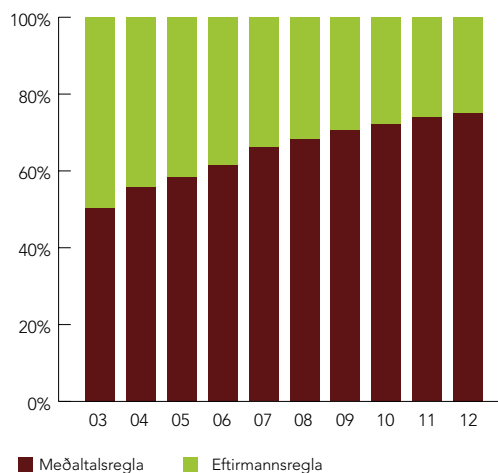

Eftirmanns- og meðaltalsregla

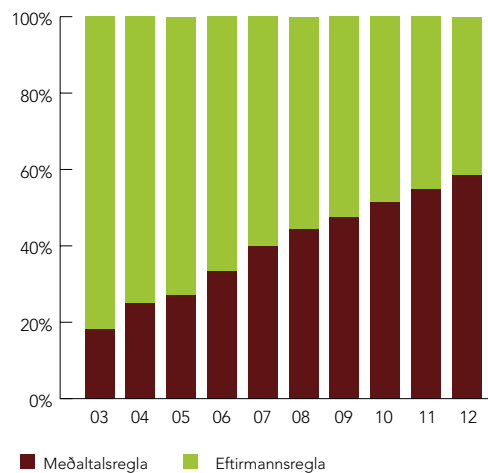
Með lagabreytingum sem tóku gildi í byrjun árs 1997 gátu lífeyrisþegar í B-deild LSR og LH valið hvort breytingar á lífeyrisgreiðslum þeirra fylgdu launum eftirmanns í starfi eða meðalbreytingum sem verða á launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu.

Miðað við lífeyrisgreiðslur í desember 2012 fengu 75,1% lífeyrisþega greiddan lífeyri frá B-deild LSR samkvæmt meðaltalsreglu en 58,4% lífeyrisþega hjá LH. Hér á opnunni má sjá breytingar á hlutfalli milli meðaltals- og eftirmannsreglu hjá lífeyrisþegum B-deildar LSR og LH undanfarin 10 ár.

Lífeyrisgreiðslur úr B-deild LSR í desember, flokkaðar eftir útgreiðslureglu

Lífeyrisgreiðslur úr LH í desember, flokkaðar eftir útgreiðslureglu

Skipting lífeyrisgreiðslna eftir tegund lífeyris

Samsetning lífeyrisgreiðslna eftir tegund lífeyris er ólík milli deilda LSR og LH. Hún er meðal annars háð reglum sjóðanna hvað varðar einstakar tegundir lífeyris og því hve lengi sjóðirnir hafa tekið á móti iðgjöldum. Þá er mismunandi vægi lífeyristegunda einnig háð kyni og aldri sjóðfélaganna.

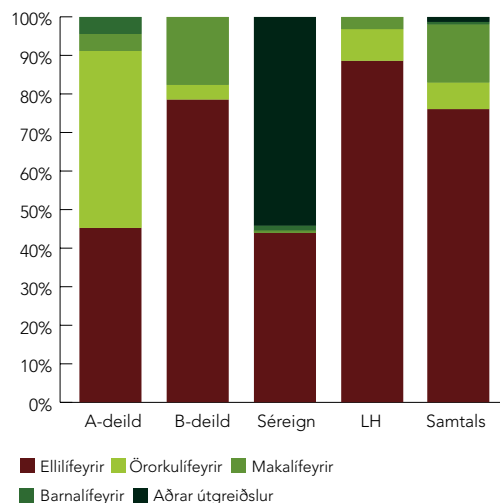
Í heildina eru 76,6% lífeyrisgreiðslna úr sjóðunum vegna ellilífeyris en vægi hans eykst lítillega milli ára. Vægi makalífeyrisgreiðslna var 15,2% af greiðslum, örorkulífeyrir nam 6,6% af greiðslum og barnalífeyrir 0,3%. Þá voru útgreiðslur hjá Séreign LSR vegna tíma-bundinnar heimildar til úttektar úr séreignarsjóðum 1,3% af greiðslum.

A-deild LSR

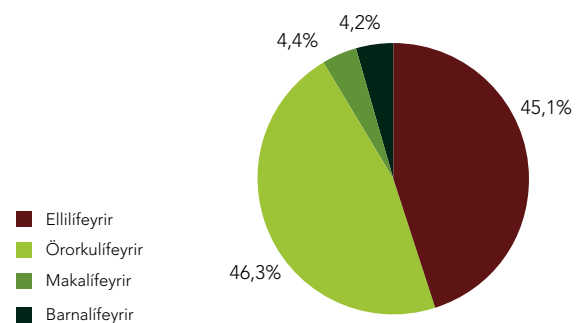
Á árinu 2012 fékk 3.481 lífeyrisþegi greiðslur úr A-deild LSR, samtals að fjárhæð 2.023 milljónir kr. Sé miðað við iðgjöld til deildarinnar er um lága fjárhæð að ræða en A-deild sjóðsins er tiltölulega ung að árum með 16 ára iðgjaldasögu. Við útreikning ellilífeyris er miðað við áunnin réttindi en við örorku njóta sjóðfélagar framreiknings eins og þeir hefðu áunnið sér réttindi til ellilífeyrisaldurs. Þetta skýrir m.a. hátt hlutfall örorkulífeyris. Auk þess eru sjóðfélagar ungir að árum en meðalaldur þeirra sem áttu réttindi í árslok 2012 var rúmlega 44 ár. Meðalaldur lífeyrisþega A-deildar LSR í árslok 2012 var 65 ár og voru 69% af þeim konur en 30,1% karlar (hér eru barnalífeyrisþegar ekki taldir með).

Af lífeyrisgreiðslum ársins fóru 46,3% til greiðslu örorkulífeyris, 45,1% í ellilífeyri, 4,4% í makalífeyri og 4,2% í barnalífeyri. Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 21,3% á árinu 2012, en greiðslur hækkuðu um 37%.

Skipting lífeyrisgreiðslna eftir lífeyristegundum 2012

Skipting lífeyrisgreiðslna A-deildar LSR 2012

A-deild LSR

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.
Ellilífeyrir	912	561	62,6%	1.863	1.418	31,4%	490	396	23,8%
Örorkulífeyrir	937	767	22,1%	940	833	12,8%	997	921	8,2%
Makalífeyrir	89	70	26,9%	164	136	20,6%	543	516	5,2%
Barnalífeyrir	84	78	7,3%	514	482	6,6%	164	163	0,6%
Samtals	2.023	1.477	37,0%	3.481	2.869	21,3%	581	515	12,9%

B-deild LSR

Á árinu 2012 fékk 13.801 lífeyrisþegi greiðslur úr B-deild LSR, samtals að fjárhæð 24,2 milljarðar kr. Meðalaldur lífeyrisþega var tæplega 74 ár í árslok 2012 og voru 63% af þeim konur en 37% karlar (hér eru barnalífeyrisþegar ekki taldir með). Af lífeyrisgreiðslum ársins fóru 79,1% til greiðslu ellilífeyris, 17,6% í makalífeyri og 3,3% í örorkulífeyri.

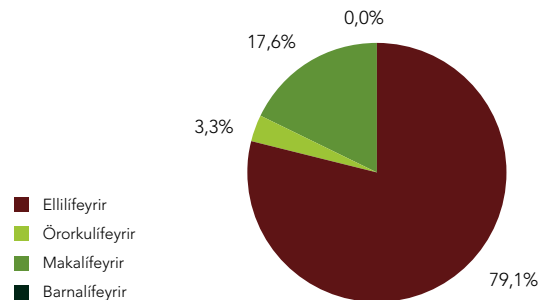
Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 4,5% á árinu 2012 en lífeyrisgreiðslur hækkuðu um 11,3%. Meðalfjárhæð lífeyris á árinu 2012 var 1.753 þúsund kr. og hækkaði um 6,5% milli ára.

Meðalréttindaprósenta lífeyrisþega í B-deild LSR var 37,8% í desember 2012. Fyrir fullt starf ávinnur sjóð-

félagi sér 2% á ári og að meðaltali er því um að ræða áunnin réttindi í tæplega 19 ár miðað við fullt starf. Meðalfjárhæð greidd til lífeyrisþega í mánuðinum var 152 þúsund kr. en meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru tæplega 362 þúsund. Meðalviðmiðunarlaunin hækkuðu um 5,3% milli ára en meðalréttindaprósenta lífeyrisþega hélst óbreytt.

Ef meðalfjárhæð lífeyris er vegin miðað við réttindi lífeyrisþega eru 3.978 kr. á bak við hvert réttindaprósent eða sem svarar til 398 þúsund kr. meðalviðmiðunarlauna. Meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru hins vegar lægri eða 362 þúsund kr. Almennt má því segja að fylgni sé á milli hækkanði réttindaprósentu og hækkanði viðmiðunarlauna. Vakin er athygli á því að framangreindar tölur eru meðaltöl og því lækka

Skipting lífeyrisgreiðslna B-deildar LSR 2012

B-deild LSR

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.
Ellilífeyrir	19.128	17.029	12,3%	9.882	9.399	5,1%	1.936	1.812	6,8%
Örorkulífeyrir	803	750	7,0%	1.205	1.144	5,3%	666	656	1,6%
Makalífeyrir	4.254	3.948	7,8%	2.555	2.511	1,8%	1.665	1.572	5,9%
Barnalífeyrir	9	10	-10,8%	159	151	5,3%	59	69	-15,3%
Samtals	24.193	21.737	11,3%	13.801	13.205	4,5%	1.753	1.646	6,5%

Meðallífeyrir og meðalréttindi í desember 2012 hjá B-deild LSR

	Meðalréttindi %	Meðalfjárhæð	Meðalviðmiðunarlaun	Meðalfjárhæð á bak við hvert réttindaprósent
Ellilífeyrir	40,8%	164.192	364.327	4.028
Örorkulífeyrir	18,0%	55.058	281.034	3.064
Makalífeyrir	34,1%	141.591	387.313	4.150
Meðaltal	37,8%	151.690	362.264	3.978

Við útreikninginn voru notaðar fjárhæðir vegna elli-, maka- og örorkulífeyrisgreiðslna fyrir dagvinnu í desember 2012 án persónuuppbótar.

Lífeyrisþegar sem eiga lítil réttindi hjá deildinni meðal-réttindaprósenta. Sjóðfélagi sem greitt hefur meirihluta starfsævi sinnar til B-deildar ætti að vera kominn með að lágmarki 70% lífeyrisréttindi miðað við fullt starf. Ef miðað er við vegin meðalviðmiðunarlaun í desember 2012 myndu ellilífeyrisgreiðslur til slíks sjóðfélaga nema 278 þúsund kr. á mánuði.

Af þeim 24.193 milljónum kr. sem greiddar voru í lífeyri úr B-deild LSR á síðasta ári fékk deildin 8.678 milljónir endurgreiddar frá launagreiðendum vegna ábyrgðar þeirra á greiðslu lífeyrishækkana. Samkvæmt lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins er launagreiðendum í B-deild LSR skylt að endurgreiða þann hluta lífeyris sem tilkominn er vegna hækkunar á áður úrskurðuðum lífeyri fyrrum starfsmanna sinna.

Hlutfall B-deildar LSR í lífeyrisgreiðslum á árinu 2012 var 64,1% en var 64,2% árið áður. Því lengur sem lífeyrisþegi hefur verið á lífeyri, því lægra er hlutfallið þar sem uppsafnaðar launahækkningar eru greiddar af viðkomandi launagreiðanda. Geri launagreiðandi upp skuldbindingu sína fellur innheimta lífeyrishækkana niður. Þar að auki hefur nýliðun á lífeyri, launahækkningar, lífeyrisaldur og lífslíkur áhrif á hlutfall B-deildar LSR í lífeyrisgreiðslum. Nýir lífeyrisúrskurðir voru 1.211 talsins á árinu en brottfallnir lífeyrisúrskurðir voru 615.

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga

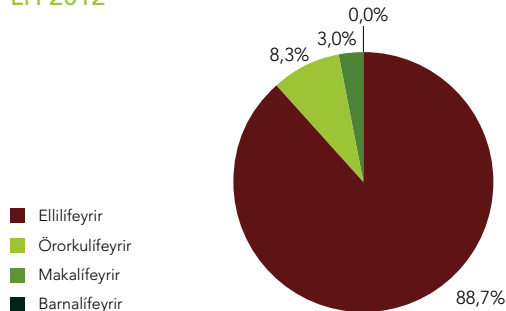
Á árinu 2012 fengu 933 lífeyrisþegar greiðslur frá LH, samtals að fjárhæð 2.206 milljónir kr. Meðalaldur lífeyrisþega sjóðsins var tæplega 71 ár í árslok 2012 og voru 94% af þeim konur en 6% karlar (hér eru barnalífeyrisþegar ekki taldir með). Af lífeyrisgreiðslum úr sjóðnum á árinu 2012 fóru 88,7% til greiðslu ellilífeyris, 8,3% í örorkulífeyri og 3% í makalífeyri.

Lífeyrisþegum fjölgaði í heildina um 10% á árinu 2012 en lífeyrisgreiðslur hækkuðu um 15,4%. Meðalfjárhæð lífeyris á árinu 2012 var 2.364 þúsund kr. og hækkaði um 4,9% milli ára.

Meðalréttindaprósenta lífeyrisþega hjá LH var 48,8% í desember 2012. Fyrir fullt starf ávinnur sjóðfélagi sér 2% á ári og að meðaltali er þannig um rúmlega 24 ára vinnu í fullu starfi að ræða. Meðalfjárhæð greidd til lífeyrisþega í mánuðinum var 202 þúsund kr. en meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru 402 þúsund kr. Meðalviðmiðunarlaunin hækkuðu um 5,3% milli ára en meðalréttindaprósenta lífeyrisþega hækkaði lítillega milli ára.

Ef meðalfjárhæð lífeyris er vegin miðað við réttindi lífeyrisþega eru 4.115 kr. á bak við hvert réttindaprósént

Skipting lífeyrisgreiðslna LH 2012

sem samsvarar 412 þúsund kr. meðallaunum. Meðalviðmiðunarlaun til greiðslu lífeyris voru lægri eða 402 þúsund kr. Vakin er athygli á því að framangreindar tölur eru meðaltöl og því lækka lífeyrisþegar sem eiga lítil réttindi hjá sjóðnum meðalréttindaprósentuna. Sjóðfélagi sem greitt hefur meirihluta starfsævi sinnar til sjóðsins ætti að vera kominn með að lágmarki 70% lífeyrisréttindi miðað við fullt starf. Ef miðað er við vegin meðalviðmiðunarlaun sjóðsins í desember 2012 myndu ellilífeyrisgreiðslur til slíks sjóðfélaga nema 288 þúsund kr. á mánuði.

Lsj. hjúkrunarfræðinga

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.
Ellilífeyrir	1.956	1.689	15,9%	747	681	9,7%	2.619	2.480	5,6%
Örorkulífeyrir	182	168	8,1%	131	117	12,0%	1.389	1.439	-3,4%
Makalífeyrir	66	53	24,5%	47	41	14,6%	1.414	1.302	8,6%
Barnalífeyrir	1	1	-16,5%	8	9	-11,1%	97	104	-6,1%
Samtals	2.206	1.911	15,4%	933	848	10,0%	2.364	2.254	4,9%

Meðallífeyrir og meðalréttindi í desember 2012 hjá LH

	Meðalréttindi %	Meðalfjárhæð	Meðalviðmiðunarlaun	Meðalfjárhæð á bak við hvert réttindaprósént
Ellilífeyrir	52,6%	221.503	411.268	4.212
Örorkulífeyrir	31,9%	110.191	340.730	3.457
Makalífeyrir	29,9%	124.877	404.348	4.170
Meðaltal	48,8%	202.497	402.023	4.115

Við útreikninginn voru notaðar fjárhæðir vegna elli-, maka- og örorkulífeyrisgreiðslna fyrir dagvinnu í desember 2012 án persónuuppbótar.

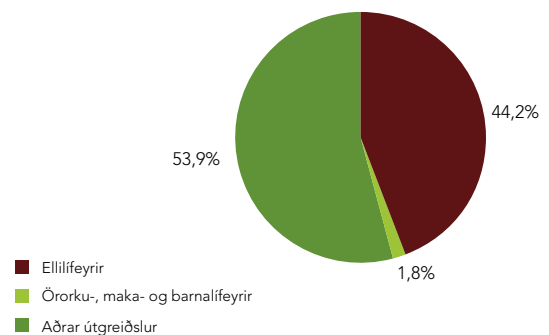
Af þeim 2.206 milljónum kr. sem greiddar voru í lífeyri úr LH á síðasta ári fékk sjóðurinn 822 milljónir endurgreiddar frá launagreiðendum vegna ábyrgðar þeirra á greiðslu lífeyrishækkana. Hlutfall sjóðsins í lífeyrisgreiðslum ársins var 62,7%, en var 61,9% árið áður. Nýir lífeyrisúrskurðir voru 114 en brottfallnir 29. Sjóðurinn greiðir að öllu leyti fjárhæð lífeyris vegna nýrra lífeyrisþega en launagreiðendur greiða allar hækkanir sem verða á áður úrskurðuðum lífeyri vegna fyrrum starfsmanna sinna.

Séreign LSR

Útgreiðslur úr Séreign LSR námu 714 milljónum kr. á árinu 2012 og drógust lítillega saman milli ára. Þar af námu útgreiðslur til þeirra sem voru 60 ára eða eldri 316 milljónum kr. og hækkuðu um 35,9% milli ára. Þá nýttu 388 sjóðfélagar sér tímabundna heimild til útgreiðslu séreignarsparnaðar á móti 470 einstaklingum árið áður. Í heildina námu þær greiðslur 385 milljónum kr. eða tæpri milljón á hvern sjóðfélaga. Af lífeyrisgreiðslum síðasta árs voru 293 milljónir kr. greiddar úr Leið I, 84 milljónir úr Leið II og 337 milljónir úr Leið III. Á árinu 2012 fengu í heildina 736 sjóðfélagar greiddan lífeyri vegna séreignarsparnaðar og fækkaði þeim lítillega milli ára.

Hámarksúttekt tímabundinnar heimildar einstaklinga yngri en 60 ára til úttektar séreignarsparnaðar var hækkuð í 6.250 þúsund kr. í september 2011. Á undanförunum 4 árum hefur 1,5 milljarður kr. verið greiddur aukalega úr Séreign LSR vegna framangreindrar heimildar. Á sama tíma hafa auk þess verið greiddir 1,4 milljarðar kr. til þeirra sem eru 60 ára og eldri en frá og með árinu 2009 gátu sjóðfélagar sem náð höfðu 60 ára aldri tekið út inneign sína í einu lagi.

Skipting lífeyrisgreiðslna Séreignar LSR 2012

Séreign LSR

	Lífeyrisgreiðslur í millj. kr.			Fjöldi lífeyrisþega			Meðalfjárhæð lífeyris í þús. kr.		
	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.	2012	2011	Breyt.
Ellilífeyrir	316	232	35,9%	314	283	11,0%	1.005	821	22,5%
Örorku-, maka- og barnalífeyrir	14	11	22,1%	34	28	21,4%	399	397	0,6%
Aðrar útgreiðslur	385	484	-20,5%	388	470	-17,4%	992	1.030	-3,8%
Samtals	714	728	-1,9%	736	781	-5,8%	970	932	4,1%

Breytingar á fjölda lífeyrisþega eftir deildum 2011–2012

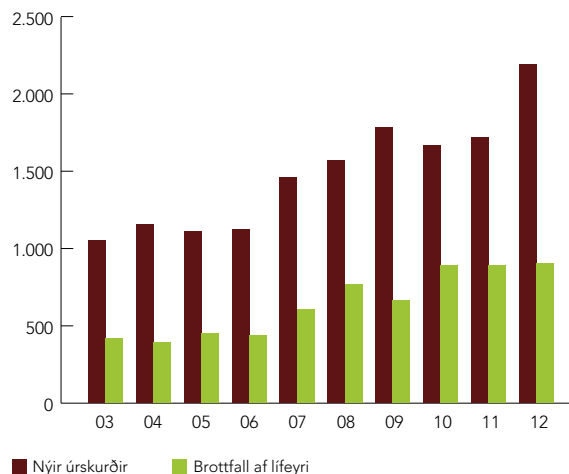
Lífeyrisþegar A-deild LSR	Fjöldi 2012	Nýir úrskurðir	Út af lífeyri	Fjöldi 2011	Breyting
Ellilífeyrir	1.863	538	93	1.418	445
Örorkulífeyrir	940	179	72	833	107
Makalífeyrir	164	36	8	136	28
Barnalífeyrir	514	116	84	482	32
Samtals	3.481	869	257	2.869	612

Lífeyrisþegar B-deild LSR	Fjöldi 2012	Nýir úrskurðir	Út af lífeyri	Fjöldi 2011	Breyting
Ellilífeyrir	9.882	897	414	9.399	483
Örorkulífeyrir	1.205	133	72	1.144	61
Makalífeyrir	2.555	162	118	2.511	44
Barnalífeyrir	159	19	11	151	8
Samtals	13.801	1.211	615	13.205	596

Lífeyrisþegar Lsj. hjúkrunarfræðinga	Fjöldi 2012	Nýir úrskurðir	Út af lífeyri	Fjöldi 2011	Breyting
Ellilífeyrir	747	82	16	681	66
Örorkulífeyrir	131	22	8	117	14
Makalífeyrir	47	8	2	41	6
Barnalífeyrir	8	2	3	9	-1
Samtals	933	114	29	848	85

Lífeyrisþegar Samtals	Fjöldi 2012	Nýir úrskurðir	Út af lífeyri	Fjöldi 2011	Breyting
Ellilífeyrir	12.492	1.517	523	11.498	994
Örorkulífeyrir	2.276	334	152	2.094	182
Makalífeyrir	2.766	206	128	2.688	78
Barnalífeyrir	681	137	98	642	39
Samtals	18.215	2.194	901	16.922	1.293

Nýir á lífeyri – brottfall af lífeyri

Skuldbindingar

Stjórnir LSR og LH fólu Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðanna í árslok 2012. Útreikningurinn er í samræmi við reglugerð um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Hjá A-deild LSR er miðað við 3,5% ávöxtun eigna umfram vísitölu neysluverðs. Hjá B-deild LSR og LH er gert ráð fyrir að launahækkningar séu 1,5% umfram vísitölu neysluverðs og ávöxtun 2% umfram launahækkningar. Við tryggingafræðilega úttekt á sjóðunum er nú miðað við nýjar lífslíkur sem byggðar eru á reynslu árána 2007 til 2011. Skv. þeim aukast lífslíkur 20 ára karls um 4,8 mánuði, 65 ára karls um 3,6 mánuði, 20 ára konu um 4,9 mánuði og 65 ára konu um 2,5 mánuði.

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum A-deildar LSR

Áfallin skuldbinding A-deildar LSR í árslok 2012 var 231,5 milljarðar kr. og hækkaði um 17,6% milli ára. Hrein eign samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 2012 nam 218,5 milljörðum kr. og hækkaði um 21,8% milli ára. Endurmat þeirra verðbréfa sem bera vexti umfram 3,5% nam 5,5 milljörðum að teknu tilliti til núvirts fjárfestingarkostnaðar í framtíðinni. Endurmetnar eignir A-deildar LSR í árslok 2012 eru því 223,9 milljarðar kr. og voru eignir í árslok þannig 7,6 milljörðum lægri en áfallin skuldbinding eða sem nemur 3,3%, en staðan

var neikvæð um 5,2% árið áður. Vegna áhrifa fjármálakreppunnar versnaði staða A-deildar LSR á árinu 2008 en fram að því hafði deildin verið í jafnvægi. Réttindi sjóðfélaga eru verðtryggð með vísitölu neysluverðs en einungis hluti af eignum er verðtryggður. Mikil verðbólga hefur því slæm áhrif á tryggingafræðilega stöðu A-deildar LSR.

Heildarstaða A-deildar LSR, þ.e. þegar reiknað er með að núverandi sjóðfélagar greiði áfram iðgjöld til ellilífeyrisaldurs og ávinni sér réttindi í samræmi við það, er neikvæð um 60,9 milljarða kr. eða um 12,5% af heildarskuldbindingunni.

Framlag launagreiðenda er nú 11,5%, en það er breytilegt samkvæmt lögum og er miðað við að A-deild LSR eigi að jafnaði nægar eignir til að standa undir lífeyrisskuldbindingum sínum. Iðgjaldaprósenta launagreiðenda er endurskoðuð árlega. Munur milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga hefur nú verið meiri en 10% fimm ár í röð. Samkvæmt 2. mgr. 39. gr. laga nr. 129/1997, sbr. ákvæði til bráðabirgða nr. VI, skal stjórn sjóðsins gera nauðsynlegar ráðstafanir til að rétta af fjárhag hans. Stjórn sjóðsins hefur tekið til skoðunar mögulegar leiðir til að bregðast við neikvæðri tryggingafræðilegri stöðu A-deildar.

A-deild LSR - tryggingafræðileg staða (í millj. kr.)	Fjárhæð 2012	Fjárhæð 2011		
Hrein eign til greiðslu lífeyris	218.447	179.342		
Endurmat verðbréfa	5.454	7.261		
Áfallin skuldbinding	(231.494)	(19.683)		
Áfallin staða	(7.593)	(10.220)	-3,3%	-5,2%
Verðmæti framtíðariðgjalda	203.641	195.047		
Framtíðarskuldbinding	(256.957)	(242.224)		
Framtíðarstaða	(53.316)	(47.177)	-20,7%	-19,5%
Eign ásamt framtíðariðgjöldum	427.542	381.650		
Heildarskuldbinding	(488.451)	(439.047)		
Heildarstaða	(60.909)	(57.397)	-12,5%	-13,1%

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum B-deildar LSR

Samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt voru skuldbindingar B-deildar LSR 573 milljarðar kr. í árslok 2012 en voru 543,5 milljarðar árið áður. Hækkun milli ára nemur 5,4%, þar af er hækkun vegna nýrra lífslíkna 0,8%.

Réttindi hjá B-deild LSR eru reiknuð sem hlutfall af dagvinnulaunum og hafa allar launabreytingar því áhrif á réttindi sjóðfélaga, hvort sem þeir eru í starfi, með geymd réttindi eða á lífeyri. Vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna hækkaði um 5,6% á árinu 2012 en byrjað var að mæla hækkun dagvinnulauna opinberra starfsmanna með sérstakri vísitölu í ársbyrjun 1997. Frá þeim tímupunkti hefur árleg hækkun vísitölnnar numið 8,3% að meðaltali. Til samanburðar hefur nafnávöxtun B-deildar LSR verið 8,6% að meðaltali. Efri taflan hér til hliðar sýnir hvernig áfallin skuldbinding í árslok 2012 skiptist eftir flokkun launagreiðenda og neðri taflan sýnir breytingu áfallinnar skuldbindingar á árinu 2012.

Skuldbindingar B-deildar LSR voru 286,4 milljarðar kr. í árslok 2002 og hafa því tvöfaldast á undanförunum 10 árum. Hækkun á skuldbindingum má aðallega rekja til almennra launahækkana, kerfisbreytinga á launum opinberra starfsmanna sem og aukinna lífslíkna. Frá árslokum 2002 til loka ársins 2012 hækkaði vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna um 86%. Eignir B-deildar hafa hins vegar hækkað um 130,9% á sama tímabili og stafar það m.a. af ávöxtun og uppgjörum og innborgunum vegna skuldbindinga. Á súluriti hér á næstu síðu má sjá hvernig eignir B-deildar LSR hafa þróast sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum frá árinu 2003. Jafnframt sýnir súluritið hlutfall innborgana ríkissjóðs á móti öðrum eignum en í árslok 2012 námu uppfærðar innborganir ríkissjóðs 80,6% af eignum B-deildar LSR. Hlutfall eigna B-deildar LSR var 36,8% á móti áfallinni skuldbindingu í árslok 2012 og hækkaði um 0,2 prósentustig frá árinu áður. Tryggingafræðileg staða batnar því lítillega milli ára en greiðslustreymi B-deildar LSR er neikvætt og þarf hún þar af leiðandi að ganga á eignir sínar og ávöxtun þeirra til að greiða sjóðfélögum lífeyri. Ávöxtun eigna var 15,5% á árinu 2012 en skuldbindingar hækkuðu um 5,4%.

Skuldbindingar launagreiðenda við B-deild LSR vegna lífeyrishækkana fyrirverandi starfsmanna

Samkvæmt lögum um B-deild LSR er ekki gert ráð fyrir því að iðgjöld og ávöxtun þeirra standi undir lífeyrisgreiðslum og skulu launagreiðendur endurgreiða þann

Áfallin skuldbinding í árslok 2012, B-deild LSR	Fjárhæð í millj. kr.
Ríkissjóður	427.001
Sparisjóðir	3.038
Stéttarfélög	1.449
Sveitarfélög	23.271
Ýmsir með bakábyrgð sveitarfélaga	5.768
Samreksur ríkis og sveitarfélaga	5.447
Ýmsir aðrir aðilar	21.395
Uppgerðar skuldbindingar	85.656
Samtals	573.024

Breyting áfallinnar skuldbindingar, B-deild LSR	Fjárhæð í millj. kr.
Skuldbinding í árslok 2011	543.489
Vextir 2%	10.870
Nýjar skuldbindingar	6.153
Aukin skuldbinding vegna nýrra lífslíkna	4.306
Launahækkningar og annað	32.399
Lífeyrisgreiðslur á árinu	(24.193)
Skuldbinding í árslok 2012	573.024

hluta lífeyris sem er hækkun á áður úrskurðuðum lífeyri. Hafi lífeyrisþegi unnið hjá fleiri en einum launagreiðanda skiptist greiðslan hlutfallslega miðað við áunnin réttindi hjá hverjum launagreiðanda fyrir sig. Launagreiðendur eru krafðir um þessar greiðslur mánaðarlega. Sá hluti skuldbindinga B-deildar LSR, sem launagreiðendur eiga að standa undir samkvæmt þessu ákvæði, var metinn 243,7 milljarðar kr. í árslok 2012 eða um 42,5% af skuldbindingum hennar. Skuldbindingar launagreiðenda voru metnar 230,7 milljarðar kr. í árslok 2011 og hækkuðu því um 5,6% milli ára. Flestir launagreiðendur hafa fært framangreinda kröfu til skuldar í ársreikningum sínum, þar á meðal ríkissjóður. Í ársreikningi B-deildar LSR er getið um kröfur á launagreiðendur sem eignir utan efnahagsreiknings.

Eign til greiðslu á lífeyri í B-deild LSR

Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign B-deildar LSR 208 milljarðar kr. í árslok 2012 samanborið við 190,9 milljarða kr. árið á undan. Til viðbótar eignum á B-deild LSR áður nefnda kröfu á launagreiðendur vegna lífeyrishækkana sem metin er 243,7 milljarðar kr. Samtals eru þessar eignir 451,7 milljarðar kr. Endurmat þeirra verðbréfa sem bera vexti umfram 3,5% nam 3,2 milljörðum að teknu tilliti til núvirtis fjárfestingarkostnaðar í framtíðinni. Endurmetnar eignir teljast því vera 454,8 milljarðar kr. að teknu tilliti til krafna á launagreiðendur eða

Hlutdeild ábyrgðaraðila í áföllnum skuldbindingum B-deildar LSR í árslok 2012	Fjárhæð í millj. kr.	Hlutdeild	Uppsöfnuð hlutdeild
Hrein eign til greiðslu lífeyris	208.004	36,3%	36,3%
Endurmat á verðbréfaeign	3.151	0,5%	36,8%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana (33. gr. laga nr. 1/1997)	243.684	42,5%	79,4%
Krafa á ríkissjóð vegna bakábyrgðar (32. gr. laga nr. 1/1997)	118.185	20,6%	100,0%
Áfallin skuldbinding skv. tryggingafræðilegri úttekt	573.024	100,0%	

um 79,4% af áfallinni skuldbindingu. Samkvæmt 32. gr. laga um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins ber ríkissjóður ábyrgð á greiðslu lífeyris úr B-deild sjóðsins. Hins vegar reynir ekki á þá ábyrgð nema til þess komi að B-deild LSR geti ekki innt af hendi lífeyrisgreiðslur með tekjum sínum og eignum. Bakábyrgð ríkissjóðs var samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt í árslok 2012 metin á 118,2 milljarða kr. eða 20,6% af áfallinni skuldbindingu B-deildar LSR. Staðan versnaði milli ára í krónum talið en í árslok 2011 var bakábyrgð ríkissjóðs metin 113,7 milljarðar kr. eða um 20,9% af áfallinni skuldbindingu. Taflan hér að framan sýnir sundurliðun á hlutdeild ábyrgðaraðila í áföllnum skuldbindingum í árslok 2012. Ríkissjóður hefur greitt inn á skuldbindingar sínar við B-deild LSR umfram lagaskyldu en í árslok 2012 námu uppfærðar innborganir 167,6 milljörðum kr. Án aukagreiðslna ríkissjóðs hefði bakábyrgð hans verið 285,8 milljarðar í árslok 2012.

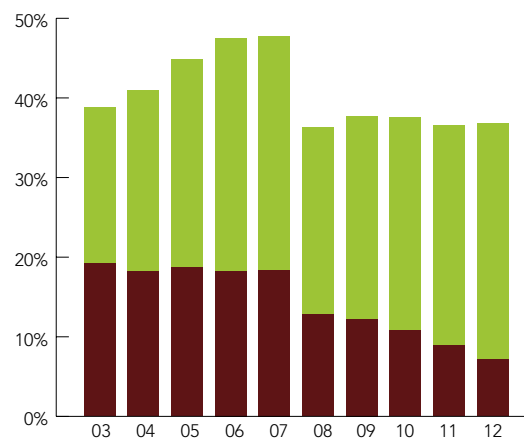
Samsetning eigna B-deildar LSR upp í skuldbindingar

Haldið er sérstaklega utan um þær greiðslur sem ríkissjóður og aðrir launagreiðendur hafa greitt aukalega til sjóðsins inn á skuldbindingar sínar. Af eignum sjóðsins í árslok að fjárhæð 208 milljarðar kr. eru 169,4 milljarðar kr. vegna aukagreiðslna. Aðrar eignir sjóðsins voru 38,6 milljarðar kr. en til að mæta útgreiðslum er fyrst gengið á þær eignir. Áfallin staða sjóðsins var neikvæð um 63,2% í árslok 2012 og versnar um 17,4 milljarða kr. milli ára.

Hluti launagreiðenda hefur gert upp áfallnar skuldbindingar sínar og verður B-deild LSR að standa að fullu undir þessum hluta skuldbindinga með eignum sínum og bakábyrgð ríkissjóðs án krafna á launagreiðendur. Af áfallinni skuldbindingu að fjárhæð 573 milljarðar kr. hafa 85,7 milljarðar verið endanlega gerðir upp. Listi yfir launagreiðendur sem gert hafa upp áfallna skuldbindingu gagnvart B-deild LSR er í skýringarliði nr. 22.

Skv. útreikningi tryggingastærðfræðings sjóðsins munu aðrar eignir B-deildar LSR til að mæta skuldbindingum verða uppnarnar á árinu 2016. Frá þeim tímavarki verða útgreiðslur fjármagnaðar með inneign ríkissjóðs vegna

Núvirtar eignir B-deildar LSR sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum

■ Uppfærð eign vegna innborgana ríkissjóðs
■ Hein eign fyrir utan innborganir ríkissjóðs

aukagreiðslna. Vegna lokunar B-deildar LSR fyrir nýjum sjóðfélögum og þess hvernig réttindakerfið er byggt upp, lá fyrir að eignir til að mæta skuldbindingum myndu klárast á endanum. Ástæðan er sú að réttindakerfi B-deildar LSR er að hluta til byggt upp sem gegnumstreymiskerfi og að hluta með sjóðssöfnun. Þau réttindi sem sjóðfélagar ávinna sér eru mun meiri en hægt er að standa undir með 12% iðgjaldi. Eftir að B-deild LSR var lokað fyrir nýjum sjóðfélögum hafa lífeyrisgreiðslur verið margfalt hærri en hefðbundnar iðgjaldagreiðslur og hefur stærstur hluti af eignamyndun eftir það verið tilkominn vegna ávöxtunar, aukagreiðslna ríkissjóðs og uppgjors á skuldbindingum. Þar sem eignum vegna aukagreiðslna ríkissjóðs er haldið til hliðar við útgreiðslur hefur gengið jafnt og þétt á aðrar eignir. Í ljósi fjárhagsstöðu B-deildar LSR er ljóst að það var heillavænlegt skref að ríkissjóður skyldi á sínum tíma hafa tekið þá ákvörðun að greiða aukalega til B-deildar LSR og dreifa þar með greiðslum sínum vegna bakábyrgðar til lengri tíma en ella.

B-deild LSR – samsetning eigna og tryggingafræðileg staða (í millj. kr.)	Fjárhæð 2012	Fjárhæð 2011
Aukagreiðslur ríkissjóðs	167.644	144.389
Aukagreiðslur annarra launagreiðenda	1.765	1.485
Aðrar eignir	38.595	45.001
Hrein eign til greiðslu lífeyris	208.004	190.874
Hrein eign til greiðslu lífeyris	208.004	190.874
Endurmat verðbréfa	3.151	8.183
Endurmetin hrein eign til greiðslu lífeyris	211.155	199.057
Uppgerð áfallin skuldbinding	85.656	82.004
Önnur áfallin skuldbinding	487.368	461.485
Samtals áfallin skuldbinding	573.024	543.489
Áfallin tryggingafræðileg staða	(361.870)	(344.432)
	-63,2%	-63,4%

Tryggingafræðileg úttekt á skuldbindingum LH

Samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt voru skuldbindingar LH 67,7 milljarðar kr. í árslok 2012 en voru 64,5 milljarðar árið áður. Hækkun milli ára nemur 4,9%, þar af er hækkun vegna nýrra lífslíkna 0,8%.

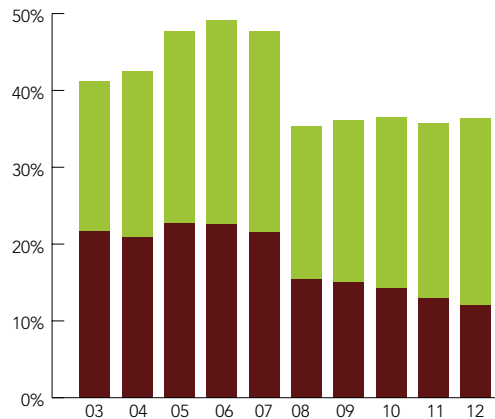
Vísitala dagvinnulauna opinberra starfsmanna hækkaði um 5,6% á árinu 2012. Frá ársbyrjun 1997, þegar mæling vísitölnunnar hófst, hefur árleg hækkun vísitölnunnar numið 8,3% að meðaltali og því verið jafnhá meðaltalsnafnávöxtun sjóðsins. Hækkun á skuldbindingum sjóðsins má almennt rekja til launahækkana, kerfisbreytinga á launum, áunnina réttinda sem og breytinga á lífs- og örorkulíkum.

Þegar dagvinnulaun hjúkrunafræðinga breytast hefur það bein áhrif á skuldbindingar vegna virkra sjóðfélaga og lífeyrisþega á eftirmannsreglu. Meðaltals-hækkun dagvinnulauna allra opinberra starfsmanna hefur hins vegar áhrif á skuldbindingar lífeyrisþega á meðaltalsreglu og sjóðfélaga með geymd réttindi, þ.m.t. þeirra sem fluttu sig yfir í A-deild LSR í ársbyrjun 1997.

Á næstu síðu má sjá töflu sem sýnir hvernig áfallin skuldbinding í árslok 2012 skiptist eftir flokkun launagreiðenda ásamt töflu yfir breytingar á áföllnum skuldbindingum á árinu 2012.

Skuldbindingar LH voru 29,7 milljarðar kr. í árslok 2002 og hafa því aukist um 127,6% á undanförunum 10 árum. Eignir sjóðsins hafa vaxið með svipuðum hætti eða um 133,1% á sama tímabili. Hér til hliðar má sjá hvernig eignir LH hafa þróast sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum frá árinu 2003. Jafnframt sýnir súluritið hlutfall innborgana ríkissjóðs á móti öðrum eignum sjóðsins en í árslok 2012

Núvirtar eignir LH sem hlutfall af áföllnum skuldbindingum

■ Uppfærð eign vegna innborgana ríkissjóðs
■ Hrein eign fyrir utan innborganir ríkissjóðs

námu uppfærðar innborganir ríkissjóðs 66,7% af eignum. Hlutfall eigna LH var 36,4% á móti áfallinni skuldbindingu í árslok 2012 og hækkaði um 0,8 prósentustig frá árinu áður. Ávöxtun eigna sjóðsins var 14,7% á árinu 2012 á meðan skuldbindingar hækkuðu um 4,9%. Undanfarin misseri hefur jafnt og þétt dregið úr nettóinnstreymi í sjóðinn vegna fækkunar greiðandi sjóðfélaga og aukinna lífeyrisgreiðslna og endurspeglast það í tryggingafræðilegri stöðu hans. Greiðslustreymi í sjóðinn er neikvætt og þarf hann að ganga á eignir sínar og ávöxtun þeirra til að greiða sjóðfélögum lífeyri.

Samsetning eigna LH upp í skuldbindingar

Haldið er sérstaklega utan um þær greiðslur sem ríkissjóður og aðrir launagreiðendur hafa greitt aukalega til sjóðsins inn á skuldbindingar sínar. Eignir sjóðsins í

LH – samsetning eigna og tryggingafræðileg staða (í millj. kr.)	Fjárhæð 2012	Fjárhæð 2011		
Aukagreiðslur ríkissjóðs	16.318	14.157		
Aukagreiðslur annarra launagreiðenda	874	748		
Aðrar eignir	7.278	7.405		
Hrein eign til greiðslu lífeyris	24.469	22.309		
Hrein eign til greiðslu lífeyris	24.469	22.309		
Endurmat verðbréfa	177	709		
Endurmetin hrein eign til greiðslu lífeyris	24.647	23.018		
Uppgerð áfallin skuldbinding	81	70		
Önnur áfallin skuldbinding	67.601	64.474		
Samtals áfallin skuldbinding	67.682	64.544		
Áfallin tryggingafræðileg staða	(43.035)	(41.526)	-63,6%	-64,3%

árslok 2012 voru 24,5 milljarðar kr. en þar af voru 17,2 milljarðar kr. vegna aukagreiðslna. Aðrar eignir sjóðsins voru 7,3 milljarðar kr. en til að mæta útgreiðslum er fyrst gengið á þær eignir. Áfallin staða sjóðsins var neikvæð um 63,6% í árslok 2012 en staðan batnaði hlutfallslega milli ára.

Skv. útreikningi tryggingastærðfræðings sjóðsins munu aðrar eignir sjóðsins til að mæta skuldbindingum verða uppnar á árinu 2018. Frá þeim tímapunkti verða greiðslur úr sjóðnum fjármagnaðar með inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna. Þar sem innstreymi í sjóðinn er neikvætt þarf hann að ganga á eignir sínar til að greiða sjóðfélögum lífeyri. Ástæða þess að sjóðurinn mun tæmast er m.a. sú að honum hefur verið lokað fyrir nýjum sjóðfélögum, lífeyrisgreiðslur hafa verið margfalt hærri en hefðbundnar iðgjaldagreiðslur inn í sjóðinn og hefur stærstur hluti af eignamyndun hvers árs verið tilkominn vegna ávöxtunar og aukagreiðslna ríkissjóðs. Þá er réttindakerfi sjóðsins byggt upp með sama hætti og hjá B-deild LSR þar sem réttindi sem sjóðfélagar ávinna sér eru mun meiri en sjóðurinn getur staðið undir með 12% iðgjaldi.

Skuldbindingar launagreiðenda við LH vegna lífeyrishækkana fyrirverandi starfsmanna

Samkvæmt lögum um LH er ekki gert ráð fyrir því að iðgjöld og ávöxtun þeirra standi undir lífeyrisgreiðslum og skulu launagreiðendur endurgreiða sjóðnum þann hluta lífeyris sem er hækkun á áður úrskurðuðum lífeyri. Hafi lífeyrisþegi unnið hjá fleiri en einum launagreiðanda skiptist greiðslan hlutfallslega miðað við áunnin réttindi hjá hverjum launagreiðanda fyrir sig. Launagreiðendur eru krafðir um þessar greiðslur mánaðarlega. Sá hluti skuldbindinga LH sem launagreiðendur eiga að standa undir samkvæmt þessu ákvæði var metinn 33,8 milljarðar kr. í árslok 2012 eða um 49,9% af skuldbindingum sjóðsins. Skuldbindingar launagreiðenda voru metnar 32,2 milljarðar kr. í árslok 2011 og hækkuðu því um 4,9% milli ára. Flestir launagreiðendur hafa fært framan- greinda kröfu sjóðsins til skuldar í ársreikningum sínum, þar á meðal ríkissjóður. Í ársreikningi LH er getið um kröfur sjóðsins á launagreiðendur vegna væntanlegra lífeyrishækkana sem eignir utan efnahagsreiknings.

Áfallin skuldbinding í árslok 2012, LH	Fjárhæð í millj. kr.	Breyting áfallinnar skuldbindingar, LH	Fjárhæð í millj. kr.
Ríkissjóður	59.885	Skuldbinding í árslok 2011	64.544
Stéttarfélög	93	Vextir 2%	1.291
Sveitarfélög	1.010	Nýjar skuldbindingar	540
Samrekstur ríkis og sveitarfélaga	9	Aukin skuldbinding vegna nýrra lífslíkna	529
Ýmsir aðrir aðilar	6.605	Launahækkanir og annað	2.984
Uppgerðar skuldbindingar	81	Lífeyrisgreiðslur á árinu	(2.206)
Samtals	67.682	Skuldbinding í árslok 2012	67.682

Hlutdeild ábyrgðaraðila í áföllnum skuldbindingum LH í árslok 2012	Fjárhæð í millj. kr.	Hlutdeild	Uppsöfnuð hlutdeild
Hrein eign til greiðslu lífeyris	24.469	36,2%	36,2%
Endurmat á verðbréfaeign	177	0,3%	36,4%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna lífeyrishækkana (20. gr. laga nr. 2/1997)	33.800	49,9%	86,4%
Krafa á ríkissjóð og aðra launagreiðendur vegna bakábyrgðar (18. gr. laga nr. 2/1997)	9.235	13,6%	100,0%
Áfallin skuldbinding skv. tryggingafræðilegrí úttekt	67.682	100,0%	

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar

Árið 1999 ákvað fjármálaráðherra að ríkissjóður skyldi hefja greiðslur til B-deildar LSR og LH umfram lagaskyldu með því markmiði að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum við sjóðina til lengri tíma. Í kjölfar efnahagshrunsins hefur dregið verulega úr aukagreiðslum frá ríkissjóði en greiðslurnar eru háðar stöðu ríkissjóðs hverju sinni. Aukagreiðslurnar hafa styrkt fjárhagsstöðu sjóðanna verulega og gert þeim kleift að mæta skuldbindingum með eignum sínum til lengri tíma en annars hefði orðið.

Þær fjárhæðir sem ríkissjóður hefur greitt eru uppfærðar árlega í samræmi við vísitölu neysluverðs og hreina raunávöxtun sjóðanna. Innborganirnar mynda inneign hjá sjóðunum og kemur hún til frádráttar skuldbindingum ríkissjóðs. Inneignin hefur hins vegar engin áhrif á mat á skuldbindingum annarra launagreiðenda komi til uppgjörs á þeim. Innborganir ríkissjóðs geta verið ýmist í formi beinna aukagreiðslna, viðbótariðgjalds frá stofnunum í A-hluta ríkissjóðs eða iðgjaldaviðbótar frá sveitarfélögum vegna grunnskólakennara sem annars hefði verið skilað til ríkissjóðs.

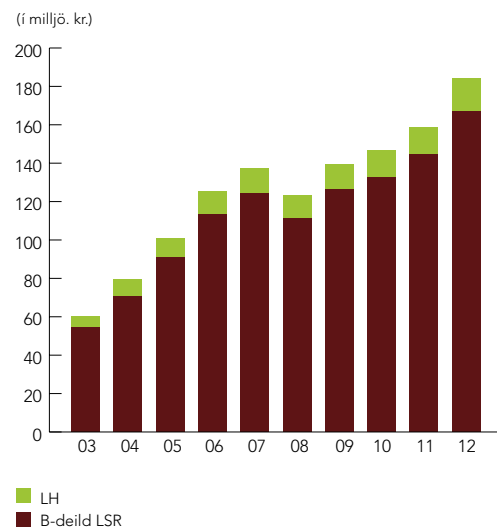
Á árinu 2012 námu innborganir ríkissjóðs í formi viðbótariðgjalda 1,1 milljarði kr. og drógust saman um 3,3% milli ára. Frá árinu 1999 hefur ríkissjóður samtals greitt 87,5 milljarða kr. inn á skuldbindingar sínar við B-deild LSR og LH. Í árslok 2012 nam sú fjárhæð, uppfærð með verðbótum og hreinni raunávöxtun sjóðanna, samtals 184 milljörðum kr. Þar af námu uppsafnaðir vextir og verðbætur 96 milljörðum kr.

Í árslok 2012 nam hrein eign B-deildar LSR til greiðslu lífeyris 208 milljörðum kr. Þar af var inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna 167,6 milljarðar eða 80,6%. Hrein eign LH í árslok 2012 nam hins vegar 24,5 milljörðum kr. Þar af var inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna 16,3 milljarðar eða 66,7%.

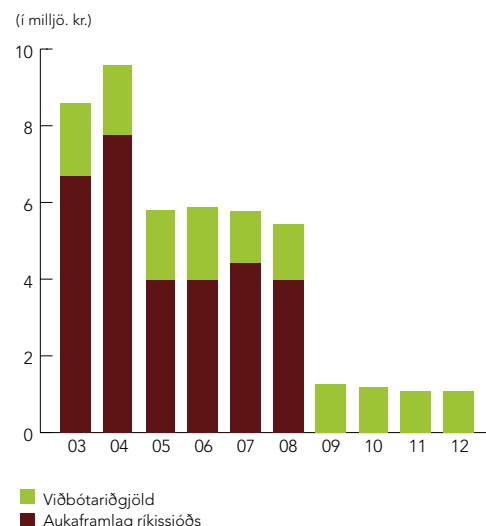
Samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt miðað við árslok 2012 var ógreidd bakábyrgð ríkissjóðs metin 118,2 milljarðar kr. hjá B-deild LSR en 9,2 milljarðar hjá LH. Ef ekki hefði komið til aukagreiðslna frá ríkissjóði hefði

bakábyrgð hans í árslok 2012 verið 285,8 milljarðar vegna B-deildar LSR og 25,6 milljarðar vegna LH. Framangreind bakábyrgð er vegna áfallinna lífeyrisskuldbindinga og tekur því ekki tillit til bakábyrgðar sem á eftir að myndast vegna iðgjaldagreiðslna í framtíðinni.

Innborganir ríkissjóðs – inneign í árslok

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar hjá LSR og LH

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar (í millj. kr.)

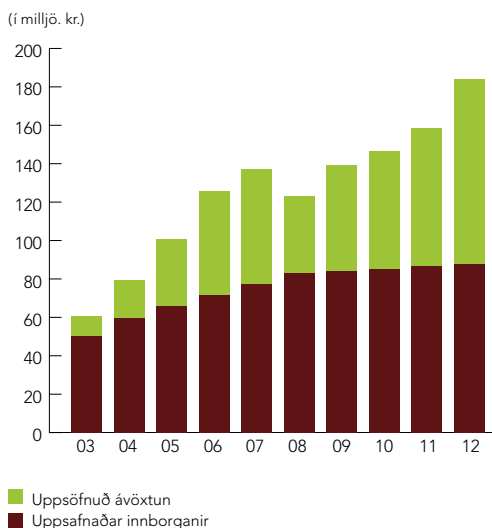
	B-deild LSR		Lsj. hjúkrunarfræðinga		Samtals	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Inneign í ársbyrjun	144.389	133.361	14.157	13.153	158.545	146.514
Viðbótariðgjöld (A-hluti ríkissjóðs)	662	687	89	91	750	777
Viðbót vegna grunnskólakennara	350	360	0	0	350	360
Uppfærsla vegna vaxta og verðbóta	22.243	9.981	2.073	913	24.316	10.894
Samtals inneign í árslok	167.644	144.389	16.318	14.157	183.962	158.545

Ef horft er framhjá aukagreiðslum ríkissjóðs voru aðrar eignir B-deildar LSR 38,6 milljarðar kr. og LH 7,3 milljarðar kr. í árslok 2012. Samkvæmt framtíðarsjóðstreymi, sem tryggingastærðfræðingur sjóðanna hefur reiknað, munu aðrar eignir B-deildar LSR verða uppunar á árinu 2016 og árið 2018 hjá LH. Ef engar aukagreiðslur hefðu komið frá ríkissjóði hefðu B-deild LSR og LH farið í þrot á þessum tímamarki og allar greiðslur sjóðanna þurft að koma úr ríkissjóði. Vegna aukagreiðslna ríkissjóðs hefur hins vegar tekist að fresta því til ársins 2028 að B-deild LSR komist í þrot og til ársins 2027 hjá LH. Í þessum útreikningum er ekki gert ráð fyrir frekara aukaframlagi frá ríkissjóði, en gert er ráð fyrir að viðbótariðgjöld verði greidd áfram samhliða lögbundnum iðgjöldum um ókomna tíð.

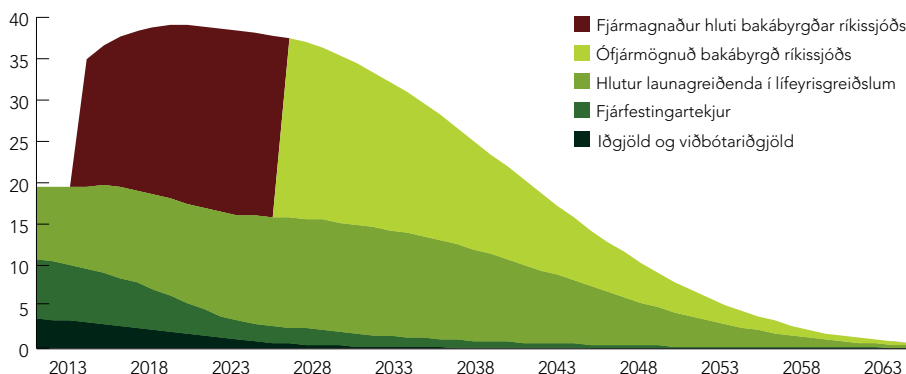
Við það að sjóðir B-deildar og LH tæmast munu greiðslur úr þeim falla á ríkissjóð sem bakábyrgðaraðila. Á meðfylgjandi mynd sjást tekjur B-deildar LSR, ásamt greiðslum frá ríkissjóði vegna bakábyrgðar, sem munu gera deildinni kleift að standa undir skuldbindingum sínum. Greiðslur vegna bakábyrgðar vega þyngst í framtíðarsjóðstreyminu sem og greiðslur sem B-deild LSR fær frá launagreiðendum vegna hlutdeildar í lífeyrisgreiðslum. Deildin mun jafnframt fá fjárfestingartekjur af eignum sínum eins lengi og þær eru fyrir hendi ásamt iðgjöldum og viðbótariðgjöldum frá launagreiðendum og sjóðfélögum þar til kemur að töku lífeyris. Á myndinni má sjá þann hluta af bakábyrgð ríkissjóðs sem þegar hefur verið fjármagnaður með aukagreiðslum, alls 167,6 milljarðar kr. vegna B-deildar LSR. Greiðslur ríkissjóðs munu hefjast á árinu 2028 að öllu óbreyttu og verða að meðaltali 18,9 milljarðar kr. á ári næstu 10 árin eftir það, miðað við verðlag í árslok 2012, en fara svo lækkandi. Á sama tíma munu tekjur B-deildar LSR vegna hlutdeildar launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum nema tæpum 12,9 milljörðum en stærstur hluti þeirrar

fjárhæðar kemur úr ríkissjóði. Þegar eignir LH verða uppunar á árinu 2027 munu samsvarandi árlegar greiðslur til LH nema 3 milljörðum kr. vegna bakábyrgðar og 1,2 milljörðum kr. vegna hlutdeildar í lífeyrisgreiðslum næstu 10 árin eftir það, miðað við verðlag í árslok 2012. Í ljósi þessa er mikilvægt að ríkissjóður hefji aftur aukagreiðslur til sjóðanna til að dreifa greiðslum vegna bakábyrgðar til lengri tíma en ella.

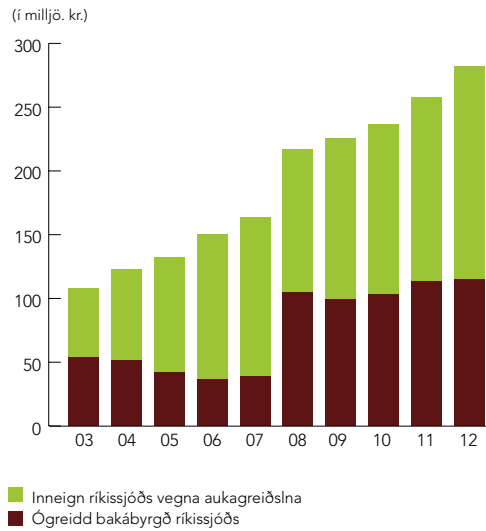
Innborganir ríkissjóðs Uppsafnaðar innborganir og ávöxtun

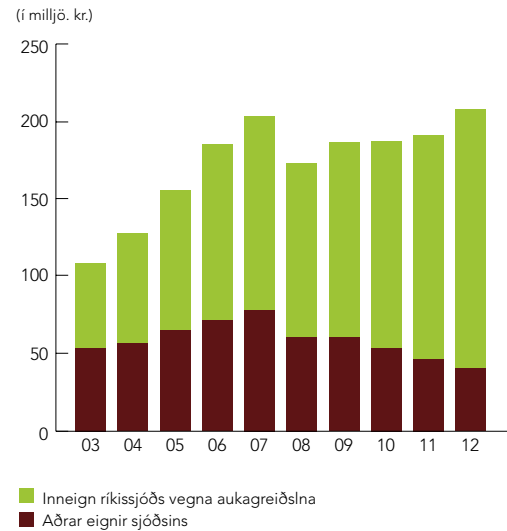
Tekjur B-deildar LSR og fjármögnun á bakábyrgð ríkissjóðs (á verðlagi ársloka 2012)

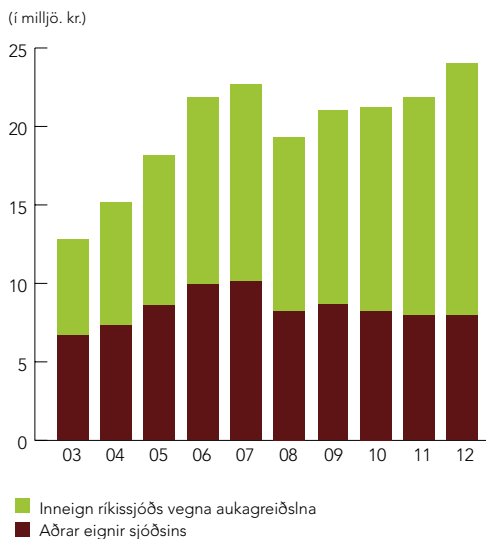
B-deild LSR – bakábyrgð ríkissjóðs

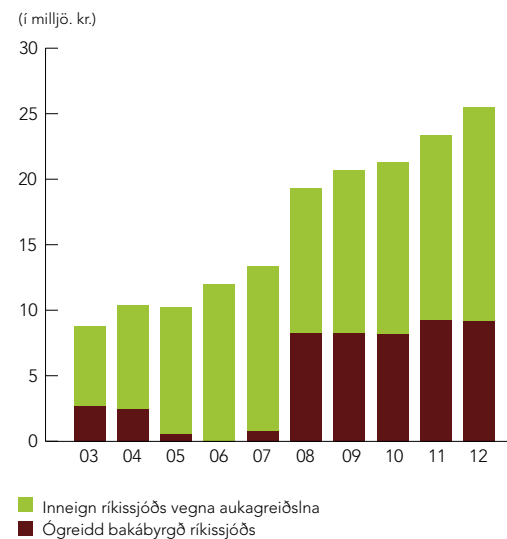
B-deild LSR – hrein eign til greiðslu lífeyris

LH – hrein eign til greiðslu lífeyris

LH – bakábyrgð ríkissjóðs

Viðbótariðgjöld annarra launagreiðenda

Fjármálaráðuneytið hefur ákveðið að ríkisstofnunum í B- og C-hluta ríkissjóðs og sjálfseignarstofnunum, sem njóta fjárframlaga frá ríkissjóði, sé skylt að greiða viðbótariðgjald umfram 12% lögbundið iðgjald af dagvinnulaunum til B-deildar LSR og LH. Markmiðið með greiðslu viðbótariðgjalds er að greiðslurnar gangi upp í samtímaskuldbindingu einstakra stofnana.

Flestar stofnanir, sem gert hafa upp skuldbindingar sínar gagnvart B-deild LSR, greiða viðbótariðgjald sem kemur þá til frádráttar við uppgjör á árlegri skuldbindingu. Viðbótariðgjöld launagreiðenda utan A-hluta ríkissjóðs voru sem segir í töflunni hér að neðan.

Viðbótariðgjöld annarra launagreiðenda (í millj. kr.)

	B-deild LSR		Lsj. hjúkrunarfræðinga		Samtals	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Óráðstafað viðbótariðgjald frá fyrra ári	1.485	1.349	748	681	2.232	2.031
Viðbótariðgjöld ársins	117	101	17	20	134	121
Ráðstafað vegna uppgjörs skuldbindinga	(64)	(66)	(1)	(1)	(65)	(67)
Uppfærsla vegna vaxta og verðbóta	228	101	109	47	337	148
Inneign launagreiðenda í árslok	1.765	1.485	874	748	2.639	2.232

Starfsemi

Starfsemi Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins má skipta í 6 megin svið; áhættustýringarsvið, eignastýringarsvið, fjárreiðusvið, réttindasvið, upplýsingatæknisvið og framkvæmdastjórn. Undir réttindasvið falla iðgjaldadeild, lánadeild og lífeyrisdeild ásamt framkvæmd eftirmannsreglu, séreignar- og kynningarmál auk þjónustudeildar. Stöðugildi voru 40,5 á árinu 2012 og fjölgaði þeim um rúmlega eitt stöðugildi frá árinu áður.

LSR starfar í þremur deildum, A-deild, B-deild og séreignardeild. Deildirnar lúta sömu stjórn en eru fjárhagslega sjálfstæðar. LSR annast allan rekstur Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga en hann hefur sína eigin stjórn. Þá sér LSR jafnframt um utanumhald á réttindum og greiðslu lífeyris til fyrrum alþingismanna og ráðherra og fyrir Eftirlaunasjóð fyrrum starfsmanna Útvegsbanka Íslands.

Flutningur á starfsemi sjóðanna

LSR og LH seldu skrifstofuhúsnæði sitt við Bankastræti 7 og fluttu starfsemi sína síðastliðið sumar að Engjateigi 11, í hús sem sjóðirnir keyptu af Kiwanishreyfingunni annars vegar og Atvinnuleysistryggingasjóði hins vegar. Skrifstofur LSR og LH eru því áfram miðsvæðis í höfuðborginni. Aðgengi sjóðfélaga og annarra, sem erindi eiga við sjóðina, er þægilegra á nýja staðnum en þar skiptir ekki síst máli betra aðgengi að bílastæðum við Engjateig en í miðborginni. Fjöldi fólks kemur á skrifstofu LSR á degi hverjum til að fá ráðgjöf, upplýsingar eða leggja inn umsókn, meðal annars vegna lána eða lífeyris.

Stofnun þjónustudeildar

Við flutning sjóðanna í nýtt húsnæði að Engjateigi 11 var þjónusta við sjóðfélaga sameinuð á einn stað og sérstök þjónustudeild stofnuð. Þjónustudeildin er í móttökurými á jarðhæð hússins og þar geta sjóðfélagar fengið allar upplýsingar um lána- og réttindamál hjá þjónusturáðgjöfum.

Innleiðing áhættustefnu

Fjármálaeftirlitið (FME) gaf í lok árs 2011 út leiðbeinandi tilmæli um áhættustýringu fyrir lífeyrissjóði, sem tóku gildi 1. janúar 2012 og í ársbyrjun 2013 tóku gildi ný tilmæli FME um áhættustýringu. Sjóðirnir samþykktu á síðasta ári heildstæða áhættustefnu sem byggir á tilmælum FME. Meginmarkmið áhættustefnu LSR og LH er að stýra áhættu og stuðla að því að lífeyrissjóðirnir nái settum markmiðum í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum ásamt því að fylgjast með að lögum, reglum settum á grundvelli þeirra, samþykktum sjóðsins og öðrum innri reglum sé framfylgt. Haustið 2012 tóku sjóðirnir upp formlegt áhættustýringarkerfi og hafa sjóðirnir ráðið sérstakan starfsmann til þess að sinna áhættustýringu og eftirliti.

Þróunarverkefnið KJARNI

Á árinu 2011 hófst þróunarverkefni hjá LSR í samstarfi við Gagnavörsluna hf. sem fékk hið viðeigandi heiti „KJARNI“, enda er tilgangurinn meðal annars að greina og einfalda kjarnann í starfsemi LSR. Umfang verkefnisins er óvenju viðamikl, enda er verið að horfa til framtíðarreksturs á grunnkerfum, skjalastjórnunar, lagalegra skuldbindinga og þeirra krafna sem sjóðfélagar gera til sjóðsins. Búið er að kortleggja núverandi starfsemi og fara yfir alla vinnuferla, ferlalykingar og verklagsreglur. Innleiðing endurbættra vinnuferla mun eiga sér stað í áföngum samhliða innleiðingu á skjalastýringarkerfinu CoreData þar sem haldið er utan um öll skjöl og gögn. Kerfið mun einfalda alla verkefnastýringu og yfirsýn auk þess sem kerfið verður samþætt öðrum upplýsingakerfum hjá sjóðunum.

Helstu markmið með innleiðingu á nýju skjalastýringarkerfi eru að:

- LSR verði fyrirmynd annarra vinnustaða
- Öll skjöl verði rafrænt flokkuð, vistuð með samræmdum hætti og öryggi gagna í fyrirrúmi.
- Verkefnastaða sérhvers verkefnis sé ávallt ljós
- Rekstrarkostnaður sé lágmarkaður og pappírspörf eins lítil og kostur er.

Fremri röð frá vinstri:

Helgi Þór Jónsson
 Ágústa Hrönn Gísladóttir
 Þorbjörg G. Blandon
 Ásta Sigrún Karlsdóttir
 Sólveig Heimisdóttir
 Erna Guðmundsdóttir
 Ingibjörg Thorarensen
 Kristín Kristjánsdóttir
 Hulda Jakobsdóttir
 Jóhanna Á. Einarsdóttir
 Esther Sigurðardóttir
 Arnfríður Einarsdóttir
 Anna Sigríður Arnardóttir
 Guðný Jónsdóttir

Aftari röð frá vinstri:

Harpa Dögg Kristinsdóttir
 Aníta Hrud Sveinsdóttir
 Kristín Nielsen
 Rakel Lind Hauksdóttir
 Þórunn Magnúsdóttir
 Halla Kristjánsdóttir
 Anna Lilja Gunnlaugsdóttir
 Íris Guðmundsdóttir
 Sigrún Þóra Björnsdóttir
 Vala Rebekka Þorsteinsdóttir
 Valdís Jóhannesdóttir
 Regína Bettý Hansdóttir
 Ásgrímur Skarphéðinsson
 Hrönn Árnadóttir
 Ólöf Sigurjónsdóttir

Haukur Hafsteinsson
 Þóra Bryndís Árnadóttir
 Agni Ásgeirsson
 Anna Huguína Jónasdóttir
 Björn Hjaltested Gunnarsson
 Þorkell Sigurgeirsson

Á myndina vantar:

Baldur Þór Vilhjálmsson
 Birgi Stefánsson
 Bryndísi Richter
 Elísabetu Þóreyju Þórisdóttur
 Ingunni Rögnu Arnarsdóttur
 Pál Ólafsson
 Þorbjörgu Sigurðardóttur
 Önnu G. Jóhannsdóttur

LSR og LH

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2012

	Samtals LSR og LH	
	2012	2011
Iðgjöld		
Iðgjöld sjóðfélaga	5.423.436	5.334.073
Iðgjöld launagreiðenda	14.754.861	13.980.541
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(13.534)	(62.621)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	223.613	202.595
Lífeyrishækkanir	9.499.642	8.510.535
Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar	567.007	531.394
Innb. launagreiðenda inn á skuldbindingar	1.169.694	1.191.621
Iðgjöld alls	31.624.720	29.688.139
Lífeyrir		
Lífeyrir	29.135.811	25.852.807
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	53.929	724
Lífeyrir alls	29.189.740	25.853.530
Fjárfestingartekjur		
Tekjur af eignarhlutum	16.233.464	4.038.209
Vaxtatekjur og gengismunur	44.071.002	23.507.890
Breytingar á niðurfærslu	(2.178.067)	(424.408)
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	(501.303)	33.169
Fjárfestingartekjur alls	57.625.096	27.154.860
Fjárfestingargjöld		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	384.676	343.262
Rekstrarkostnaður		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	378.926	332.497
Gjald til ríkissjóðs		
Tímabundinn skattur	23.916	295.599
Aðrar tekjur		
Aðrar tekjur	27.295	35.746
Hækkun á hreinni eign á árinu	59.299.852	30.053.856
Hrein eign frá fyrra ári	401.814.494	371.760.638
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris	461.114.347	401.814.494

A-deild LSR		B-deild LSR		Séreign LSR		LH	
2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
4.322.388	4.036.974	686.412	719.713	350.472	509.492	64.164	67.894
12.424.861	11.613.433	1.817.657	1.863.579	344.133	327.861	168.209	175.668
(8.135)	(6.886)	(13.105)	(8.611)	7.834	(46.699)	(128)	(425)
101.807	90.281	99.477	91.996	0	0	22.329	20.318
0	0	8.677.761	7.781.620	0	0	821.881	728.915
0	0	562.974	528.194	0	0	4.033	3.200
0	0	1.064.574	1.081.563	0	0	105.120	110.058
16.840.923	15.733.803	12.895.750	12.058.054	702.439	790.654	1.185.608	1.105.628
2.022.769	1.476.966	24.193.465	21.737.031	713.901	727.564	2.205.676	1.911.245
40.631	347	12.003	348	0	0	1.296	29
2.063.400	1.477.313	24.205.468	21.737.379	713.901	727.564	2.206.971	1.911.274
7.549.818	1.390.457	7.575.958	2.261.662	112.783	33.464	994.905	352.626
18.086.067	9.881.376	22.699.821	11.804.692	813.734	582.337	2.471.380	1.239.486
(879.438)	(286.792)	(1.117.524)	(87.018)	0	0	(181.104)	(50.598)
(150.305)	(66.063)	(306.520)	109.641	(2.154)	1.397	(42.324)	(11.806)
24.606.142	10.918.978	28.851.735	14.088.976	924.363	617.198	3.242.857	1.529.707
167.150	147.892	186.313	167.506	2.760	2.587	28.453	25.278
103.736	84.904	236.443	214.329	5.308	4.949	33.439	28.315
20.213	125.771	3.170	152.201	0	0	533	17.627
12.232	14.676	13.697	19.293	0	0	1.366	1.777
39.104.797	24.831.577	17.129.788	3.894.908	904.833	672.753	2.160.435	654.619
179.341.999	154.510.423	190.874.107	186.979.198	9.289.421	8.616.668	22.308.968	21.654.349
218.446.796	179.341.999	208.003.894	190.874.107	10.194.253	9.289.421	24.469.402	22.308.968

Efnahagsreikningur 31.12.2012

Eignir

	Samtals LSR og LH	
	2012	2011
Fjárfestingar		
Húseign og lóð	455.292	328.293
Verðbréf með breytilegum tekjum	175.576.171	139.940.153
Verðbréf með föstum tekjum	209.894.616	197.775.224
Veðlán	62.092.554	62.291.542
Aðrar fjárfestingar	4.770.224	4.335.048
Fjárfestingar alls	452.788.857	404.670.260
Kröfur		
Kröfur á launagreiðendur	2.218.377	2.225.708
Ýmsar kröfur	268.781	158.371
Kröfur alls	2.487.159	2.384.079
Aðrar eignir		
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	55.523	4.501
Sjóður og bankareikningar	22.007.183	13.774.742
Aðrar eignir alls	22.062.706	13.779.243
Eignir samtals	477.338.722	420.833.582
Skuldir		
Skuldbindingar		
Áfallin lífeyrisskuldbinding	128.915	122.640
Skuldbindingar alls	128.915	122.640
Viðskiptaskuldir		
Aðrar skuldir	1.113.515	1.380.767
Framvirkir gjaldmiðlavarناسamningar	14.981.944	17.515.681
Viðskiptaskuldir alls	16.095.460	18.896.448
Skuldir samtals	16.224.375	19.019.088
Hrein eign til greiðslu lífeyris	461.114.347	401.814.494
Eignir utan efnahagsreiknings		
Krafa á launagreiðendur skv. 33. gr. laga nr. 1/1997 og 20. gr. laga nr. 2/1997	277.484.554	262.979.599

A-deild LSR		B-deild LSR		Séreign LSR		LH	
2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
455.292	255.412	0	59.630	0	0	0	13.251
71.139.233	52.883.756	88.370.996	73.393.554	5.048.962	4.533.595	11.016.980	9.129.249
109.127.831	92.381.656	89.354.425	93.731.731	360.459	367.235	11.051.902	11.294.603
26.502.031	26.032.472	33.096.589	33.587.004	0	0	2.493.933	2.672.065
212.393	204.821	122.293	127.861	4.401.856	4.002.365	33.682	0
207.436.780	171.758.117	210.944.303	200.899.780	9.811.277	8.903.195	24.596.498	23.109.168
1.206.862	1.281.941	979.100	914.382	0	4.673	32.415	24.712
123.341	78.421	120.866	72.396	8.352	2.977	16.223	4.578
1.330.203	1.360.362	1.099.966	986.777	8.352	7.650	48.638	29.290
24.985	2.025	24.985	2.025	0	0	5.552	450
14.349.339	11.979.967	6.163.606	549.809	522.744	577.488	971.495	667.478
14.374.324	11.981.992	6.188.591	551.834	522.744	577.488	977.047	667.929
223.141.307	185.100.471	218.232.860	202.438.391	10.342.372	9.488.333	25.622.183	23.806.386
32.575	30.419	85.881	82.255	0	0	10.459	9.966
32.575	30.419	85.881	82.255	0	0	10.459	9.966
121.640	267.696	861.252	973.642	46.087	49.035	84.537	90.394
4.540.295	5.460.356	9.281.833	10.508.388	102.032	149.878	1.057.785	1.397.059
4.661.935	5.728.052	10.143.084	11.482.030	148.119	198.913	1.142.322	1.487.453
4.694.510	5.758.471	10.228.966	11.564.285	148.119	198.913	1.152.781	1.497.419
218.446.796	179.341.999	208.003.894	190.874.107	10.194.253	9.289.421	24.469.402	22.308.968
		243.684.084	230.742.745			33.800.470	32.236.854

Sjóðstreymi fyrir árið 2012

	Samtals LSR og LH	
	2012	2011
Inngreiðslur		
lögjöld	31.683.159	29.695.229
Fjárfestingartekjur	4.435.471	33.685.328
Afborganir verðbréfa	22.256.418	17.824.126
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	12.023.138	21.702.767
Seld verðbréf með föstum tekjum	31.738.590	29.370.532
Inngreiðslur vegna sölu húseignar	204.441	0
Inngreiðslur	102.341.218	132.277.981
Útgreiðslur		
Lífeyrir	29.108.587	25.744.622
Fjárfestingargjöld	385.594	322.227
Rekstrarkostnaður án afskrifta	376.756	312.868
Greiddur tímabundinn skattur	295.599	0
Útgreiðslur	30.166.536	26.379.717
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	72.174.682	105.898.264
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	18.061.818	18.384.843
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	42.926.696	84.368.699
Ný veðlán og útlán	2.636.047	3.684.078
Varanlegir rekstrarfjármunir og fullnustueignir	317.679	267.142
Ráðstöfun alls	63.942.240	106.704.762
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	8.232.442	(806.498)
Handbært fé í ársbyrjun	13.774.742	14.581.240
Handbært fé í árslok	22.007.183	13.774.742

A-deild LSR		B-deild LSR		Séreign LSR		LH	
2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
16.866.670	15.712.845	12.935.904	12.061.338	702.680	790.412	1.177.905	1.130.633
1.950.997	17.053.595	1.934.405	14.377.044	319.640	325.400	230.429	1.929.289
9.377.522	7.209.133	11.654.809	9.517.487	33.816	14.805	1.190.271	1.082.701
4.524.985	3.473.396	6.655.574	15.694.112	196.816	398.722	645.763	2.136.537
14.642.032	13.948.381	15.556.875	12.268.033	28.789	1.856.104	1.510.895	1.298.014
91.999	0	91.999	0	0	0	20.444	0
47.454.205	57.397.349	48.829.565	63.918.014	1.281.742	3.385.444	4.775.707	7.577.174
2.006.363	1.521.558	24.194.236	21.598.554	717.096	728.642	2.190.893	1.895.868
163.808	139.107	190.574	156.352	2.760	2.587	28.453	24.181
98.734	80.045	241.849	203.246	5.729	4.372	30.445	25.206
125.771	0	152.201	0	0	0	17.627	0
2.394.676	1.740.710	24.778.860	21.958.151	725.584	735.601	2.267.417	1.945.255
45.059.529	55.656.639	24.050.705	41.959.863	556.157	2.649.844	2.508.290	5.631.919
10.644.981	8.205.007	6.603.696	7.309.322	146.912	1.779.010	666.229	1.091.505
30.109.950	44.144.408	11.237.549	35.350.422	64.499	234.292	1.514.698	4.639.576
1.648.325	2.288.598	570.482	733.808	399.490	617.772	17.750	43.900
286.902	260.019	25.181	7.059	0	0	5.596	64
42.690.157	54.898.031	18.436.908	43.400.611	610.901	2.631.074	2.204.274	5.775.046
2.369.372	758.608	5.613.797	(1.440.748)	(54.744)	18.770	304.016	(143.127)
11.979.967	11.221.359	549.809	1.990.557	577.488	558.718	667.478	810.605
14.349.339	11.979.967	6.163.606	549.809	522.744	577.488	971.495	667.478

Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins

Ársreikningur 2012

Skýrsla stjórnar

Eignir og ávöxtun

Hrein eign LSR til greiðslu lífeyris nam 436,6 milljörðum kr. í árslok 2012. Eignirnar jukust um 57,1 milljarð kr. á árinu eða sem nemur 15,1%. Það er mesta aukning eigna sjóðsins í krónum talið frá stofnun hans. Í árslok 2012 voru eignir A-deildar 218,4 milljarðar kr., eignir B-deildar 208 milljarðar kr. og Séreignar LSR 10,2 milljarðar kr.

Ávöxtun á árinu 2012 var góð en nafnávöxtun sjóðsins var 14,2%. Hrein raunávöxtun sjóðsins, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum, var 9,1% á árinu 2012 samanborið við 1,8% árið áður. Sveiflur í ávöxtun sjóðsins hafa verið miklar undanfarin 5 ár en meðaltal hreinnar raunávöxtunar á þeim tíma er -2,7%, en 2,8% sé horft til síðustu 10 ára. Frá árinu 1991 er meðaltal hreinnar raunávöxtunar 3,7% en miðað er við 3,5% ávöxtun til langs tíma í tryggingafræðilegri úttekt á stöðu og skuldbindingum lífeyrissjóða.

Nafnávöxtun A-deildar var 13,1% á árinu 2012 en hrein raunávöxtun var 8,1% samanborið við 1,3% árið á undan. Nafnávöxtun B-deildar var 15,5% á árinu 2012 en hrein raunávöxtun var 10,4% samanborið við 2,1% árið á undan.

Fjárfestingarstefna Séreignar LSR er mismunandi eftir fjárfestingarleiðum en í þeim er mismunandi vægi hlutabréfa og skuldabréfa og sveiflast ávöxtun þeirra þar af leiðandi mismikið. Nafnávöxtun Leiðar I á árinu 2012 var 11,8% og 12,6% hjá Leið II. Leið III samanstendur af bundnum innlánsreikningum og skilaði 6,7% nafnávöxtun á árinu 2012. Hrein raunávöxtun Leiðar I á árinu 2012 var 6,9%, 7,6% hjá Leið II og 2,1% hjá Leið III.

Á árinu 2012 var raunávöxtun innlendra skuldabréfa LSR 5,8%, erlendra skuldabréfa -6%, innlendra hlutabréfa 18,5% og erlendra hlutabréfa og hlutdeildarskírteina 17,9%, umreiknað í íslenskar krónur.

Í árslok 2012 voru hlutabréf 30% af verðbréfaeign LSR, en hlutfallið var 26,8% árið áður. Hlutabréf námu 25,6% af verðbréfaeign A-deildar í árslok en samsvarandi hlutfall hjá B-deild nam 34,5%. Verðbréfaeign LSR skiptist þannig að 68,7% voru í íslenskum krónum og 31,3% voru í erlendum gjaldmiðlum.

Fjárfestingar

Fjárfestingar LSR, að teknu tilliti til seldra verðbréfa, námu 16,8 milljörðum kr. á árinu 2012. Hjá A-deild var fjárfest

fyrir 22 milljarða kr., hjá B-deild var sala umfram kaup 5,2 milljarðar kr. og hjá Séreign LSR 18,7 milljónir kr.

Fjárfestingar LSR á árinu 2012 skiptust þannig að 11,4 milljarðar kr. fóru í innlend skuldabréf og 8,5 milljarðar kr. í innlend hlutabréf. LSR var nettóseljandi erlendra hlutabréfa að fjárhæð 1,3 milljarðar kr., nettóseljandi erlendra skuldabréfa að fjárhæð 403,1 milljón kr. og endurgreiðslur úr sjóðum um sameiginlega fjárfestingu námu 1,4 milljarði kr. Uppgreiðslur sjóðfélagalána umfram útlán námu 168 milljónum kr., þar af voru nettóútlán 453 milljónir kr. úr A-deild en nettó uppgreidd lán að fjárhæð 621 milljón kr. hjá B-deild.

Gjaldmiðlavarناسamningar

Í desember 2012 var gengið frá uppgjöri á gjaldmiðlavarناسamningum við skilanevnd Kaupþings en samningaviðræður höfðu staðið yfir um allnokkurt skeið. Í árslok 2012 var skuldin bókfærð á 7,6 milljarða kr. Á móti átti sjóðurinn skuldabréf til skuldajöfnunar sem bókfærð voru á 2 milljarða kr. í árslok. Skuld vegna gjaldmiðlavarناسamninga við skilanevnd Kaupþings er færð í ársreikninginn eins og samkomulagið hljóðar á um en gengið var frá greiðslum í janúar 2013. Með samkomulagi um uppgjör gjaldmiðlavarناسamninga við skilanevnd Kaupþings hefur ákveðinni óvissu varðandi fjárhagsstöðu sjóðsins verið eytt.

Sjóðurinn hefur náð samkomulagi við skilanevndir Landsbanka Íslands, Glitnis og Kaupþings og þannig náð að semja um allar skuldir sínar vegna gjaldmiðlavarناسamninga. Sjóðurinn hafði fært varúðarfærslur í bókhald sitt vegna óvissu um útkomuna en þegar upp var staðið voru þær 669 milljónum kr. umfram þá fjárhæð sem var niðurstaða uppgjörssamninganna.

Niðurfærsla skuldabréfa og endurheimtur krafna

Sjóðurinn hefur lagt til hliðar í afskriftasjóð til að mæta mögulegum niðurfærslum skuldabréfa í framtíðinni. Að mestu leyti er um endanlega afskrift að ræða vegna krafna á hendur þeim verðbréfaútgefendum sem lentu í fjárhagsvanda í efnahagshruninu. Í árslok 2012 nam afskriftasjóður 17,4 milljörðum kr. Á árinu 2012 nam gjaldfærð niðurfærsla 2 milljörðum kr. á móti 374 milljónum kr. árið áður.

Áhættustýring

Í september 2012 samþykkti stjórn LSR áhættustefnu fyrir sjóðinn. Stefnan tekur m.a. mið af leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins um áhættustýringu hjá lífeyrissjóðum.

Meginmarkmið áhættustefnunnar er að stýra áhættu og stuðla að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum ásamt því að fylgjast með að lögum, reglum settum á grundvelli þeirra, samþykktum sjóðsins og öðrum innri reglum sé framfylgt.

Í áhættueftirliti LSR er áhættum skipt upp í 5 meginflokka: fjárhagslega áhættu, lausafjárahættu, lífeyristryggingaráhættu, mótaðilaáhættu og rekstraráhættu. Undir þessa flokka falla svo 29 undirflokkar áhættu. Alls hafa verið skilgreindir 105 eftirlitsþættir í starfsemi sjóðsins sem lýsa nánar með hvaða hætti eftirlitinu er framfylgt og til hvaða aðgerða skuli gripið sé eftirlitið utan skilgreindra viðmiða.

Iðgjöld

Lögbundin iðgjöld ársins, ásamt réttindaflutningum og endurgreiðslum, námu 19.933 milljónum kr. og hækkuðu þau um 4,9% milli ára. Um 84% af iðgjaldagreiðslum ársins 2012 fóru til A-deildar sjóðsins eða 16.739 milljónir kr. og hækkuðu um 7% milli ára. Iðgjaldagreiðslur til B-deildar námu 2.491 milljón kr. á síðasta ári og lækkuðu um 3,3% milli ára. Iðgjaldagreiðslur til Séreignar LSR námu 702 milljónum kr. á síðasta ári og lækkuðu um 11,2% milli ára.

Alls greiddi 34.301 sjóðfélagi iðgjald til LSR á árinu 2012 og fækkaði þeim um 1% milli ára. Þar af greiða sumir sjóðfélagar til fleiri en einnar deildar, t.d. vegna séreignarsparnaðar. Samanlagður meðalfjöldi virkra sjóðfélaga var 29.686 og fækkaði þeim um 2,2% milli ára. Virkir sjóðfélagar voru 22.685 hjá A-deild og fækkaði þeim lítillega milli ára. Hjá B-deild voru virkir sjóðfélagar 4.315 og fækkaði um 10% milli ára. Virkir sjóðfélagar hjá Séreign LSR voru 2.686 á árinu 2012.

Í árslok 2012 áttu 52.483 sjóðfélagar skráð réttindi hjá A-deild sjóðsins og 37.791 hjá B-deild. Sjóðfélagar með inneign hjá Séreign LSR voru 4.919 í árslok.

Innborganir ríkissjóðs og uppgjör skuldbindinga gagnvart B-deild

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við B-deild námu 1.012 milljónum kr. á árinu 2012 en voru 1.047 milljónir kr. árið áður. Innborganir annarra launagreiðenda í formi viðbótariðgjalda námu 53 milljónum kr. á árinu 2012 en voru 35 milljónir kr. árið áður.

Innborganir ríkissjóðs eru vaxtareiknaðar til samræmis við ávöxtun B-deildar og mynda inneign sem er dregin frá skuldbindingum. Með aukagreiðslum er ríkissjóður að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum til lengri tíma en hann er bakábyrgur fyrir skuldbindingum B-deildar. Inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna nam 167,6 milljörðum kr. í árslok 2012 og hækkaði hún um 23,3 milljarða kr. milli ára. Uppgjör launagreiðenda á lífeyrisskuldbindingum sínum gagnvart B-deild námu 563 milljónum kr. á árinu 2012 á móti 528 milljónum kr. árið áður.

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur LSR voru 26.983 milljónir kr. á árinu 2012 og hækkuðu um 12,7% milli ára. Þar af voru 24.205 milljónir kr. greiddar úr B-deild eða 90%. Lífeyrisgreiðslur A-deildar námu 2.063 milljónum kr. í stað 1.477 milljóna kr. á árinu 2011. Lífeyrisgreiðslur Séreignar LSR námu 714 milljónum kr. árið 2012 en þar af voru 385 milljónir kr. greiddar út vegna tímabundinnar heimildar til útgreiðslu séreignarsparnaðar. Alls fengu 16.785 einstaklingar greiddan lífeyri hjá deildum LSR á árinu og fjölgaði lífeyrisþegum um 5,9% milli ára. Úr B-deild fengu 12.794 lífeyrisþegar greiddan lífeyri, 3.190 úr A-deild og 801 úr Séreign LSR. Endurgreiðslur launagreiðenda á lífeyrisgreiðslum B-deildar námu 8.678 milljónum kr. á árinu og hækkuðu um 11,5% milli ára.

Rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld

Á árinu 2012 námu rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld 702 milljónum kr. en voru 622 milljónir kr. árið áður og hækkuðu um 12,8% milli ára. Aðrar tekjur námu 26 milljónum kr. á árinu 2012 og lækkuðu um 23,7% milli ára. Kostnaður að frátöldum öðrum tekjum var 0,17% af meðaleignum sjóðsins árið 2012. Þar af nam rekstrarkostnaður 0,08% af eignum.

Launakostnaður sjóðsins nam 349,4 milljónum kr. árið 2012 og skiptist þannig að heildarfjárhæð launa var 284,7 milljónir kr. og launatengd gjöld 64,7 milljónir kr. Stöðugildi voru 37,4 á árinu 2012.

Tryggingafræðileg úttekt og hrein eign til greiðslu lífeyris

A-deild LSR

Áfallin skuldbinding A-deildar í árslok 2012 var 231,5 milljarðar kr. Á móti nam hrein eign A-deildar til greiðslu lífeyris 218,4 milljörðum kr. en var 179,3 milljarðar kr. í árslok 2011. Endurmetnar eignir A-deildar í árslok 2012 voru 223,9 milljarðar kr. eða 3,3% lægri en áfallin skuldbinding.

Heildarstaða A-deildar, þ.e. þegar reiknað er með að núverandi sjóðfélagar greiði áfram iðgjöld til ellilífeyrisaldurs og ávinni sér réttindi í samræmi við það, er neikvæð um 60,9 milljarða kr. eða sem nemur 12,5% af heildarskuldbindingum. Heildarstaða sjóðsins batnaði um 0,6% milli ára. Framlag launagreiðenda til A-deildar er nú 11,5% af heildarlaunum og er það breytilegt samkvæmt lögum sjóðsins en miðað er við að sjóðurinn eigi að jafnaði nægar eignir til að standa undir lífeyrisskuldbindingum sínum. Iðgjaldahlutfall launagreiðenda skal endurskoða árlega.

Munur milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga hefur nú verið meiri en 10% fimm ár í röð. Samkvæmt 2. mgr. 39. gr. laga nr. 129/1997, sbr. ákvæði til bráðabirgða nr. VI, skal stjórn sjóðsins gera nauðsynlegar ráðstafanir til að rétta af fjárhag hans. Stjórn sjóðsins hefur tekið til skoðunar mögulegar leiðir til að bregðast við neikvæðri tryggingafræðilegri stöðu A-deildar.

B-deild LSR

Áfallin skuldbinding B-deildar í árslok 2012 var 573 milljarðar kr. og hækkaði hún um 5,4% á árinu. Samkvæmt útreikningi tryggingafræðinga eiga launagreiðendur að standa undir 243,7 milljörðum kr. af skuldbindingum B-deildar með greiðslu lífeyrishækkana. Skuldbindingar sem deildin á sjálf að standa undir eru því 329,3 milljarðar kr. Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign til greiðslu lífeyris 208 milljarðar kr. í árslok 2012 og endurmetin hrein eign hans 211,1 milljarður kr.

Eins og fram kom í umfjöllun um iðgjöld hér að framan hefur ríkissjóður greitt aukalega inn á skuldbindingar sínar við B-deild. Í árslok 2012 námu uppfærðar greiðslur ríkissjóðs 167,6 milljörðum kr. og innborganir annarra launagreiðenda 1,8 milljörðum kr.

Lokaorð

Sjóðurinn hefur á síðustu tveimur árum náð samkomulagi um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefndir Landsbanka Íslands, Glitnis og Kaupþings. Þar með hefur verið samið um allar skuldir sjóðsins vegna gjaldmiðlavarnasamninga og hefur ákveðinni óvissu varðandi fjárhagsstöðu hans þar með verið eytt.

Ytra starfsumhverfi sjóðsins einkennist af gjaldreyrshöftum og takmörkuðum fjárfestingarkostum. Eignir sjóðsins til ávöxtunar eru fyrst og fremst í innlendum skuldabréfum og erlendum hlutabréfum. Ávöxtun þessara eignaflokka hefur verið ágæt frá áramótum. Ávöxtunarkrafa á innlendum markaði hefur verið lág undanfarin ár og er nú nokkuð undir því marki sem almennt er miðað við í tryggingafræðilegri úttekt. Óvissa ríkir enn um afdrif nokkurra fyrirtækja sem sjóðurinn á markaðsskuldbréf á. Vissulega hefur þó dregið úr þeirri óvissu og færslur á afskriftareikning verið óverulegar undanfarin þrjú ár.

Stjórn Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins og einstakra deilda hans fyrir árið 2012 með undirskrift sinni.

Reykjavík, 17. apríl 2013.

Árni Stefán Jónsson, stjórnarformaður, Guðlaug Kristjánsdóttir, Guðrún Ágústsdóttir, Gunnar Björnsson, Marianna Jónasdóttir, Viðar Helgason, Þórður Á. Hjaltsted og Þórveig Þormóðsdóttir.

Haukur Hafsteinsson, framkvæmdastjóri.

Áritun endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins fyrir árið 2012. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnenda, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og mati miðað við aðstæður.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því álitum sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla og ákvæði laga um Ríkisendurskoðun. Samkvæmt því ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni

þannig að nægjanleg víska fái um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðunin felur í sér aðgerðir til að staðfesta fjárhæðir og aðrar upplýsingar í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri áhættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins. Endurskoðunin felur einnig í sér mat á þeim reikningsskila- og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina hafi verið aflað nægjanlegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins á árinu 2012, efnahag 31. desember 2012 og breytingu á handbæru fé á árinu 2012, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Ríkisendurskoðun, 17. apríl 2013

Sveinn Arason, ríkisendurskoðandi

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2012

	Skýring	Samtals LSR	
		2012	2011
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		5.359.272	5.266.179
Iðgjöld launagreiðenda		14.586.652	13.804.873
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(13.406)	(62.196)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði		201.284	182.278
Lífeyrishækkunar		8.677.761	7.781.620
Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar	8	562.974	528.194
Innborgun launagreiðenda inn á skuldbindingar	9	1.064.574	1.081.563
Iðgjöld alls		30.439.111	28.582.511
Lífeyrir			
Lífeyrir	10	26.930.135	23.941.562
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	10	52.633	695
Lífeyrir alls		26.982.769	23.942.257
Fjárfestingartekjur			
Tekjur af eignarhlutum	11	15.238.559	3.685.583
Vaxtatekjur og gengismunur	12	41.599.622	22.268.405
Breytingar á niðurfærslu	5	(1.996.962)	(373.810)
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	6	(458.979)	44.976
Fjárfestingartekjur alls		54.382.239	25.625.153
Fjárfestingargjöld			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	356.223	317.984
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	345.487	304.182
Gjald til ríkissjóðs			
Tímabundinn skattur	7	23.383	277.973
Aðrar tekjur			
Aðrar tekjur	7	25.930	33.969
Hækkun á hreinni eign á árinu			
Hrein eign frá fyrra ári		57.139.418	29.399.238
Hrein eign frá fyrra ári		379.505.527	350.106.289
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		436.644.944	379.505.527

A-deild		B-deild		Séreign	
2012	2011	2012	2011	2012	2011
4.322.388	4.036.974	686.412	719.713	350.472	509.492
12.424.861	11.613.433	1.817.657	1.863.579	344.133	327.861
(8.135)	(6.886)	(13.105)	(8.611)	7.834	(46.699)
101.807	90.281	99.477	91.996	0	0
0	0	8.677.761	7.781.620	0	0
0	0	562.974	528.194	0	0
0	0	1.064.574	1.081.563	0	0
16.840.923	15.733.803	12.895.750	12.058.054	702.439	790.654
2.022.769	1.476.966	24.193.465	21.737.031	713.901	727.564
40.631	347	12.003	348	0	0
2.063.400	1.477.313	24.205.468	21.737.379	713.901	727.564
7.549.818	1.390.457	7.575.958	2.261.662	112.783	33.464
18.086.067	9.881.376	22.699.821	11.804.692	813.734	582.337
(879.438)	(286.792)	(1.117.524)	(87.018)	0	0
(150.305)	(66.063)	(306.520)	109.641	(2.154)	1.397
24.606.142	10.918.978	28.851.735	14.088.976	924.363	617.198
167.150	147.892	186.313	167.506	2.760	2.587
103.736	84.904	236.443	214.329	5.308	4.949
20.213	125.771	3.170	152.201	0	0
12.232	14.676	13.697	19.293	0	0
39.104.797	24.831.577	17.129.788	3.894.908	904.833	672.753
179.341.999	154.510.423	190.874.107	186.979.198	9.289.421	8.616.668
218.446.796	179.341.999	208.003.894	190.874.107	10.194.253	9.289.421

Efnahagsreikningur 31.12.2012

Eignir	Skýring	Samtals LSR	
		2012	2011
Fjárfestingar			
Húseign og lóð	4,13	455.292	315.042
Verðbréf með breytilegum tekjum	14	164.559.191	130.810.904
Verðbréf með föstum tekjum	15	198.842.714	186.480.621
Veðlán	15	59.598.620	59.619.477
Aðrar fjárfestingar		4.736.541	4.335.048
Fjárfestingar alls		428.192.359	381.561.092
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	16	2.185.962	2.200.996
Ýmsar kröfur		252.558	153.793
Kröfur alls		2.438.521	2.354.789
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	4,13	49.970	4.051
Sjóður og bankareikningar		21.035.688	13.107.263
Aðrar eignir alls		21.085.659	13.111.314
Eignir samtals		451.716.539	397.027.196
Skuldir			
Skuldbindingar			
Áfallin lífeyrisskuldbinding		118.456	112.674
Skuldbindingar alls		118.456	112.674
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir	17	1.028.979	1.290.373
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	6	13.924.159	16.118.622
Viðskiptaskuldir alls		14.953.138	17.408.995
Skuldir samtals		15.071.595	17.521.669
Hrein eign til greiðslu lífeyris		436.644.944	379.505.527
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagreiðendur skv. 33. gr. laga nr. 1/1997	20,21	243.684.084	230.742.745

A-deild		B-deild		Séreign	
2012	2011	2012	2011	2012	2011
455.292	255.412	0	59.630	0	0
71.139.233	52.883.756	88.370.996	73.393.554	5.048.962	4.533.595
109.127.831	92.381.656	89.354.425	93.731.731	360.459	367.235
26.502.031	26.032.472	33.096.589	33.587.004	0	0
212.393	204.821	122.293	127.861	4.401.856	4.002.365
207.436.780	171.758.117	210.944.303	200.899.780	9.811.277	8.903.195
1.206.862	1.281.941	979.100	914.382	0	4.673
123.341	78.421	120.866	72.396	8.352	2.977
1.330.203	1.360.362	1.099.966	986.777	8.352	7.650
24.985	2.025	24.985	2.025	0	0
14.349.339	11.979.967	6.163.606	549.809	522.744	577.488
14.374.324	11.981.992	6.188.591	551.834	522.744	577.488
223.141.307	185.100.471	218.232.860	202.438.391	10.342.372	9.488.333
32.575	30.419	85.881	82.255	0	0
32.575	30.419	85.881	82.255	0	0
121.640	267.696	861.252	973.642	46.087	49.035
4.540.295	5.460.356	9.281.833	10.508.388	102.032	149.878
4.661.935	5.728.052	10.143.084	11.482.030	148.119	198.913
4.694.510	5.758.471	10.228.966	11.564.285	148.119	198.913
218.446.796	179.341.999	208.003.894	190.874.107	10.194.253	9.289.421
		243.684.084	230.742.745		

Sjóðstreymi fyrir árið 2012

	Samtals LSR	
	2012	2011
Inngreiðslur		
lögjöld	30.505.254	28.564.596
Fjárfestingartekjur	4.205.042	31.756.039
Afborganir verðbréfa	21.066.147	16.741.425
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	11.377.376	19.566.230
Seld verðbréf með föstum tekjum	30.227.696	28.072.518
Inngreiðslur vegna sölu húseignar	183.997	0
Inngreiðslur	97.565.511	124.700.808
Útgreiðslur		
Lífeyrir	26.917.694	23.848.754
Fjárfestingargjöld	357.141	298.046
Rekstrarkostnaður án afskrifta	346.311	287.662
Greiddur tímabundinn skattur	277.973	0
Útgreiðslur	27.899.119	24.434.462
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	69.666.392	100.266.346
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	17.395.589	17.293.339
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	41.411.997	79.729.122
Ný veðlán og útlán	2.618.297	3.640.178
Varanlegir rekstrarfjármunir og fullnustueignir	312.083	267.078
Ráðstöfun alls	61.737.966	100.929.716
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	7.928.425	(663.371)
Handbært fé í ársbyrjun	13.107.263	13.770.634
Handbært fé í árslok	21.035.688	13.107.263

A-deild		B-deild		Séreign	
2012	2011	2012	2011	2012	2011
16.866.670	15.712.845	12.935.904	12.061.338	702.680	790.412
1.950.997	17.053.595	1.934.405	14.377.044	319.640	325.400
9.377.522	7.209.133	11.654.809	9.517.487	33.816	14.805
4.524.985	3.473.396	6.655.574	15.694.112	196.816	398.722
14.642.032	13.948.381	15.556.875	12.268.033	28.789	1.856.104
91.999	0	91.999	0	0	0
47.454.205	57.397.349	48.829.565	63.918.014	1.281.742	3.385.444
2.006.363	1.521.558	24.194.236	21.598.554	717.096	728.642
163.808	139.107	190.574	156.352	2.760	2.587
98.734	80.045	241.849	203.246	5.729	4.372
125.771	0	152.201	0	0	0
2.394.676	1.740.710	24.778.860	21.958.151	725.584	735.601
45.059.529	55.656.639	24.050.705	41.959.863	556.157	2.649.844
10.644.981	8.205.007	6.603.696	7.309.322	146.912	1.779.010
30.109.950	44.144.408	11.237.549	35.350.422	64.499	234.292
1.648.325	2.288.598	570.482	733.808	399.490	617.772
286.902	260.019	25.181	7.059	0	0
42.690.157	54.898.031	18.436.908	43.400.611	610.901	2.631.074
2.369.372	758.608	5.613.797	(1.440.748)	(54.744)	18.770
11.979.967	11.221.359	549.809	1.990.557	577.488	558.718
14.349.339	11.979.967	6.163.606	549.809	522.744	577.488

Yfirlit um rekstur og fjárhag fjárfestingarleiða Séreignar LSR árið 2012

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2012	Leið I	Leið II	Leið III	Samtals
Iðgjöld	317.350	70.130	307.125	694.605
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(132.230)	(770)	140.834	7.834
Lífeyrir	(292.636)	(83.845)	(337.420)	(713.901)
Fjárfestingartekjur	540.228	111.357	272.778	924.363
Fjárfestingargjöld	(1.899)	(375)	(485)	(2.760)
Rekstrarkostnaður	(2.500)	(475)	(2.332)	(5.308)
Hækkun á hreinni eign á árinu	428.311	96.022	380.500	904.833
Hrein eign frá fyrra ári	4.374.835	823.993	4.090.593	9.289.421
Hrein eign til greiðslu lífeyris	4.803.146	920.015	4.471.093	10.194.253
Efnahagsreikningur 31.12.2012				
Verðbréf með breytilegum tekjum	4.256.793	792.170	0	5.048.962
Verðbréf með föstum tekjum	272.324	88.135	0	360.459
Bundinn innlánsreikningur	0	0	4.401.856	4.401.856
Ýmsar kröfur	7.135	886	330	8.352
Sjóður og bankainnistæður	373.313	64.861	84.569	522.744
Skuldir	(106.419)	(26.037)	(15.662)	(148.119)
Hrein eign til greiðslu lífeyris	4.803.146	920.015	4.471.093	10.194.253
Sjóðstreymi fyrir árið 2012				
Inngreiðslur	398.822	159.785	723.134	1.281.742
Útgreiðslur	(303.228)	(80.792)	(341.565)	(725.584)
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum	95.594	78.994	381.569	556.157
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting	(173.147)	(38.263)	(399.490)	(610.901)
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	(77.553)	40.730	(17.921)	(54.744)
Handbært fé í ársbyrjun	450.867	24.131	102.490	577.488
Handbært fé í árslok	373.313	64.861	84.569	522.744

Skýringar með ársreikningi 2012

Reikningskilaaðferðir

1. Almennt

Ársreikningur Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins (LSR) er saminn í samræmi við reglur nr. 55/2000 um ársreikninga lífeyrissjóða sem settar eru af Fjármálaeftirlitinu á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

LSR er starfræktur í þremur deildum og er hver deild með aðskilinn fjárhag. Deildir sjóðsins eru: A-deild, B-deild og Séreign LSR.

2. Iðgjöld og réttindi

Iðgjald til A-deildar er 15,5% af heildarlaunum, sjóðfélaginn greiðir í öllum tilfellum 4% iðgjald af þeim launum sem skylt er að greiða af. A-deild er stigastjóður þar sem sjóðfélagar fá réttindi í hlutfalli við þau iðgjöld sem greidd eru. Réttindi A-deildar eru verðtryggt með vísitölu neysluverðs og skilgreind sérstaklega í lögum sjóðsins. Réttur til töku ellilífeyris í A-deild er ekki háður starfslokum heldur er þar almenn heimild til að hefja töku lífeyris milli 60 og 70 ára aldurs. Sá sem hefur töku lífeyris við 65 ára aldur fær lífeyrisgreiðslur í samræmi við áunnin stig. Ef töku lífeyris er frestað eftir að 65 ára aldri er náð, hækkar upphæð ellilífeyris vegna réttinda sem áunnin voru fram til 65 ára aldurs um 0,75% fyrir hvern mánuð sem lífeyristöku er frestað eða um 9% fyrir hvert ár. Ef taka lífeyris hefst hins vegar fyrir 65 ára aldurinn lækkar áunninn lífeyrisréttur um 0,5% fyrir hvern mánuð sem vantar á að 65 ára aldri sé náð eða um 6% fyrir hvert ár.

Iðgjald til B-deildar er 12% af dagvinnulaunum, vaktálagi, persónuuppót og orlofsuppbót. Réttindi sjóðfélaga í B-deild miðast við þann tíma sem greitt hefur verið í sjóðinn, ásamt starfshlutfalli. Almennur réttur til töku ellilífeyris í B-deild er við 65 ára aldur. Sjóðfélaga er þó heimilt að hefja töku lífeyris fyrr ef samanlagður sjóðfélagaaldur hans og lífaldur er 95 ára eða meira (95 ára regla), en þó aldrei fyrr en hann er orðinn 60 ára. Lífeyrir reiknast sem hlutfall af launum við starfslok eða í ákveðnum tilvikum af launum vegna 10 ára í hærra launuðu starfi. Eftir það taka lífeyrisgreiðslur mið af dagvinnulaunum eftirmanns í starfi eða breytingum sem verða að meðaltali á föstum launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu, samkvæmt svokallaðri meðaltalsreglu. Með lagabreytingum sem töku gildi við upphaf árs 1997 gátu lífeyrisþegar í B-deild LSR valið hvort breytingar á lífeyrisgreiðslum þeirra fylgdu launum eftirmanns í starfi eða meðalbreytingum sem verða á launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu.

Iðgjald til Séreignar LSR er háð ákvörðun sjóðfélagans en frádráttarbært iðgjald frá tekjuskatti er 2% af heildarlaunum. Mótframlag launagreiðanda getur numið allt að 2%.

3. Sundurliðun fjárfestinga

Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast innlend og erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Erlend verðbréf sjóðsins eru skráð á skipulegum verðbréfamörkuðum og því eignfærð á markaðsverði miðað við síðasta skráða gengi þeirra í árslok. Verðbréfin eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi skv. Seðlabanka Íslands í árslok. Innlend hlutabréf sjóðsins sem skráð eru í Kauphöll Íslands eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en óskráð hlutabréf á kostnaðarverði eða áætluðu gangvirði ef það er lægra. Fjárfestingar í framtakssjóðum, þar með talið í Framtakssjóði Íslands slhf. eru færðar til eignar á gangverði skv. upplýsingum frá vörsluaðilum. Stjórnendur sjóðanna telja eignfærslu m.v. gangverð gefa rétta mynd af eignum sjóðsins í árslok.

Til verðbréfa með föstum tekjum teljast innlend og erlend skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast innlend skuldabréfalán með veði í fasteign. Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar með áföllnum verðbótum og vöxtum m.v. vaxtakjör verðbréfanna að teknu tilliti til ávöxtunarkröfu þeirra á kaupdegi. Afföllin eða gengisaukinn sem myndast við kaup verðbréfanna eru færð í ársreikninginn á afborgunartíma þeirra miðað við virka vexti. Verðbréf í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi skv. Seðlabanka Íslands í árslok.

4. Varanlegir rekstrarfjármunir

Fasteign og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundradshluti af stofnverði. Afskriftir vegna kaupa ársins 2012 reiknast hlutfallslega eftir eignarhaldstíma innan ársins. Afskriftahlutföll eru eftirfarandi: fasteign 1,5%, tölvubúnaður 33,3%, aðrir rekstrarfjármunir 10–15%.

5. Niðurfærsla verðbréfa og afskriftasjóður

Verðbréfasafn Lífeyrissjóðsins hefur verið yfirfarið og mat lagt á virði þess. Sjóðurinn hefur lagt til hliðar í afskriftasjóð til að mæta mögulegum niðurfærslum skuldabréfa í framtíðinni. Að mestu leyti er um að ræða kröfur á hendur þeim verðbréfaútgefendum sem lentu í fjárhagsvanda í efnahagshruninu. Mat á lánum Lífeyrissjóðanna til einstaklinga tekur mið af mati á vanskilum, veðstöðu og áhrifum þeirra úrræða sem kynnt hafa verið til aðstoðar þeim sem lent hafa í skuldavanda.

Próun afskriftasjóðs og gjaldfærð niðurfærsla ársins:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Afskriftasjóður í ársbyrjun	6.838.749	14.979.866	35.446	21.854.061
Framlag í afskriftasjóð, gjaldfært á árinu	879.438	1.117.524	0	1.996.962
Endanlega tapað	(2.529.224)	(3.864.687)	(35.446)	(6.429.357)
Afskriftasjóður í árslok	5.188.963	12.232.703	0	17.421.666

6. Gjaldmiðlavarnasamningar

Í desember 2012 var gert samkomulag um uppgjör á gjaldmiðlavarnasamningum við skilanefnd Kaupþings. Skuldin er færð í ársreikninginn eins og samkomulagið hljóðar á um en gengið var frá greiðslum í janúar 2013.

Skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga og gjaldfærsla á árinu 2012 er sem hér segir:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Skuld við skilanefndir í ársbyrjun	5.460.356	10.508.388	149.878	16.118.622
Skuldajöfnun gagnvart skilanefnd Glitnis	(1.070.366)	(1.533.075)	(50.000)	(2.653.441)
Gjaldfært vegna vaxta og endanlegs uppgjörs	150.305	306.520	2.154	458.979
Skuld við skilanefndir í árslok	4.540.295	9.281.833	102.032	13.924.160

Bókfærð skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga í árslok 2012 er 13,9 milljarðar kr. og er um endanlega fjárhæð að ræða. Annars vegar er um að ræða skuld við skilanefnd Glitnis að fjárhæð 6,3 milljarðar kr. og skuld við skilanefnd Kaupþings að fjárhæð 7,6 milljarðar kr.

Á meðal fjárfestinga er bókfært skuldabréf að fjárhæð 2 milljarðar kr. sem tækt er til skuldajöfnunar á móti skuld við skilanefnd Kaupþings vegna gjaldmiðlavarnasamninga.

Í samkomulagi um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefnd Glitnis er gerður sérstakur fyrirvari vegna víkjandi skuldabréfs sjóðsins á hendur Glitni sem ekki var samþykkt til skuldajöfnunar af skilanefndinni. Sjóðurinn hefur höfðað dómsmál og fer fram á að krafan verði dæmd sem almenn krafa og þar með skuldajafnanleg. Krafa sjóðsins á hendur Glitni vegna framangreinds skuldabréfs nam 3,8 milljörðum kr. skv. kröfulýsingu þann 22.04.2009. Dæmi dómstólar sjóðnum í hag mun skuld sjóðsins vegna gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefnd Glitnis lækka sem því nemur. Vegna varúðarsjónarmiða hefur skuldabréfið verið afskrifað að fullu með færslu á afskriftareikning.

7. Fjárfestingargjöld, rekstrarkostnaður og aðrar tekjur

Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt í fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignaumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

Umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna erlendra og innlendra hlutabréfa, erlendra sérgreindra hlutabréfasafna, erlendra hlutdeildarskírteina og framtaksfjárfestinga er ýmist bókfærður á móti vaxtatekjum viðkomandi verðbréfa eða innifalinn í fjárfestingatekjum viðkomandi sjóða.

Gjald til ríkissjóðs er skv. bráðabirgðaákvæði laga nr. 156/2011 um að lífeyrissjóðir skuli greiða sérstakt gjald í ríkissjóð sem nemur 0,0814% af hreinni eign til greiðslu lífeyris eins og hún er í lok næstliðins árs. Þetta lagaákvæði gilti fyrir árið 2011 og kom að hluta til gjalda á árinu 2012.

Undir liðnum aðrar tekjur eru færðar tekjur af lánastarfsemi aðrar en lántökugjöld. Á móti þeim tekjum eru gjaldfærðar 13,8 milljónir kr. við umsýslu lána meðal fjárfestingargjalda. Þá er jafnframt færð undir aðrar tekjur þóknun til sjóðsins fyrir að móttaka iðgjöld í VIRK Starfsendurhæfingarsjóð.

Iðgjöld

8. Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar við B-deild LSR

Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum sínum við sjóðinn námu 563 milljónum kr. á árinu 2012. Þar af voru 363 milljónir kr. færðar meðal krafna á launagreiðendur í árslok 2012.

Enn fremur hafa nokkrir launagreiðendur greitt inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn án þess þó að gera þær upp með formlegum hætti. Þar er aðallega um að ræða innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar og viðbótariðgjöld ýmissa launagreiðenda (sjá skýringarlið 9).

	2012	2011
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins	11.327	13.748
Byggðastofnun	1.917	1.721
HS Orka hf.	8.709	14.588
Isavia ohf.	168.922	162.358
Íbúðalánasjóður	9.899	9.941
Íslandspóstur hf.	71.633	71.559
Íslenskar orkurannsóknir	24.074	20.889
Landsnet hf.	11.667	15.619
Lánasjóður íslenskra námsmanna	0	35
Orkubú Vestfjarða hf.	6.741	6.487
Rarik ohf.	19.575	32.195
Mátis ohf. (Rannsóknarstofnun fiskiðnaðarins)	5.817	14.073
Ríkissjóður, vegna lögreglumanna	138.046	53.366
Ríkisútvarpið ohf.	23.972	28.671
Samábyrgðin hf./Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	-23	1.810
Sementsverksmiðjan hf.	1.978	1.858
Sinfóníuhljómsveit Íslands	24.798	27.782
Síminn hf.	30.595	51.788
Slökkvilið höfuðborgarsvæðis bs.	3.326	3.094
	562.974	528.194

9. Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar við B-deild LSR

	2012	2011
Innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð vegna skuldbindinga	1.012.033	1.046.906
Viðbótarframlög launagreiðenda, innborganir inn á skuldbindingar	52.541	34.657
	1.064.574	1.081.563

Lífeyrir

10. Lífeyrisgreiðslur

Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris árið 2012:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Ellilífeyrir	912.242	19.127.803	315.629	20.355.674
Örorkulífeyrir	937.374	802.623	1.026	1.741.022
Makalífeyrir	88.975	4.253.709	5.245	4.347.930
Barnalífeyrir	84.178	9.331	7.290	100.799
Aðrar útgreiðslur	0	0	384.711	384.711
	2.022.769	24.193.465	713.901	26.930.135
Kostnaður vegna örorkumats	4.349	3.822	0	8.171
Gjald til VIRK Starfsendurhæfingarsjóðs	36.281	8.181	0	44.462
	2.063.400	24.205.468	713.901	26.982.769

Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris árið 2011:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Ellilífeyrir	560.864	17.028.862	232.260	17.821.986
Örorkulífeyrir	767.498	750.072	2.023	1.519.594
Makalífeyrir	70.139	3.947.641	3.614	4.021.395
Barnalífeyrir	78.464	10.456	5.465	94.385
Aðrar útgreiðslur	0	0	484.202	484.202
	1.476.966	21.737.031	727.564	23.941.562
Kostnaður vegna örorkumats	347	348	0	695
	1.477.313	21.737.379	727.564	23.942.257

Fjárfestingartekjur

11. Fjárfestingartekjur af eignarhlutum sundurliðast þannig:

Fjárfestingartekjur af eignarhlutum árið 2012:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Af innlendum hlutabréfum	3.182.613	1.068.174	41.026	4.291.812
Af erlendum hlutabréfum	4.560.159	6.728.524	75.023	11.363.706
Umsýsluþóknun skv. reikningum eða upplýsingum frá stýringaraðilum	(181.259)	(216.646)	(3.120)	(401.025)
Viðskiptakostnaður innlendra hlutabréfa	(11.695)	(4.094)	(145)	(15.934)
	7.549.818	7.575.958	112.783	15.238.559

Fjárfestingartekjur af eignarhlutum árið 2011:

	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Af innlendum hlutabréfum	504.815	604.771	12.183	1.121.769
Af erlendum hlutabréfum	1.043.062	1.859.030	23.899	2.925.991
Umsýslubóknun skv. reikningum eða upplýsingum frá stýringaraðilum	(151.573)	(200.774)	(2.570)	(354.917)
Viðskiptakostnaður innlendra hlutabréfa	(5.847)	(1.365)	(48)	(7.260)
	1.390.457	2.261.662	33.464	3.685.583

Undir tekjur af eignarhlutum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, bæði vegna breytinga á gengi bréfanna og gengi erlendra gjaldmiðla. Jafnframt er umsýslubóknun og viðskiptakostnaður færður á móti tekjum en sýndur sérstaklega í þeim tilvikum þar sem nákvæmar upplýsingar liggja fyrir.

Hjá vörsluaðilum verðbréfasjóða liggja kostnaðarupplýsingar ekki fyrir eða fást ekki gefnar upp og er sá kostnaður því innfallinn í vaxtatekjum viðkomandi sjóða. Miðað við umsamin þóknanahlutföll og meðalstöðu hvers safns fyrir sig er áætlað að umsýslubóknun til viðbótar því sem kemur fram í töflu hér að ofan hafi numið 411 milljónum kr. á árinu 2012. Þar af hafi áætluð umsýslubóknun numið 155 milljónum kr. hjá A-deild, 245 milljónum kr. hjá B-deild og 11 milljónum kr. hjá Séreign.

12. Vaxtatekjur og gengismunur sundurliðast þannig:

Vaxtatekjur og gengismunur árið 2012:	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Af veðlánnum	2.519.527	3.241.053	0	5.760.579
Af öðrum skuldabréfum	10.036.002	11.838.379	209.900	22.084.281
Af hlutdeildarskírteinum	4.793.146	7.437.742	312.274	12.543.162
Af bankainnistæðum o.fl.	691.124	133.766	291.559	1.116.449
Lántökugjöld	16.504	5.711	0	22.215
Dráttarvextir	5.281	13.464	0	18.746
Söluhagnaður (sölutap)	24.483	29.706	0	54.189
	18.086.067	22.699.821	813.734	41.599.622

Vaxtatekjur og gengismunur árið 2011:	A-deild	B-deild	Séreign	Samtals
Af veðlánnum	2.326.888	3.032.802	0	5.359.690
Af öðrum skuldabréfum	6.687.193	8.670.014	246.779	15.603.987
Af hlutdeildarskírteinum	459.484	54.877	(1.249)	513.112
Af bankainnistæðum o.fl.	376.749	30.059	336.807	743.615
Lántökugjöld	22.886	7.303	0	30.189
Dráttarvextir	8.175	9.637	0	17.812
	9.881.376	11.804.692	582.337	22.268.405

Undir vaxtatekjur og gengismun falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánnum, bundnum bankainnstæðum, iðgjöldum og veltiinnlánnum auk lántökugjalda af lánastarfsemi. Þá fellur undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breyting á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskírteina.

Fjárfestingar

13. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir þeirra, sem reiknaðar eru sem fastur árlegur hundradshluti, greinast þannig:

	Fasteign	Aðrir rekstrarfjármunir	Samtals
Heildarverð 1.1.2012	346.563	21.068	367.631
Sala á Bankastræti 7	(150.781)	0	(150.781)
Niðurlagðir rekstrarfjármunir	0	(15.410)	(15.410)
Viðbætur á árinu	261.721	50.362	312.083
Heildarverð 31.12.2012	457.503	56.020	513.523
Afskrifað áður	31.521	17.017	48.538
Sala á Bankastræti 7	(32.652)	0	(32.652)
Niðurlagðir rekstrarfjármunir	0	(15.410)	(15.410)
Afskrifað á árinu	3.342	4.442	7.784
Afskrifað samtals	2.211	6.049	8.260
Bókfært verð 31.12.2012	455.292	49.970	505.262
Afskriftahlutföll	1,5%	10–33%	

Á árinu 2012 var gengið frá sölu á skrifstofuhúsnæði sjóðsins að Bankastræti 7. Eignarhluti A-deildar LSR var 45%, B-deildar LSR 45% og Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga 10%. Hluttur LSR í hagnaði af sölu fasteignarinnar var 65,9 milljónir kr.

Undir lok ársins 2011 keypti A-deild LSR fasteignina að Engjateigi 11. Bókfært verðmæti fasteignarinnar var 455,3 milljónir kr. í árslok 2012. Fasteignamat eignarinnar er 218 milljónir kr., lóðamat 38,4 milljónir kr. og brunabótamat 335,7 milljónir kr. skv. opinberum skrá m í árslok 2012.

Fjárfestingar

14. Verðbréf með breytilegum tekjum

Erlend verðbréf eftir fjárvörsluaðilum:

Hlutabréf:	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals	2011 samtals
Sampo OYJ-A SHS	275.992	151.354	11.412	438.758	323.257
	275.992	151.354	11.412	438.758	323.257
Sérgreind hlutabréfasöfn:					
MFS Institutional Advisors	7.241.983	11.877.646	0	19.119.629	14.691.453
Morgan Stanley	3.830.783	5.931.251	0	9.762.034	9.380.660
ETF Credit Suisse	1.682.187	2.779.758	69.078	4.531.023	3.820.845
EFG Global Equity	1.737.752	2.479.454	81.594	4.298.800	3.504.490
	14.492.705	23.068.109	150.671	37.711.486	31.397.449
Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:					
Vanguard Global Stock Index	6.065.153	10.316.269	256.489	16.637.910	12.131.588
JP Morgan Global Dynamic Fund	3.698.843	6.660.327	187.003	10.546.173	8.796.806
Schroder Global Core	4.197.588	5.976.644	153.821	10.328.053	8.548.615
Schroder Global Quant Value	3.169.614	4.486.315	105.801	7.761.730	4.907.947
ACM Global Growth Trends	2.139.829	4.240.986	113.117	6.493.932	6.979.022
T. Rowe Price US Large Growth	1.935.595	2.338.939	63.944	4.338.479	3.563.926
Templeton Growth Fund	1.449.509	1.833.006	56.436	3.338.951	2.625.963
Seilern Stryx Fund	864.424	1.571.146	40.094	2.475.664	2.059.214
T. Rowe Price US Small Cap Fund	851.650	1.529.200	41.106	2.421.956	1.972.606
State Street Enhanced Fund – North America	759.322	726.011	5.830	1.491.163	2.871.256
Aberdeen EM	733.331	701.018	5.526	1.439.875	0
Vanguard Global Enhanced	391.020	775.349	20.825	1.187.194	958.463
Katla Fund Global Value	530.441	613.249	22.424	1.166.113	451.439
ACM Thematic	322.703	684.712	18.323	1.025.737	860.800
JPM Global Emerging Equity	321.314	620.820	17.300	959.434	779.361
State Street Enhanced Fund – Europe	377.489	364.623	2.866	744.978	1.353.609
State Street Enhanced Fund – Pacific	188.523	176.338	1.203	366.063	717.185
MFS Global Equity	0	0	328.810	328.810	254.167
Morgan Stanley Global Select Sicav Themes	0	0	254.201	254.201	258.246
Sparinvest Global Value	0	0	0	0	543.118
	27.996.349	43.614.950	1.695.117	73.306.417	60.633.332

Hlutdeildarskírteini í framtaks- og fasteignasjóðum:	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals	2011 samtals
Schroder Private Equity III	1.108.381	1.965.167	50.999	3.124.548	2.494.626
Morgan Stanley Private Equity III	821.614	1.456.753	37.804	2.316.171	2.385.036
Landsbanki Private Equity II	982.087	453.271	22.664	1.458.022	1.192.685
Morgan Stanley Emerging Private Markets	650.751	706.509	18.192	1.375.451	1.063.727
Schroder Private Equity IV	590.599	739.029	16.045	1.345.673	1.029.588
BlackRock Diversified Private Equity III	575.456	705.654	15.125	1.296.236	1.212.954
Schroder Private Equity II	430.276	806.768	0	1.237.044	1.397.182
Partners Group Private Equity	411.416	729.474	18.930	1.159.820	1.013.285
Morgan Stanley Private Markets IV	506.753	474.420	21.806	1.002.979	810.503
BlackRock Private Opportunity Fund II	458.841	522.865	10.708	992.414	985.298
Alþjóða framtakssjóðurinn II	411.209	565.412	0	976.621	865.405
LGT Crown European Private Equity Fund	444.657	507.114	10.349	962.120	845.265
Morgan Stanley Private Equity II	288.362	483.907	0	772.269	855.361
Alþjóða fasteignasjóðurinn	360.120	383.328	15.661	759.109	598.549
Templeton Real Estate Fund	243.059	467.654	11.778	722.491	618.954
SVG Diamond Private Equity III	309.515	352.703	7.198	669.415	462.124
Brú II Venture Capital Fund	188.353	336.154	0	524.507	784.149
SVG Asia Fund of Funds	313.966	144.908	7.245	466.119	298.764
Goldman Sachs Vintage Fund V	417.779	0	0	417.779	371.385
DLJ Merchant Banking Partners	129.191	232.409	6.019	367.619	406.899
Alþjóða framtakssjóðurinn	22.531	78.857	0	101.388	251.779
Private Opportunity Ventures	5.025	10.051	0	15.076	17.695
Uppspretta Icelandic Cap. Ventures	0	0	583	583	583
	9.669.944	12.122.405	271.106	22.063.455	19.961.794
Erlend verðbréf með breytilegum tekjum alls	52.434.990	78.956.818	2.128.306	133.520.115	112.315.830

Í sérgreindu hlutabréfasöfnunum eru eingöngu hlutabréf í markaðsskráðum stórum erlendum hlutafélögum og er eignarhluti sjóðsins í hverju félagi fyrir sig óverulegur.

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til fjárfestinga í framtakssjóðum, fasteignasjóðum og samlagshlutafélögum fyrir samtals 36,4 milljarða kr. sem skiptast þannig að 31,5 milljarðar kr. eru vegna erlendra sjóða, 4,4 milljarðar kr. vegna samlagshlutafélaga og 525 milljónir kr. vegna annarra innlendra sjóða. Samtals hefur verið fjárfest í þessum sjóðum fyrir 29,1 milljarð kr. Sjóðurinn á því eftir að fjárfesta fyrir 7,3 milljarða kr. og kemur þessi fjárhæð til greiðslu á næstu árum.

Innlend verðbréf:

Skráð innlend hlutabréf:	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals	Eignarhl.	2011 samtals
Icelandair Group hf.	3.205.800	1.870.050	58.273	5.134.123	12,5%	1.827.351
Marel hf.	2.840.910	1.657.198	70.073	4.568.180	4,4%	3.569.570
Hagar hf.	2.325.600	1.356.600	57.000	3.739.200	13,5%	238.468
Össur hf.	2.250.012	1.312.507	46.222	3.608.741	4,1%	2.474.015
Fjarskipti hf. (Vodafone)	249.063	218.177	0	467.240	4,3%	0
Reginn hf.	184.800	107.800	4.400	297.000	2,1%	0
Eimskipafélag Íslands hf.	111.125	83.909	0	195.034	0,5%	0
	11.167.310	6.606.241	235.967	18.009.518		8.109.404
Óskráð innlend hlutabréf:						
Framtakssjóður Íslands slhf.	3.465.066	0	0	3.465.066	10,1%	2.911.721
Jarðvarmi slhf.	1.177.633	0	0	1.177.633	8,3%	777.634
SF I slhf.	530.995	309.747	0	840.742	9,1%	481.650
EIK fasteignafélag hf.	133.821	481.539	0	615.360	13,6%	183.156
Tryggingamiðstöðin hf.	330.000	192.500	0	522.500	4,7%	0
SF III slhf.	219.806	128.220	0	348.026	12,1%	0
Frumtak slhf.	153.766	85.084	6.407	245.257	7,8%	208.755
Atorka Group hf.	44.480	110.176	0	154.657	4,4%	258.385
Skýrr hf.	13.375	48.706	0	62.081	2,7%	62.081
Stoðir hf.	33.221	28.037	0	61.258	0,5%	61.258
Egla hf.	4.032	5.645	0	9.677	10,6%	9.677
Framtakssjóður Íslands GP hf.	533	0	0	533	7,4%	533
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða um verðbréfaþing ehf.	206	306	0	512	6,8%	511
Jarðvarmi GP hf.	380	0	0	380	9,5%	80
SF I GP hf.	23	14	0	37	7,9%	475
	6.107.339	1.389.974	6.407	7.503.720		5.075.547
Hlutdeildarskírteini í fagfjárfestasjóðum:						
Stefnir Íslenski Athafnasjóðurinn I	101.292	59.087	0	160.379		326.621
Auður I fagfjárfestasjóður slf.	47.902	86.569	3.607	138.078		103.335
	149.194	145.656	3.607	298.457		429.956
Hlutdeildarskírteini í skuldabréfasjóðum:						
Virðing, Veðskuldabréfasjóður	704.010	1.272.307	53.013	2.029.330		1.826.506
Gamma, Gamma: Iceland Government Bond Fund	576.390	0	595.950	1.172.340		1.113.925
Júpiter, Ríkisskuldabréfasjóður	0	0	623.510	623.510		608.911
Íslandssjóðir, Sjóður 5	0	0	618.576	618.576		579.715
Landsvaki, Markaðsbréf löng	0	0	246.017	246.017		234.391
Íslensk Verðbréf, Áskriftarsjóður ríkisverðbréfa	0	0	228.188	228.188		217.097
Stefnir, Ríkisverðbréfasjóður langur	0	0	159.728	159.728		151.313
Stefnir, Ríkisverðbréfasjóður millilangur	0	0	119.947	119.947		114.820
Íslandssjóðir, Sjóður 1	0	0	17.913	17.913		21.151
Landsvaki, Fyrirtækjabréf	0	0	7.518	7.518		8.625
Stefnir, Hávaxtasjóður	0	0	4.315	4.315		3.712
	1.280.400	1.272.307	2.674.675	5.227.382		4.880.166
Innlend verðbréf með breytilegum tekjum alls	18.704.243	9.414.178	2.920.656	31.039.076		18.495.074
Verðbréf með breytilegum tekjum alls	71.139.233	88.370.996	5.048.962	164.559.192		130.810.904

Þau hlutabréf sem skráð eru á opinberum markaði eru metin á markaðsverði í árslok 2012.

15. Verðbréf með föstum tekjum og veðlán

Verðbréf með föstum tekjum og veðlán greinast þannig:

	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals	%
Ríkistryggð bréf	90.552.077	71.616.750	203.504	162.372.331	62,8%
Veðskuldabréf	26.502.031	33.096.589	0	59.598.620	23,1%
Sveitarfélög	9.052.193	8.605.001	138.768	17.795.962	6,9%
Lánastofnanir	5.969.272	5.918.451	18.187	11.905.909	4,6%
Fyrirtæki	3.554.290	3.214.223	0	6.768.513	2,6%
	135.629.862	122.451.014	360.459	258.441.335	100,0%

	A-deild	B-deild	Séreign	2011 samtals	%
Ríkistryggð bréf	68.912.470	68.732.128	129.115	137.773.713	56,0%
Veðskuldabréf	26.032.472	33.587.004	0	59.619.477	24,2%
Sveitarfélög	6.947.293	7.847.577	153.255	14.948.125	6,1%
Lánastofnanir	7.542.774	8.094.576	69.323	15.706.674	6,4%
Fyrirtæki	8.979.118	9.057.450	15.542	18.052.109	7,3%
	118.414.128	127.318.735	367.235	246.100.098	100,0%

Ofangreindar fjárhæðir eru að teknu tilliti til afskrifaðra og niðurfærðra verðbréfa. Af þingskráðum skuldabréfum, þar sem kaupverð lá fyrir í Kauphöll Íslands þann 31. desember 2012, nam markaðsvirðið 201.821 milljón kr. Veðskuldabréf í árslok 2012 eru lán til sjóðfélaga að frátöldum öðrum veðskuldabréfum að fjárhæð 448 milljónir kr.

Sundurliðun verðbréfa með föstum tekjum og veðlána eftir formi verðtryggingar:

	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals
Verðtryggt, vísitala neysluverðs	89.286.765	111.205.561	342.272	200.834.598
Óverðtryggt	43.885.677	9.802.979	0	53.688.655
Tengt erlendum vísitölum	566.594	766.702	18.187	1.351.483
Gengistryggt	1.890.827	675.772	0	2.566.599
	135.629.862	122.451.014	360.459	258.441.335

	A-deild	B-deild	Séreign	2011 samtals
Verðtryggt, vísitala neysluverðs	98.618.592	121.957.407	281.233	220.857.231
Óverðtryggt	17.958.792	2.983.701	0	20.942.494
Tengt erlendum vísitölum	1.765.989	2.259.392	69.323	4.094.704
Gengistryggt	70.755	118.235	16.679	205.669
	118.414.128	127.318.735	367.235	246.100.098

Sundurliðun erlendra eigna eftir myntum:

	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals
Bandaríkjadollar	87,3%	89,1%	91,0%	89,1%
Evra	12,0%	10,3%	8,9%	10,4%
Japanskt jen	0,3%	0,2%	0,1%	0,2%
Sterlingspund	0,3%	0,4%	0,0%	0,3%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

	A-deild	B-deild	Séreign	2011 samtals
Bandaríkjadollar	85,7%	88,2%	90,3%	88,1%
Evra	13,5%	11,3%	9,5%	11,4%
Japanskt jen	0,8%	0,5%	0,1%	0,5%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sundurliðun erlendra hlutdeildarskírteina og sérgreindra safna eftir heimshlutum:

	A-deild	B-deild	Séreign	2012 samtals	MSCI World Index
Norður-Ameríka	56,9%	57,2%	55,3%	57,1%	57,3%
Evrópa	26,2%	26,3%	26,1%	26,3%	27,9%
Kyrrahafslönd	9,9%	9,7%	11,1%	9,8%	14,7%
Þróunarmarkaðir	7,1%	6,8%	7,5%	6,9%	0,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

	A-deild	B-deild	Séreign	2011 samtals	MSCI World Index
Norður-Ameríka	56,2%	56,7%	53,9%	56,5%	57,7%
Evrópa	25,8%	25,5%	26,2%	25,6%	27,2%
Kyrrahafslönd	12,7%	12,3%	13,4%	12,5%	15,1%
Þróunarmarkaðir	5,3%	5,5%	6,4%	5,4%	0,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kröfur

16. Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur skiptast þannig:

	2012 samtals	2011 samtals
Áætluð óinnheimt iðgjöld í árslok	1.217.513	1.217.184
Ógreidd skuldbinding vegna uppgjörsfyrirtækja (sbr. skýringarlið 8)	362.832	411.829
Kröfur vegna lífeyrishækkana	333.855	355.016
Fyrirframgreiddur lífeyrir	176.533	157.196
Vangreidd iðgjöld	95.230	59.770
	2.185.962	2.200.996

Viðskiptaskuldir

17. Aðrar skuldir

Aðrar skuldir skiptast þannig:	2012 samtals	2011 samtals
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum	947.171	831.241
Ógreiddur skattur til ríkissjóðs	23.383	277.710
Aðrar skuldir	58.424	181.421
	1.028.979	1.290.373

Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

18. Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

Hlutdeild sjóðsins í heildarlaunakostnaði LSR og LH nam 349,4 milljónum kr. árið 2012. Hann skiptist þannig að heildarlaun voru 284,7 milljónir kr. og launatengd gjöld 64,7 milljónir kr. Stöðugildi hjá LSR og LH voru 40,5 á árinu 2012 og hlutdeild sjóðsins metin 37,4 stöðugildi.

19. Laun til stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdastjóra og endurskoðenda árið 2012

Stjórnar- og nefndarstörf:	
Marianna Jónasdóttir (formaður stjórnar 2012)	2.213
Árni Stefán Jónsson (stjórnarmaður)	885
Guðlaug Kristjánsdóttir (varaformaður stjórnar 2012)	1.335
Guðrún Ágústsdóttir (stjórnarmaður)	897
Gunnar Björnsson (stjórnarmaður)	889
Viðar Helgason (stjórnarmaður)	901
Pórður Á. Hjaltested (stjórnarmaður)	469
Pórveig K. Þormóðsdóttir (stjórnarmaður)	897
Eiríkur Jónsson (fyrrverandi stjórnarmaður og varamaður í stjórn)	503
Haldóra Friðjónsdóttir (varamaður í stjórn)	79
Kristín Á. Guðmundsdóttir (varamaður í stjórn)	105
Sverrir Jónsson (varamaður í stjórn)	67
	9.237
Endurskoðunarnefnd:	
Hallgrímur Snorrason, formaður endurskoðunarnefndar	571
Marianna Jónasdóttir	286
Trausti Hermannsson	286
	1.143
Haukur Hafsteinsson, framkvæmdastjóri LSR og LH	19.847

Hlutdeild LSR í launakostnaði framkvæmdastjóra nam 18.306 þúsund kr. og 1.054 þúsund kr. í þóknun til endurskoðunarnefndar.

Þóknun til Deloitte hf. á árinu 2012 vegna innri endurskoðunar hjá LSR og LH nam 2.350 þúsund kr., þar af var hlutdeild LSR 2.168 þúsund kr.

Ríkisendurskoðun sér um fjárhagsendurskoðun sjóðsins sbr. 9. gr. laga nr. 1/1997 án sérstakrar þóknunar. Á árinu 2012 var unninn samtals 601 tími vegna fjárhagsendurskoðunar hjá LSR og LH, sem samsvarar reiknuðum kostnaði að fjárhæð 6,4 milljónir kr. og er sá kostnaður borinn uppi af fjárveitingu til Ríkisendurskoðunar á fjárlögum.

Tryggingafræðileg úttekt

20. Tryggingafræðileg úttekt

A-deild LSR

Stjórn LSR fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu A-deildar miðað við árslok 2012. Í úttektinni er miðað við að 3,5% ávöxtun náist á eignir deildarinnar umfram hækkun vísitölu neysluverðs. Áfallnar skuldbindingar voru metnar 231,5 milljarðar kr. í árslok 2012.

Hrein eign A-deildar til greiðslu lífeyris er 218,4 milljarðar kr., en með endurmati er hún 223,9 milljarðar kr. Endurmetin hrein eign til greiðslu lífeyris er því 7,6 milljörðum kr. lægri en áfallnar skuldbindingar. Eignir A-deildar að teknu tilliti til framtíðariðgjalda eru 60,9 milljörðum kr. lægri en heildarskuldbindingin eða 12,5% af henni.

Framlag launagreiðanda er nú 11,5%, en það er breytilegt samkvæmt lögum um A-deild og er miðað við að hún eigi að jafnaði nægri eignir til að standa undir lífeyrisskuldbindingum sínum.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru þessar:

Eignir:	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	218.446.796	0	218.446.796
Endurmat verðbréfa	9.374.560	0	9.374.560
Fjárfestingargjöld	(3.920.607)	0	(3.920.607)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	203.641.469	203.641.469
Eignir samtals	223.900.749	203.641.469	427.542.218
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	205.528.190	224.224.039	429.752.229
Örorkulífeyrir	17.601.991	20.434.957	38.036.948
Makalífeyrir	7.152.765	8.390.764	15.543.529
Barnalífeyrir	396.786	2.288.358	2.685.144
Rekstrarkostnaður	813.863	1.619.329	2.433.192
Skuldbindingar samtals	231.493.594	256.957.447	488.451.042
Eignir umfram skuldbindingar	(7.592.845)	(53.315.979)	(60.908.824)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-3,3%	-20,7%	-12,5%

B-deild LSR

Stjórn LSR fól Talnakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu B-deildar miðað við árslok 2012 og samkvæmt henni eru áfallnar skuldbindingar 573 milljarðar kr. Útreikningarnir miða við að launahækkunar séu 1,5% umfram vísitölu neysluverðs og að ávöxtun eigna verði 2% umfram launahækkunar.

Samkvæmt útreikningi tryggingafræðings eiga launagreiðendur að standa undir 243,7 milljörðum kr. af skuldbindingum með greiðslu lífeyrishækkana, sbr. 1. mgr. 33. gr. laga um sjóðinn nr. 1/1997. Skuldbindingar sem B-deild á sjálf að standa undir eru því 329,3 milljarðar. Eignir skv. efnahagsreikningi eru 208 milljarðar kr. og endurmat 3,2 milljarðar kr. Það sem á vantar, 118,2 milljarðar, er á ábyrgð ríkissjóðs skv. 32. gr. laganna.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru þessar:

Eignir:	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	208.003.894	0	208.003.894
Endurmat verðbréfa	7.520.884	0	7.520.884
Fjárfestingargjöld	(4.370.087)	0	(4.370.087)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	18.054.484	18.054.484
Eignir samtals	211.154.692	18.054.484	229.209.175
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	444.667.558	38.172.069	482.839.627
Örorkulífeyrir	116.346.645	4.693.364	121.040.010
Makalífeyrir	7.680.060	856.203	8.536.264
Barnalífeyrir	64.290	0	64.290
Rekstrarkostnaður	4.265.689	1.280.228	5.545.917
Skuldbindingar samtals	573.024.242	45.001.864	618.026.107
Eignir umfram skuldbindingar	(361.869.551)	(26.947.381)	(388.816.931)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-63,2%	-59,9%	-62,9%

Áfallin skuldbinding B-deildar hækkar úr 543,5 milljörðum kr. í 573 milljarða sem er 5,4% hækkun milli ára. Heildarskuldbinding hækkar milli ára úr 592 milljörðum kr. í 618 milljarða eða um 4,4%.

Lífeyrisréttindi í sjóðnum eru reiknuð sem hlutfall af dagvinnulaunum sjóðfélaga og þegar launin hækka þá hækkar skuldbinding sjóðsins í sama hlutfalli og launin. Við útreikning skuldbindinga er miðað við dagvinnulaun í lok ársins.

21. Ábyrgð launagreiðenda og ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum

Után efnahagsreiknings B-deildar er getið um skuldbindingar launagreiðenda vegna lífeyrishækkana samkvæmt 1. mgr. 33. gr. laga um lífeyrissjóðinn nr. 1/1997. Samkvæmt útreikningi Talnakönnunar hf. nam skuldbinding launagreiðenda vegna lífeyrishækkana 243,7 milljörðum kr. í árslok 2012. Þessar skuldbindingar voru metnar á 230,7 milljarða kr. í árslok 2011. Hækkunin á árinu 2012 er því 12,9 milljarðar kr. eða 5,6%.

A-deild stendur sjálf undir skuldbindingum sínum. Móttframlag launagreiðenda hefur frá stofnun deildarinnar verið 11,5% en það er hins vegar breytilegt skv. lögum um A-deild og er það endurskoðað árlega. Munur milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga A-deildar hefur nú verið meiri en 10% fimm ár í röð. Samkvæmt 2. mgr. 39. gr. laga nr. 129/1997, sbr. ákvæði til bráðabirgða nr. VI, skal stjórn gera nauðsynlegar ráðstafanir til að rétta af fjárhag deildarinnar áður en árið er úti. Stjórn LSR hefur tekið til skoðunar mögulegar leiðir til að bregðast við neikvæðri tryggingafræðilegri stöðu A-deildar.

22. Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum

Eftirtaldir launagreiðendur hafa gert upp áfallnar lífeyrisskuldbindingar sínar gagnvart B-deild:

Skuldbinding B-deildar vegna uppgerðra réttinda í lok árs:	2012	2011
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins	2.905.210	2.770.072
Byggðastofnun	1.241.140	1.183.694
Framkvæmdasjóður Íslands	744.470	735.881
Hitaveita Suðurnesja hf. (skuldbindingar eftir 31.03.2001)	393.168	356.446
Isavia ohf. (ásamt Flugmálastjórn Íslands, Flugstoðum ohf. og fleiri)	14.411.659	13.471.790
Íbúðalánasjóður (ásamt Byggingasjóði og Húsnæðisstofnun ríkisins)	1.460.340	1.386.740
Íslandspóstur hf.	4.578.279	4.264.430
Íslandssíld hf. (Síldarútvegsnefnd)	499.628	458.597
Íslensk endurtrygging	249.839	286.659
Íslenskar orkurannsóknir	378.263	294.210
Landsnet hf.	242.400	219.263
Lánasjóður íslenskra námsmanna	317.586	295.781
Orkubú Vestfjarða hf. (skuldbindingar eftir 30.06.2001)	236.871	209.432
Rafmagnsveitur ríkisins	4.618.010	4.542.007
Matís ohf. (Rannsóknarstofnun fiskiðnaðarins)	1.358.150	1.252.641
Ríkissjóður vegna lögreglumanna	640.303	491.059
Ríkisútvarpið ohf.	8.365.463	7.977.819
Samábyrgðin hf.	603.916	593.769
Sementsverksmiðjan hf.	1.019.686	1.005.931
Sinfóníuhljómsveit Íslands	2.992.807	2.700.979
Síminn hf. (ásamt Pósti og síma hf.)	36.169.000	35.393.652
Skýrr hf.	964.370	907.785
Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs.	105.577	92.651
Þjóðhagsstofnun	1.134.836	1.086.073
Landsvirkjun Power ehf.	25.106	26.402
	85.656.077	82.003.763

Nokkrir launagreiðendur hafa gert upp áfallnar lífeyrisskuldbindingar sínar gagnvart B-deild og bera þeir þá ekki frekari skuldbindingu vegna þeirra réttinda sem uppgjörð tekur til. Skuldbinding sem gerð er upp með þessum hætti er byggð á tryggingafræðilegu mati miðað við uppgjörstag. Innheimta lífeyrishækkana gagnvart viðkomandi launagreiðanda fellur niður frá og með uppgjörstegi. Skuldbindingu B-deildar vegna uppgerðra réttinda má sjá í töflu hér að framan.

Forsendur við uppgjör lífeyrisskuldbindinga eru þær sömu og við tryggingafræðilega úttekt á stöðu B-deildar. Um langtímaforsendur er að ræða þannig að ef litið er til skamms tíma getur þróunin orðið önnur.

Stofnanir og fyrirtæki sem áður hafa gert upp skuldbindingar sínar gagnvart B-deild hafa flestar haldið áfram að greiða iðgjöld til B-deildar vegna þeirra starfsmanna sem voru í starfi þegar upphaflegt uppgjör á skuldbindingum fór fram. Í þeim tilfellum heldur áfram að myndast skuldbinding og er hún gerð upp árlega samkvæmt samkomulagi við þá launagreiðendur. Frá uppgjöri á skuldbindingu undangengins árs eru dregin iðgjöld sem greidd voru vegna ársins auk viðbótariðgjalda. Þá er launagreiðendum einnig heimilt að gera upp skuldbindingu sína frá ákveðnum tímapunkti og síðan árlega eftir það.

Kennitölur LSR

	2012	2011	2010	2009	2008
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	14,18%	7,19%	4,92%	11,83%	-13,03%
Raunávöxtun	9,24%	1,86%	2,25%	2,95%	-25,25%
Hrein raunávöxtun	9,15%	1,79%	2,19%	2,87%	-25,31%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	-2,70%	-4,55%	-2,90%	-0,74%	0,47%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,84%	1,80%	1,62%	1,55%	2,08%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	32,9%	29,2%	32,2%	38,0%	34,6%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	43,2%	43,8%	42,4%	36,2%	38,2%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	5,6%	5,2%	4,1%	3,3%	3,2%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	3,3%	5,1%	4,0%	4,2%	4,9%
Veðlán	13,9%	15,7%	16,4%	17,6%	18,6%
Annað	1,0%	1,1%	1,0%	0,8%	0,4%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	68,7%	70,5%	66,0%	60,2%	62,6%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	31,3%	29,5%	34,0%	39,8%	37,4%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður að frádregnum öðrum tekjum	0,08%	0,07%	0,06%	0,09%	0,09%
Fjárfestingargjöld	0,09%	0,09%	0,08%	0,09%	0,07%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	27.000	27.527	27.921	28.417	28.099
Meðalfjöldi lífeyrisþega	14.974	14.162	13.436	12.719	11.603
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	75,6%	74,4%	74,3%	74,5%	74,4%
Örorkulífeyrir	6,5%	6,3%	6,4%	6,1%	6,5%
Makalífeyrir	16,1%	16,8%	17,4%	17,5%	18,7%
Barnalífeyrir	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Aðrar útgreiðslur	1,4%	2,0%	1,4%	1,5%	0,0%

Kennitölur A-deildar

	2012	2011	2010	2009	2008
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	13,09%	6,67%	4,98%	11,39%	-11,55%
Raunávöxtun	8,20%	1,37%	2,31%	2,54%	-23,99%
Hrein raunávöxtun	8,14%	1,25%	2,27%	2,48%	-24,02%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	-2,71%	-4,46%	-2,71%	-0,58%	0,69%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,80%	1,64%	1,22%	0,80%	1,99%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	28,1%	24,9%	26,7%	33,9%	32,7%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	51,4%	51,1%	51,1%	42,9%	40,5%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	6,3%	6,0%	4,5%	3,6%	3,8%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	1,4%	2,8%	1,5%	1,6%	3,0%
Veðlán	12,8%	15,2%	16,2%	18,0%	20,1%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	74,6%	74,5%	70,9%	63,0%	63,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	25,4%	25,5%	29,1%	37,0%	36,7%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður að frádregnum öðrum tekjum	0,05%	0,04%	0,03%	0,04%	0,05%
Fjárfestingargjöld	0,08%	0,09%	0,08%	0,08%	0,08%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	22.685	22.730	22.703	22.773	22.011
Meðalfjöldi lífeyrisþega	2.681	2.243	1.876	1.505	1.157
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	45,1%	38,0%	33,9%	29,2%	22,6%
Örorkulífeyrir	46,3%	52,0%	54,9%	59,4%	65,5%
Makalífeyrir	4,4%	4,7%	5,1%	4,2%	3,8%
Barnalífeyrir	4,2%	5,3%	6,1%	7,1%	8,1%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar	-12,5%	-13,1%	-12,0%	-13,2%	-13,1%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar	-3,3%	-5,2%	-2,5%	-4,7%	-4,4%

Kennitölur B-deildar

	2012	2011	2010	2009	2008
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	15,49%	7,65%	4,64%	12,00%	-13,97%
Raunávöxtun	10,49%	2,30%	1,98%	3,10%	-26,07%
Hrein raunávöxtun	10,36%	2,12%	1,90%	3,00%	-26,14%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	-2,67%	-4,69%	-3,09%	-0,83%	0,35%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,89%	1,81%	1,66%	1,70%	2,13%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	36,9%	32,0%	36,4%	40,0%	34,7%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	37,0%	39,5%	36,6%	32,9%	37,9%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	5,0%	4,6%	3,9%	3,1%	3,0%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	5,4%	7,2%	6,0%	6,0%	6,2%
Veðlán	15,7%	16,7%	17,1%	18,0%	18,3%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	62,5%	66,7%	61,8%	57,9%	62,1%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	37,5%	33,3%	38,2%	42,1%	37,9%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður að frádregnum öðrum tekjum	0,11%	0,10%	0,08%	0,10%	0,10%
Fjárfestingargjöld	0,09%	0,09%	0,09%	0,09%	0,07%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	4.315	4.796	5.218	5.644	6.088
Meðalfjöldi lífeyrisþega	12.077	11.657	11.257	10.851	10.393
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	79,1%	78,3%	77,8%	77,3%	76,3%
Örorkulífeyrir	3,3%	3,5%	3,5%	3,7%	4,1%
Makalífeyrir	17,6%	18,2%	18,6%	18,9%	19,6%
Barnalífeyrir	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar	-62,9%	-63,0%	-62,1%	-62,0%	-63,0%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar	-63,2%	-63,4%	-62,5%	-62,4%	-63,6%

Kennitölur Séreignar LSR

Leið I	2012	2011	2010	2009	2008
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	11,85%	6,74%	12,88%	18,62%	-15,84%
Raunávöxtun	7,00%	1,44%	10,01%	9,20%	-27,67%
Hrein raunávöxtun	6,95%	1,38%	9,96%	9,12%	-27,73%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára	6,11%	4,64%	6,73%	6,84%	6,20%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	-1,23%	-2,85%	-1,24%	-1,44%	-1,17%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	3,30%	1,50%	1,12%	-1,14%	-0,41%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	89,2%	88,9%	54,9%	86,5%	92,1%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	4,5%	4,6%	40,9%	9,6%	3,6%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	4,8%	4,7%	4,1%	3,4%	3,4%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	1,5%	1,9%	0,2%	0,4%	0,9%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	62,5%	64,7%	61,1%	49,8%	51,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	37,5%	35,3%	38,9%	50,2%	48,7%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður	0,05%	0,06%	0,05%	0,07%	0,08%
Fjárfestingargjöld	0,04%	0,04%	0,05%	0,05%	0,04%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	1.209	1.293	1.391	1.611	1.606
Meðalfjöldi lífeyrisþega	80	119	155	179	13
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	22,9%	11,2%	20,9%	42,4%	80,9%
Örorkulífeyrir	0,2%	0,5%	0,3%	0,3%	2,0%
Makalífeyrir	0,3%	0,3%	0,7%	4,1%	2,1%
Barnalífeyrir	0,1%	0,7%	0,5%	1,6%	15,1%
Aðrar útgreiðslur	76,4%	87,3%	77,6%	51,5%	0,0%

Leið II**Ávöxtun**

	2012	2011	2010	2009	2008
Nafnávöxtun	12,56%	7,83%	14,19%	14,32%	-4,42%
Raunávöxtun	7,69%	2,47%	11,28%	5,23%	-17,86%
Hrein raunávöxtun	7,63%	2,42%	11,23%	5,16%	-17,93%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára	8,65%	7,39%	8,26%	7,26%	6,88%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	1,14%	-0,30%	0,17%	-1,06%	-0,54%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar frá stofnun	3,18%	3,24%	3,33%	2,38%	1,99%

Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar

Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	85,0%	82,7%	55,6%	81,5%	93,0%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	7,3%	10,8%	40,6%	15,3%	3,8%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	5,0%	4,7%	3,5%	2,5%	2,0%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	2,7%	1,8%	0,3%	0,7%	1,2%

Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum

Eignir í íslenskum krónum	69,8%	70,8%	70,7%	67,0%	74,0%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	30,2%	29,2%	29,3%	33,0%	26,0%

Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign

Rekstrarkostnaður	0,05%	0,06%	0,05%	0,07%	0,07%
Fjárfestingargjöld	0,04%	0,04%	0,05%	0,05%	0,04%

Fjöldatalningar

Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	280	286	281	337	605
Meðalfjöldi lífeyrisþega	26	20	26	38	13

Hlutfallsleg skipting lífeyris

Ellilífeyrir	56,8%	46,7%	55,5%	83,1%	97,5%
Örorkulífeyrir	0,2%	0,5%	0,3%	0,2%	0,2%
Makalífeyrir	1,9%	0,0%	0,0%	0,6%	1,1%
Barnalífeyrir	1,0%	0,0%	2,7%	0,2%	1,1%
Aðrar útgreiðslur	40,1%	52,8%	41,5%	15,9%	0,0%

Leið III	2012	2011	2010	2009	2008
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	6,73%	8,05%	6,23%	14,28%	25,77%
Raunávöxtun	2,11%	2,69%	3,53%	5,20%	8,09%
Hrein raunávöxtun	2,05%	2,63%	3,48%	5,13%	8,01%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára	11,98%	13,21%	13,97%	14,43%	13,55%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	4,24%	5,11%	5,46%	5,56%	5,66%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	4,85%	5,32%	5,62%	5,89%	6,00%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Bundinn innlánsreikningur	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður	0,05%	0,06%	0,05%	0,07%	0,07%
Fjárfestingargjöld	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,02%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	1.197	1.246	1.251	1.140	1.046
Meðalfjöldi lífeyrisþega	110	123	127	147	27
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	59,5%	49,6%	50,7%	77,3%	98,0%
Örorkulífeyrir	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir	0,8%	0,8%	1,4%	2,0%	2,0%
Barnalífeyrir	1,8%	0,9%	0,3%	0,4%	0,0%
Aðrar útgreiðslur	37,8%	48,7%	47,5%	20,3%	0,0%

Útreikningur á ávöxtun í Séreign LSR miðar við daglegt gengi á sjóðnum.

Leið II og Leið III voru stofnaðar 2002. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára fyrir árin 2008, 2009 og 2010 er því frá stofnun.

Lífeyrissjóður hjúkrunarfræðinga

Ársreikningur 2012

Skýrsla stjórnar

Eignir og ávöxtun

Hrein eign LH til greiðslu lífeyris nam 24,5 milljörðum kr. í árslok 2012. Eignirnar jukust um 2,2 milljarða kr. á árinu eða sem nemur 9,7%.

Ávöxtun á árinu 2012 var góð en nafnávöxtun sjóðsins var 14,8%. Hrein raunávöxtun sjóðsins, þ.e. raunávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum, var 9,6% á árinu 2012 samanborið við 1,6% árið áður. Sveiflur í ávöxtun sjóðsins hafa verið talsverðar undanfarin 5 ár en meðaltal hreinnar raunávöxtunar á þeim tíma er -3,2%, en 2,6% sé horft til síðustu 10 ára. Frá árinu 1991 er meðaltal hreinnar raunávöxtunar 3,8% en miðað er við 3,5% ávöxtun til langs tíma í tryggingafræðilegri úttekt á stöðu og skuldbindingum lífeyrissjóða.

Á árinu 2012 var raunávöxtun innlendra skuldabréfa sjóðsins 6%, erlendra skuldabréfa -3,5%, innlendra hlutabréfa 9% og erlendra hlutabréfa og hlutdeildarskírteina 18,3% umreiknað í íslenskum krónum. Í árslok voru hlutabréf 36,3% af heildareign sjóðsins en voru 31,6% árið áður. Verðbræfaeign sjóðsins í árslok 2012 skiptist þannig að 60% voru í íslenskum krónum og 40% voru í erlendum gjaldmiðlum.

Fjárfestingar

Á árinu 2012 var LH nettóseljandi verðbréfa fyrir 133,2 milljónir kr. Fjárfestingar sjóðsins í innlendum hlutabréfum námu 273,7 milljónum kr. á árinu. LH var nettóseljandi innlendra skuldabréfa að fjárhæð 139,6 milljónir kr., erlendra skuldabréfa að fjárhæð 14 milljónir kr., erlendra hlutabréfa að fjárhæð 131,5 milljónir kr. ásamt því að endurgreiðslur úr sjóðum um sameiginlega fjárfestingu námu 121,7 milljónum kr. Uppgreiðslur sjóðfélagalána umfram útlán námu 140,8 milljónum kr.

Gjaldmiðlavarnasamningar

Í desember 2012 var gengið frá uppgjöri á gjaldmiðlavarnasamningum við skilanevnd Kaupþings en samningaviðræður höfðu staðið yfir um allnokkurt skeið. Í árslok 2012 var skuldin bókfærð á 694 milljónir kr. Á

móti átti sjóðurinn skuldabréf til skuldajöfnunar sem bókfærð voru á 83 milljónir kr. í árslok. Skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga við skilanevnd Kaupþings er færð í ársreikninginn eins og samkomulagið hljóðar á um engið var frá greiðslum í janúar 2013. Með samkomulagi um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga við skilanevnd Kaupþings hefur ákveðinni óvissu varðandi fjárhagsstöðu sjóðsins verið eytt.

Sjóðurinn hefur náð samkomulagi við skilanevndir Landsbanka Íslands, Glitnis og Kaupþings og þannig náð að semja um allar skuldir sínar vegna gjaldmiðlavarnasamninga. Sjóðurinn hafði fært varúðarfærslur í bókhald sitt vegna óvissu um útkomuna en þegar upp var staðið voru þær 37 milljónum kr. umfram þá fjárhæð sem var niðurstaða uppgjörssamninganna.

Niðurfærsla skuldabréfa og endurheimtur krafna

Sjóðurinn hefur lagt til hliðar í afskriftasjóð til að mæta mögulegum niðurfærslum skuldabréfa í framtíðinni. Að mestu leyti er um endanlega afskrift að ræða vegna krafna á hendur þeim verðbréfaútgefendum sem lentu í fjárhagsvanda í efnahagshruninu. Í árslok 2012 nam afskriftasjóður 1.146 milljónum kr. Á árinu 2012 nam gjaldfærð niðurfærsla 181 milljón kr. á móti 12 milljónum kr. árið áður.

Áhættustýring

Í september 2012 samþykkti stjórn LH áhættustefnu fyrir sjóðinn. Stefnan tekur m.a. mið af leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins um áhættustýringu hjá lífeyrissjóðum.

Meginmarkmið áhættustefnunnar er að stýra áhættu og stuðla að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum ásamt því að fylgjast með því að lögum, reglum settum á grundvelli þeirra, samþykktum sjóðsins og öðrum innri reglum sé framfylgt.

Í áhættueftirliti LH er áhættum skipt upp í 5 meginflokkar: fjárhagslega áhættu, lausafjáráhættu, lífeyristryggingaráhættu, mótaðilaáhættu og rekstraráhættu. Undir þessa

flokka falla svo 27 undirflokkar áhættu. Alls hafa verið skilgreindir 102 eftirlitsþættir í starfsemi sjóðsins sem lýsa nánar með hvaða hætti eftirlitinu er framfylgt og til hvaða aðgerða skuli gripið sé eftirlitið utan skilgreindra viðmiða.

Iðgjöld

Lögbundin iðgjöld ársins, ásamt réttindaflutningum og endurgreiðslum, námu 232 milljónum kr. og lækkuðu um 4,5% milli ára. Alls greiddu 462 sjóðfélagar iðgjald til LH á árinu 2012 og fækkaði þeim um 9,9% milli ára. Virkir sjóðfélagar voru 426 og fækkaði þeim um 11,1%. Í árslok áttu 3.009 sjóðfélagar skráð réttindi hjá sjóðnum.

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar

Innborganir ríkissjóðs inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn námu 88,5 milljónum kr. á árinu 2012, en voru 90,7 milljónir kr. árið áður. Innborganir annarra launagreiðenda í formi viðbótariðgjalda námu 16,6 milljónum kr. á árinu 2012 en voru 19,4 milljónir kr. árið áður. Innborganir ríkissjóðs eru vaxtareiknaðar til samræmis við ávöxtun lífeyrissjóðsins og mynda inneign sem er dregin frá skuldbindingum. Innborganir ríkissjóðs hafa engin áhrif á mat á skuldbindingum annarra launagreiðenda komi til uppgjors á þeim. Með aukagreiðslum til sjóðsins er ríkissjóður að dreifa greiðslum á skuldbindingum sínum til lengri tíma en ríkissjóður er bakábyrgur fyrir skuldbindingum sjóðsins ásamt öðrum launagreiðendum. Inneign ríkissjóðs vegna aukagreiðslna nam 16.318 milljónum kr. í árslok 2012 og hækkaði hún um 2.161 milljón kr. milli ára.

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur námu 2.205,7 milljónum kr. á árinu 2012 og hækkuðu um 15,4% milli ára. Alls fengu 933 einstaklingar greiddan lífeyri úr sjóðnum á árinu en lífeyrisþegum fjölgaði um 10% milli ára. Endurgreiðslur launagreiðenda á lífeyrisgreiðslum námu 821,9 milljónum kr. á árinu og hækkuðu um 12,8% milli ára.

Rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld

Á árinu 2012 námu rekstrarkostnaður og fjárfestingargjöld 61,9 milljónum kr. en voru 53,6 milljónir kr. árið

áður og hækkuðu um 15,5% milli ára. Aðrar tekjur námu 1,4 milljónum kr. á árinu 2012 og lækkuðu um 23,2% milli ára. Kostnaður að frátöldum öðrum tekjum var 0,26% af meðaleignum sjóðsins árið 2012. Þar af nam rekstrarkostnaður 0,14% af eignum.

Launakostnaður sjóðsins nam 29,4 milljónum kr. árið 2012 og skiptist þannig að heildarfjárhæð launa var 24 milljónir kr. og launatengd gjöld 5,4 milljónir kr. Stöðugildi voru 3,1 á árinu 2012.

Tryggingafræðileg úttekt og hrein eign til greiðslu lífeyris

Áfallin skuldbinding sjóðsins í árslok 2012 var 67.682 milljónir kr. og hækkaði um 4,9% á árinu. Samkvæmt útreikningi tryggingafræðings eiga launagreiðendur að standa undir 33.800 milljónum kr. af skuldbindingum sjóðsins með greiðslu lífeyrishækkana og hækkaði sú fjárhæð um 4,8% milli ára. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 33.882 milljónir kr. Samkvæmt efnahagsreikningi var hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris í árslok 24.469 milljónir kr. og endurmetin hrein eign hans 24.647 milljónir kr.

Eins og fram kom í umfjöllun um iðgjöldin hér að framan hefur ríkissjóður greitt aukaiðgjöld inn á skuldbindingar sínar við sjóðinn. Í árslok 2012 námu uppfærðar greiðslur ríkissjóðs 16.318 milljónum kr. og inneign annarra launagreiðenda nam 874 milljónum kr.

Lokaorð

Sjóðurinn hefur á síðustu tveimur árum náð samkomulagi um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga við skilanefndir Landsbanka Íslands, Glitnis og Kaupþings. Þar með hefur verið samið um allar skuldir sjóðsins vegna gjaldmiðlavarnasamninga og hefur ákveðinni óvissu varðandi fjárhagsstöðu hans þar með verið eytt.

Ytra starfsumhverfi sjóðsins einkennist af gjaldeyrishöftum og takmörkuðum fjárfestingarkostum. Eignir sjóðsins til ávöxtunar eru fyrst og fremst í innlendum skuldabréfum og

erlendum hlutabréfum. Ávöxtun þessara eignaflokka hefur verið ágæt frá áramótum. Ávöxtunarkrafa á innlendum markaði hefur verið lág undanfarin ár og er nú nokkuð undir því marki sem almennt er miðað við í tryggingafræði-

legri úttekt. Óvissa ríkir enn um afdrif nokkurra fyrirtækja sem sjóðurinn á markaðsskuldabréf á. Vissulega hefur þó dregið úr þeirri óvissu og færslur á afskriftareikning hafa verið óverulegar undanfarin þrjú ár.

Stjórn Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2012 með undirskrift sinni.

Reykjavík, 19. apríl 2013.

Ásta Lára Leósdóttir, stjórnarformaður, Herdís Gunnarsdóttir, Oddur Gunnarsson og Ragnheiður Gunnarsdóttir.

Haukur Hafsteinsson, framkvæmdastjóri.

Áritun endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga fyrir árið 2012. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnenda, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og mati miðað við aðstæður.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því álitum sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla og ákvæði laga um Ríkisendurskoðun. Samkvæmt því ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og

haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fáiast um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðunin felur í sér aðgerðir til að staðfesta fjárhæðir og aðrar upplýsingar í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri áhættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins. Endurskoðunin felur einnig í sér mat á þeim reikningsskila- og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina hafi verið aflað nægjanlegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga á árinu 2012, efnahag 31. desember 2012 og breytingu á handbæru fé á árinu 2012, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Ríkisendurskoðun, 19. apríl 2013

Sveinn Arason, ríkisendurskoðandi

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2012

	Skýring	2012	2011
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		64.164	67.894
Iðgjöld launagreiðenda		168.209	175.668
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(128)	(425)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði		22.329	20.318
Lífeyrishækkunar		821.881	728.915
Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar	8	4.033	3.200
Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar	9	105.120	110.058
Iðgjöld alls		1.185.608	1.105.628
Lífeyrir			
Lífeyrir	10	2.205.676	1.911.245
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	10	1.296	29
Lífeyrir alls		2.206.971	1.911.274
Fjárfestingartekjur			
Tekjur af eignarhlutum	11	994.905	352.626
Vaxtatekjur og gengismunur	12	2.471.380	1.239.486
Breytingar á niðurfærslu	5	(181.104)	(50.598)
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	6	(42.324)	(11.806)
Fjárfestingartekjur alls		3.242.857	1.529.707
Fjárfestingargjöld			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	28.453	25.278
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7	33.439	28.315
Gjald til ríkissjóðs			
Tímabundinn skattur	7	533	17.627
Aðrar tekjur			
Aðrar tekjur	7	1.366	1.777
Hækkun á hreinni eign á árinu		2.160.435	654.619
Hrein eign frá fyrra ári		22.308.968	21.654.349
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		24.469.402	22.308.968

Efnahagsreikningur 31.12.2012

Eignir	Skýring	2012	2011
Fjárfestingar			
Húseign og lóð	4,13	0	13.251
Verðbréf með breytilegum tekjum	14	11.016.980	9.129.249
Verðbréf með föstum tekjum	15	11.051.902	11.294.603
Veðlán	15	2.493.933	2.672.065
Aðrar fjárfestingar		33.682	0
Fjárfestingar alls		24.596.498	23.109.168
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	16	32.415	24.712
Ýmsar kröfur		16.223	4.578
Kröfur alls		48.638	29.290
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	4,13	5.552	450
Sjóður og bankareikningar		971.495	667.478
Aðrar eignir alls		977.047	667.929
Eignir samtals		25.622.183	23.806.386
Skuldir			
Skuldbindingar			
Áfallin lífeyrisskuldbinding		10.459	9.966
Skuldbindingar alls		10.459	9.966
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir	17	84.537	90.394
Framvirkir gjaldmiðlavarnasamningar	6	1.057.785	1.397.059
Viðskiptaskuldir alls		1.142.322	1.487.453
Skuldir samtals		1.152.781	1.497.419
Hrein eign til greiðslu lífeyris		24.469.402	22.308.968
Eignir utan efnahagsreiknings			
Krafa á launagreiðendur skv. 20. gr. laga nr. 2/1997	20,21	33.800.470	32.236.854

Sjóðstreymi fyrir árið 2012

	2012	2011
Inngreiðslur		
lðgjöld	1.177.905	1.130.633
Fjárfestingartekjur	230.429	1.929.289
Afborganir verðbréfa	1.190.271	1.082.701
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	645.763	2.136.537
Seld verðbréf með föstum tekjum	1.510.895	1.298.014
Inngreiðslur vegna sölu húseignar	20.444	0
Inngreiðslur	4.775.707	7.577.174
Útgreiðslur		
Lífeyrir	2.190.893	1.895.868
Fjárfestingargjöld	28.453	24.181
Rekstrarkostnaður án afskrifta	30.445	25.206
Greiddur tímabundinn skattur	17.627	0
Útgreiðslur	2.267.417	1.945.255
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	2.508.290	5.631.919
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	666.229	1.091.505
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	1.514.698	4.639.576
Ný veðlán og útlán	17.750	43.900
Varanlegir rekstrarfjármunir og fullnustueignir	5.596	64
Ráðstöfun alls	2.204.274	5.775.046
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	304.016	(143.127)
Handbært fé í ársbyrjun	667.478	810.605
Handbært fé í árslok	971.495	667.478

Skýringar með ársreikningi 2012

Almennt

1. Almennt

Ársreikningur Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga (LH) er saminn í samræmi við reglur nr. 55/2000 um ársreikninga lífeyrissjóða sem settar eru af Fjármálaeftirlitinu á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Iðgjöld og réttindi

Iðgjald til LH er 12% af dagvinnulaunum, vaktálagi, persónuuppbót og orlofsuppbót. Réttindi sjóðfélaga miðast við þann tíma sem greitt hefur verið í sjóðinn, ásamt starfshlutfalli. Almennur réttur til töku ellilífeyris er við 65 ára aldur. Sjóðfélaga er þó heimilt að hefja töku lífeyris fyrr ef samanlagður sjóðfélagaaldur hans og lífaldur er 95 ár eða meira (95 ára regla), en þó aldrei fyrr en hann er orðinn 60 ára. Lífeyrir reiknast sem hlutfall af launum við starfslok eða í ákveðnum tilvikum af launum vegna 10 ára í hærra launuðu starfi. Eftir það taka lífeyrisgreiðslur mið af dagvinnulaunum eftirmanns í starfi eða breytingum sem verða að meðaltali á föstum launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu, samkvæmt svokallaðri meðaltalsreglu. Með lagabreytingum sem tóku gildi við upphaf árs 1997 gátu lífeyrisþegar LH valið hvort breytingar á lífeyrisgreiðslum þeirra fylgdu launum eftirmanns í starfi eða meðalbreytingum sem verða á launum opinberra starfsmanna fyrir dagvinnu.

3. Sundurliðun fjárfestinga

Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast innlend og erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Erlend verðbréf sjóðsins eru skráð á skipulegum verðbréfamörkuðum og því eignfærð á markaðsverði miðað við síðasta skráða gengi þeirra í árslok. Verðbréfin eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi skv. Seðlabanka Íslands í árslok. Innlend hlutabréf sjóðsins sem skráð eru í Kauphöll Íslands eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en óskráð hlutabréf á kostnaðarverði eða áætluðu gangvirði ef það er lægra. Fjárfestingar í framtakssjóðum eru færðar til eignar á gangverði skv. upplýsingum frá vörsluaðilum.

Til verðbréfa með föstum tekjum teljast innlend og erlend skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast innlend skuldabréfalán með veði í fasteign. Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar með áföllnum verðbótum og vöxtum m.v. vaxtakjör verðbréfanna að teknu tilliti til ávöxtunarkröfu þeirra á kaupdegi. Áföllin eða gengisaukinn sem myndast við kaup verðbréfanna eru færð í ársreikninginn á afborgunartíma þeirra miðað við virka vexti. Verðbréf í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í íslenskar krónur á kaupgengi skv. Seðlabanka Íslands í árslok.

4. Varanlegir rekstrarfjármunir

Fasteign og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði. Afskriftir vegna kaupa ársins 2012 reiknast hlutfallslega eftir eignarhaldstíma innan ársins. Afskriftahlutföll eru eftirfarandi: fasteign 1,5%, tölvubúnaður 33,3%, aðrir rekstrarfjármunir 10–15%.

5. Niðurfærsla verðbréfa og afskriftasjóður

Verðbréfasafn lífeyrissjóðsins hefur verið yfirfarið og mat lagt á virði þess. Sjóðurinn hefur lagt til hliðar í afskriftasjóð til að mæta mögulegum niðurfærslum skuldabréfa í framtíðinni. Að mestu leyti er um að ræða kröfur á hendur þeim verðbréfaútgefendum sem lentu í fjárhagsvanda í efnahagshruninu. Mat á lánum lífeyrissjóðsins til einstaklinga tekur mið af mati á vanskilum, veðstöðu og áhrifum þeirra úrræða sem kynnt hafa verið til aðstoðar þeim sem lent hafa í skuldavanda.

Þróun afskriftasjóðs og gjaldfærð niðurfærsla ársins:

Afskriftasjóður í ársbyrjun	1.514.570
Framlag í afskriftasjóð, gjaldfært á árinu	181.104
Endanlega tapað	(549.575)
Afskriftasjóður í árslok	1.146.099

6. Gjaldmiðlavarnasamningar

Í desember 2012 var gert samkomulag um uppgjör á gjaldmiðlavarnasamningum við skilanevnd Kaupþings. Skuldin er færð í ársreikninginn eins og samkomulagið hljóðar á um en gengið var frá greiðslum í janúar 2013.

Skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga og gjaldfærsla á árinu 2012 er sem hér segir:

Skuld við skilanevndir í ársbyrjun	1.397.059
Skuldajöfnun gagnvart skilanevnd Glitnis	(381.598)
Gjaldfært vegna vaxta og endanlegs uppgjörs	42.324
Skuld við skilanevndir í árslok	1.057.785

Bókfærð skuld vegna gjaldmiðlavarnasamninga í árslok 2012 er 1.058 milljónir kr. og er um endanlega fjárhæð að ræða. Annars vegar er um að ræða skuld við skilanevnd Glitnis að fjárhæð 363 milljónir kr. og skuld við skilanevnd Kaupþings að fjárhæð 694 milljónir kr.

Á meðal fjárfestinga er bókfært skuldabréf að fjárhæð 83 milljónir kr. sem tækt er til skuldajöfnunar á móti skuld við skilanevnd Kaupþings vegna gjaldmiðlavarnasamninga.

Í samkomulagi um uppgjör gjaldmiðlavarnasamninga við skilanevnd Glitnis er gerður sérstakur fyrirvari vegna víkjandi skuldabréfs sjóðsins á hendur Glitni sem ekki var samþykkt til skuldajöfnunar af skilanevndinni. Sjóðurinn hefur höfðað dómsmál og fer fram á að krafan verði dæmd sem almenn krafa og þar með skuldajafnanleg. Krafa sjóðsins á hendur Glitni vegna framangreinds skuldabréfs nam 38 milljónum kr. skv. kröfulýsingu þann 22.04.2009. Dæmi dómstólar sjóðnum í hag mun skuld sjóðsins vegna gjaldmiðlavarnasamninga við skilanevnd Glitnis lækka sem því nemur. Vegna varúðarsjónarmiða hefur skuldabréfið verið afskrifað að fullu með færslu á afskriftareikning.

7. Fjárfestingargjöld, rekstrarkostnaður og aðrar tekjur

Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt í fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignaumsýslu eða annan rekstur sjóðsins.

Umsýslu- og viðskiptakostnaður vegna erlendra og innlendra hlutabréfa, erlendra sérgreindra hlutabréfasafna, erlendra hlutdeildarskírteina og framtaksfjárfestinga er ýmist bókfærður á móti vaxtatekjum viðkomandi verðbréfa eða innifalinn í fjárfestingatekjum viðkomandi sjóða.

Gjald til ríkissjóðs er skv. bráðabirgðaákvæði laga nr. 156/2011 um að lífeyrissjóðir skuli greiða sérstakt gjald í ríkissjóð sem nemur 0,0814% af hreinni eign til greiðslu lífeyris eins og hún er í lok næstliðins árs. Þetta lagaákvæði gilti fyrir árið 2011 og kom að hluta til til gjalda á árinu 2012.

Undir liðnum aðrar tekjur eru færðar tekjur af lánastarfsemi aðrar en lántökugjöld. Þá er jafnframt færð undir aðrar tekjur þóknun til sjóðsins fyrir að móttaka iðgjöld í VIRK Starfsendurhæfingarsjóð.

Löggjöld

8. Uppgreiddar lífeyrisskuldbindingar

Uppgjör launagreiðenda á skuldbindingum sínum við sjóðinn námu 4.033 þúsundum kr. á árinu 2012. Um var að ræða uppgjör lífeyrisskuldbindinga vegna áunninna réttinda á árinu 2012.

9. Innborganir launagreiðenda inn á skuldbindingar

	2012	2011
Innborganir ríkissjóðs inn á bakábyrgð vegna skuldbindinga	88.545	90.707
Viðbótarframlög ýmissa launagreiðenda, innborgun inn á skuldbindingar	16.575	19.350
	105.120	110.058

Lífeyrir

10. Lífeyrisgreiðslur

Sundurliðun lífeyrisgreiðslna eftir tegundum lífeyris:

	2012	2011
Ellilífeyrir	1.956.431	1.688.566
Örorkulífeyrir	182.005	168.352
Makalífeyrir	66.462	53.394
Barnalífeyrir	779	933
	2.205.676	1.911.245
Kostnaður vegna örorkumats	545	29
Gjald til VIRK Starfsendurhæfingarsjóðs	751	0
	2.206.972	1.911.274

Fjárfestingartekjur

11. Fjárfestingartekjur af eignarhlutum sundurliðast þannig:

	2012	2011
Af innlendum hlutabréfum	121.553	128.684
Af erlendum hlutabréfum	903.304	251.015
Umsýslubókun skv. reikningum eða upplýsingum frá stýringaraðilum	(29.418)	(26.972)
Viðskiptakostnaður innlendra hlutabréfa	(533)	(102)
	994.905	352.626

Undir tekjur af eignarhlutum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, bæði vegna breytinga á gengi bréfanna og gengi erlendra gjaldmiðla. Jafnframt er umsýslubókun og viðskiptakostnaður færður á móti tekjum en sýndur sérstaklega í þeim tilvikum þar sem nákvæmar upplýsingar liggja fyrir.

Hjá vörsluaðilum verðbréfasjóða liggja kostnaðarupplýsingar ekki fyrir eða fást ekki gefnar upp og er sá kostnaður því innifalinn í vaxtatekjum viðkomandi sjóða. Miðað við umsamin þóknanahlutföll og meðalstöðu hvers safns fyrir sig er áætlað að umsýslubókun til viðbótar því sem kemur fram í töflu hér að ofan hafi numið 29 milljónum kr. á árinu 2012.

12. Vaxtatekjur og gengismunur sundurliðast þannig:

	2012	2011
Af veðlánnum	249.546	247.148
Af öðrum skuldabréfum	1.304.948	949.285
Af hlutdeildarskírteinum	864.721	15.135
Af bankainnistæðum o.fl.	44.568	27.451
Lántökugjöld	178	439
Dráttarvextir	85	28
Sóluhagnaður (sölutap)	7.335	0
	2.471.380	1.239.486

Undir vaxtatekjur og gengismun falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánnum, bundnum bankainnstæðum, iðgjöldum og veltiinnlánnum auk lántökugjalda af lánastarfsemi. Þá fellur undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breytingar á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskírteina.

Fjárfestingar

13. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir þeirra, sem reiknaðar eru sem fastur árlegur hundradshluti, greinast þannig:

	Fasteign	Aðrir rekstrarfjármunir	Samtals
Heildarverð 1.1.2012	16.753	2.341	19.094
Sala á Bankastræti 7	(16.753)	0	(16.753)
Niðurlagðir rekstrarfjármunir	0	(1.712)	(1.712)
Viðbætur á árinu	0	5.596	5.596
Heildarverð 31.12.2012	0	6.224	6.224
Afskrifað áður	3.502	1.891	5.393
Sala á Bankastræti 7	(3.628)	0	(3.628)
Niðurlagðir rekstrarfjármunir	0	(1.712)	(1.712)
Afskrifað á árinu	126	494	619
Afskrifað samtals	0	672	672
Bókfært verð 31.12.2012	0	5.552	5.552
Afskriftahlutföll 2012 eru eftirfarandi:	1,5%	10-33%	

Á árinu 2012 var gengið frá sölu á skrifstofuhúsnæði LSR og LH að Bankastræti 7. Eignarhluti Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga var 10%, A-deildar LSR 45% og B-deildar LSR 45%. Hlutur LH í hagnaði af sölu fasteignarinnar var 7,3 milljónir kr.

14. Verðbréf með breytilegum tekjum

Erlend verðbréf eftir fjárvörsluaðilum:

Hlutabréf:	2012	2011
Sampo OYJ-A SHS	17.805	13.118
	17.805	13.118
Sérgreind hlutabréfasöfn:		
MFS Institutional Advisors	1.550.713	1.191.562
Morgan Stanley	715.494	727.469
EFG Global Equity	444.054	362.004
ETF Credit Suisse	356.506	300.628
	3.066.767	2.581.663
Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:		
Vanguard Global Stock Index	1.147.986	949.546
JP Morgan Global Dynamic Fund	815.373	680.122
Schroder Global Core	753.010	623.272
ACM Global Growth Trends	503.006	540.580
T. Rowe Price US Large Growth	474.023	389.395
Schroder Global Quant Value	318.266	145.402
Templeton Growth Fund	298.536	234.786
T. Rowe Price US Small Cap Fund	244.154	198.856
Seilern Stryx Fund	197.262	164.079
Vanguard Global Enhanced	111.037	89.644
ACM Thematic	82.327	69.089
JPM Global Emerging Equity	76.640	62.256
Katla Fund Global Value	42.614	11.886
Sparinvest Global Value	0	24.403
	5.064.233	4.183.316
Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum:		
Schroder Private Equity III	275.395	219.875
Morgan Stanley Private Equity III	204.097	210.179
Schroder Private Equity II	107.569	121.494
Schroder Private Equity IV	105.332	80.591
Morgan Stanley Emerging Private Markets	103.529	80.065
Partners Group Private Equity	102.168	89.262
BlackRock Diversified Private Equity III	100.128	93.695
BlackRock Private Opportunity Fund II	74.695	74.160
LGT Crown European Private Equity Fund	72.745	63.909
Morgan Stanley Private Markets IV	64.441	52.140
Templeton Real Estate Fund	61.883	53.011
Morgan Stanley Private Equity II	58.425	64.711
Landsbanki Private Equity II	52.882	43.258
Alþjóða fasteignasjóðurinn	52.490	41.387
Alþjóða framtakssjóðurinn II	51.401	45.548
SVG Diamond Private Equity III	50.386	34.784
Brú II Venture Capital Fund	46.239	69.128
DLJ Merchant Banking Partners	32.197	35.637
SVG Asia Fund of Funds	16.906	10.836
Alþjóða framtakssjóðurinn	11.265	27.976
Private Opportunity Ventures	1.675	1.966
	1.645.848	1.513.611
Erlend verðbréf með breytilegum tekjum alls	9.794.653	8.291.708

Í sérgreindu hlutabréfasöfnunum eru eingöngu hlutabréf í markaðsskráðum stórum erlendum hlutafélögum og er eignarhluti sjóðsins í hverju félagi fyrir sig óverulegur.

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til fjárfestinga í framtakssjóðum, fasteignasjóðum og samlagshlutafélögum fyrir samtals 2,4 milljarða kr. sem skiptast þannig að 2,3 milljarðar kr. eru vegna erlendra sjóða, 19 milljónir kr. vegna samlags-hlutafélaga og 24,7 milljónir kr. vegna innlendra sjóða. Samtals hefur verið fjárfest í þessum sjóðum fyrir tæpa 2 milljarða kr. Sjóðurinn á því eftir að fjárfesta fyrir 420 milljónir kr. og kemur þessi fjárhæð til greiðslu á næstu árum.

Innlend verðbréf:

Skráð innlend hlutabréf:	Eignarhl.	2012	2011
Icelandair Group hf.	0,7%	267.150	125.763
Marel hf.	0,2%	236.743	242.772
Hagar hf.	0,7%	193.800	108.394
Össur hf.	0,2%	187.501	165.726
Fjarskipti hf. (Vodafone)	0,2%	24.731	0
Reginn hf.	0,1%	15.400	0
Eimskipafélag Íslands hf.	0,0%	13.822	0
		939.146	642.655
Óskráð innlend hlutabréf:			
EIK fasteignafélag hf.	1,2%	53.529	15.927
SF I slhf.	0,5%	44.250	25.350
Tryggingamiðstöðin hf.	0,3%	27.500	0
SF III slhf.	0,6%	18.317	0
Atorka Group hf.	0,3%	11.594	19.370
Frumtak slhf.	0,3%	11.020	9.380
Stoðir hf.	0,0%	5.220	5.220
Skýrr hf.	0,2%	5.080	5.080
Egla hf.	0,9%	806	806
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða um verðbréfaþing ehf.	0,5%	35	35
SF I GP hf.	0,4%	2	25
		177.353	90.983
Hlutdeildarskírteini í fagfjárfestastjóðum:			
Stefnir Íslenski Athafnasjóðurinn I		8.441	17.191
Auður I fagfjárfestastjóður slf.		6.204	4.643
		14.645	21.834
Hlutdeildarskírteini í skuldabréfasjóðum:			
Virðing, Veðskuldabréfasjóður		91.182	82.069
		91.182	82.069
Innlend verðbréf með breytilegum tekjum alls		1.222.327	837.541
Verðbréf með breytilegum tekjum alls		11.016.980	9.129.249

Þau hlutabréf sem skráð eru á opinberum markaði eru metin á markaðsverði í árslok 2012.

15. Verðbréf með föstum tekjum og veðlán

Verðbréf með föstum tekjum og veðlán greinast þannig:

	2012	%	2011	%
Ríkistryggð bréf	8.859.962	65,4%	7.917.598	56,7%
Veðskuldabréf	2.493.933	18,4%	2.672.065	19,1%
Sveitarfélög	1.109.168	8,2%	1.025.873	7,3%
Lánastofnanir	624.031	4,6%	1.073.860	7,7%
Fyrirtæki	458.740	3,4%	1.277.271	9,1%
	13.545.835	100,0%	13.966.668	100,0%

Ofangreindar fjárhæðir eru að teknu tilliti til afskrifaðra og niðurfærðra verðbréfa. Af þingskráðum skuldabréfum, þar sem kaupverð lá fyrir í Kauphöll Íslands þann 31. desember 2012, nam markaðsvirðið 11.822 milljónum kr. Veðskuldabréf í árslok 2012 eru lán til sjóðfélaga.

Sundurliðun verðbréfa með föstum tekjum og veðlána eftir formi verðtryggingar:

	2012	2011
Verðtryggt, vísitala neysluverðs	11.531.925	12.758.531
Óverðtryggt	1.821.626	837.071
Tengt erlendum vísitölum	79.503	352.438
Gengistryggt	112.782	18.628
	13.545.835	13.966.668

Sundurliðun erlendra eigna eftir myntum:

	2012	2011
Bandaríkjadóllar	89,4%	89,2%
Evra	10,2%	10,8%
Sterlingspund	0,5%	0,0%
	100,0%	100,0%

Sundurliðun erlendra hlutdeildarskírteina og sérgreindra safna eftir heimshlutum:

	MSCI World Index	2012	2011
Norður-Ameríka	57,3%	59,3%	57,7%
Evrópa	27,9%	25,8%	25,1%
Kyrrahafslönd	14,7%	8,8%	11,8%
Þróunarmarkaðir	0,0%	6,1%	5,5%
	100,0%	100,0%	100,0%

Kröfur

16. Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur skiptast þannig:

	2012	2011
Fyrirframgreiddur lífeyrir	9.021	0
Kröfur vegna lífeyrishækkana	9.125	9.673
Áætluð óinnheimt iðgjöld í árslok	10.528	12.082
Ógreidd skuldbinding vegna uppgjörs fyrirtækja	3.408	2.689
Vangreidd iðgjöld	332	268
	32.415	24.712

Viðskiptaskuldir

17. Aðrar skuldir

Aðrar skuldir skiptast þannig:

	2012	2011
Staðgreiðsla skatta af lífeyrisgreiðslum í desember	82.513	66.434
Ógreiddur skattur til ríkissjóðs	533	17.627
Aðrar skuldir	1.491	6.333
	84.537	90.394

Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

18. Launakostnaður og fjöldi starfsmanna

Hlutdeild sjóðsins í heildarlaunakostnaði LSR og LH nam 29,4 milljónum kr. árið 2012. Hann skiptist þannig að heildarlaun voru 24 milljónir kr. og launatengd gjöld 5,4 milljónir kr. Stöðugildi hjá Lífeyrissjóðum LSR og LH voru 40,5 á árinu 2012 og er hlutdeild sjóðsins metin 3,1 stöðugildi.

19. Laun til stjórnar, endurskoðunarnefndar, framkvæmdastjóra og endurskoðenda árið 2012

Stjórnar- og nefndarstörf:

Herdís Gunnarsdóttir (formaður stjórnar 2012)	1.112
Ásta Lára Leósdóttir (varaformaður stjórnar 2012)	835
Oddur Gunnarsson (stjórnarmaður)	554
Ragnheiður Gunnarsdóttir (stjórnarmaður)	554
Elsa B. Friðfinnsdóttir (nefndarstörf)	554
Marianna Jónasdóttir (nefndarstörf)	554
Sigurlaug Kristín Jóhannsdóttir (varamaður í stjórn)	13
	4.175

Endurskoðunarnefnd:

Hallgrímur Snorrason, formaður endurskoðunarnefndar	571
Marianna Jónasdóttir	286
Trausti Hermannsson	286
	1.143

Haukur Hafsteinsson, framkvæmdastjóri LSR og LH	19.847
---	--------

Hlutdeild LH í launakostnaði framkvæmdastjóra nam 1.540 þúsund kr. og 89 þúsund kr. í þóknun til endurskoðunarnefndar.

Þóknun til Deloitte hf. á árinu 2012 vegna innri endurskoðunar hjá LSR og LH nam 2.350 þúsund kr., þar af var hlutdeild LH 182 þúsund kr.

Ríkisendurskoðun sér um fjárhagsendurskoðun sjóðsins sbr. 6. gr. laga nr. 2/1997 án sérstakrar þóknunar. Á árinu 2012 var unninn samtals 601 tími vegna fjárhagsendurskoðunar hjá LSR og LH, sem samsvarar reiknuðum kostnaði að fjárhæð 6,4 milljónir kr. og er sá kostnaður borinn uppi af fjárveitingu til Ríkisendurskoðunar á fjárlögum.

Tryggingafræðileg úttekt

20. Tryggingafræðileg úttekt

Stjórn Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga fól Talmakönnun hf. að gera tryggingafræðilega úttekt á stöðu sjóðsins miðað við árslok 2012. Í úttektinni er miðað við 2% ávöxtun umfram launahækkunir.

Samkvæmt útreikningi Talmakönnunar hf. er áfallin skuldbinding sjóðsins 67.682 milljónir kr. og eiga launagreiðendur að standa undir 33.800 milljónum kr. af þeirri fjárhæð með greiðslu lífeyrishækkana, sbr. 1. mgr. 20. gr. laga um sjóðinn nr. 2/1997. Skuldbindingar sem sjóðurinn á sjálfur að standa undir eru því 33.882 milljónir kr. Eignir sjóðsins skv. efnahagsreikningi eru 24.469 milljónir kr. og endurmat 177,4 milljónir kr. Það sem á vantar, eða 9.235 milljónir kr., er á ábyrgð ríkissjóðs og annarra launagreiðenda sem greiða iðgjöld til sjóðsins skv. 18. gr. laga hans.

Helstu niðurstöður tryggingafræðilegrar úttektar eru þessar:

Eignir:	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	24.469.402	0	24.469.402
Núvirði verðbréfa	844.829	0	844.829
Fjárfestingargjöld	(667.383)	0	(667.383)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	1.313.375	1.313.375
Eignir samtals	24.646.848	1.313.375	25.960.223
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	60.557.118	3.325.397	63.882.516
Örorkulífeyrir	5.198.262	185.901	5.384.163
Makalífeyrir	1.418.811	42.604	1.461.415
Barnalífeyrir	4.143	0	4.143
Rekstrarkostnaður	503.838	280.495	784.332
Skuldbindingar samtals	67.682.171	3.834.397	71.516.568
Eignir umfram skuldbindingar	(43.035.323)	(2.521.023)	(45.556.345)
Í hlutfalli af skuldbindingum	-63,6%	-65,7%	-63,7%

Áfallin skuldbinding hækkar úr 64.544 milljónum kr. í 67.682 milljónir kr. sem er 4,9% hækkun milli ára. Heildarskuldbinding sjóðsins hækkar milli ára úr 68.880 milljónum kr. í 71.517 milljónir kr. eða um 3,8%.

Lífeyrisréttindi í sjóðnum eru reiknuð sem hlutfall af dagvinnulaunum sjóðfélaga og þegar launin hækka þá hækkar skuldbinding sjóðsins í sama hlutfalli og launin. Við útreikning skuldbindinga er miðað við dagvinnulaun í lok ársins.

21. Ábyrgð launagreiðenda og ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum:

Utan efnahagsreiknings er getið um skuldbindingar launagreiðenda vegna lífeyrishækkana samkvæmt 1. mgr. 20. gr. laga um lífeyrissjóðinn nr. 2/1997. Samkvæmt útreikningi Talnakönnunar hf. nam skuldbinding launagreiðenda vegna lífeyrishækkana 33.800 milljónum kr. í árslok 2012. Þessar skuldbindingar voru metnar 32.237 milljónir kr. í árslok 2011. Hækkunin á árinu 2012 er því 1.563 milljónir kr. eða 4,8%.

Kennitölur

	2012	2011	2010	2009	2008
Ávöxtun					
Nafnávöxtun	14,76%	7,09%	4,60%	11,50%	-14,65%
Raunávöxtun	9,79%	1,77%	1,94%	2,64%	-26,65%
Hrein raunávöxtun	9,64%	1,56%	1,84%	2,53%	-26,73%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára	-3,16%	-5,20%	-3,49%	-1,34%	-0,06%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára	2,63%	1,43%	1,20%	1,09%	1,71%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	39,3%	34,4%	39,2%	43,4%	37,8%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	43,0%	44,1%	41,4%	37,6%	42,0%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	5,5%	5,1%	4,4%	3,6%	3,5%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	2,0%	4,8%	3,0%	2,7%	3,7%
Veðlán	10,2%	11,6%	12,0%	12,7%	13,0%
Hlutfallsleg skipting verðbréfaeignar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	60,0%	64,2%	58,3%	53,9%	57,9%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	40,0%	35,8%	41,7%	46,1%	42,1%
Kostnaður sem hlutfall af hreinni eign					
Rekstrarkostnaður að fráðregnum öðrum tekjum	0,14%	0,12%	0,10%	0,11%	0,11%
Fjárfestingargjöld	0,12%	0,11%	0,11%	0,11%	0,08%
Fjöldatalningar					
Meðalfjöldi virkra sjóðfélaga	426	479	522	581	628
Meðalfjöldi lífeyrisþega	852	792	748	700	644
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	88,7%	88,3%	88,2%	88,9%	86,8%
Örorkulífeyrir	8,3%	8,8%	9,1%	8,3%	10,2%
Makalífeyrir	3,0%	2,8%	2,7%	2,7%	2,9%
Barnalífeyrir	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,2%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Eignir umfram heildarskuldbindingar	-63,7%	-64,3%	-64,0%	-64,3%	-65,0%
Eignir umfram áfallnar skuldbindingar	-63,6%	-64,3%	-63,5%	-63,9%	-64,6%

Overview 2012

The Pension Fund for State Employees (LSR)
The Pension Fund for Nurses (LH)

Statement of changes in net assets available for benefits 2012

	LSR 2012	LH 2012	Total LSR & LH	
			2012	2011
Premiums				
Members	5,359,272	64,164	5,423,436	5,334,073
Employers	14,586,652	168,209	14,754,861	13,980,541
Transfer of rights and repayments	(13,406)	(128)	(13,534)	(62,621)
State contribution to equalize disability pension burden	201,284	22,329	223,613	202,596
Increase in pension payments	8,677,761	821,881	9,499,642	8,510,535
Liquidated pension commitments	562,974	4,033	567,007	531,394
Employers commitment deposits	1,064,574	105,120	1,169,694	1,191,621
Premiums	30,439,111	1,185,608	31,624,720	29,688,139
Benefits				
Benefits	26,930,135	2,205,676	29,135,811	25,852,807
Cost of disability assessments	52,633	1,296	53,929	724
Benefits	26,982,769	2,206,971	29,189,740	25,853,530
Investment income				
Dividends and revenue on shares	15,238,559	994,905	16,233,464	4,038,209
Interest income and exchange-rate difference	41,599,622	2,471,380	44,071,002	23,507,890
Provision for securities	(1,996,962)	(181,104)	(2,178,067)	(424,408)
Forward agreements	(458,979)	(42,324)	(501,303)	33,169
Investment income	54,382,239	3,242,857	57,625,096	27,154,860
Investment expenses				
Office and management expenses	356,223	28,453	384,676	343,262
Operating expenses				
Office and management expenses	345,487	33,439	378,926	332,497
Other expenses				
Tax on net assets of the fund	23,383	533	23,916	295,599
Other income				
Other income	25,930	1,366	27,295	35,746
Increase in net assets over the year	57,139,418	2,160,435	59,299,852	30,053,856
Net assets from previous year	379,505,527	22,308,968	401,814,494	371,760,638
Net assets available for benefits	436,644,944	24,469,402	461,114,347	401,814,494

Balance sheet 31.12.2012

Assets	LSR	LH	Total LSR & LH	
	2012	2012	2012	2011
Investments				
Real estate	455,292	0	455,292	328,293
Variable-income securities	164,559,191	11,016,980	175,576,171	139,940,153
Fixed-income securities	198,842,714	11,051,902	209,894,616	197,775,224
Mortgage loans	59,598,620	2,493,933	62,092,554	62,291,542
Other investments	4,736,541	33,682	4,770,224	4,335,048
Investments	428,192,359	24,596,498	452,788,857	404,670,260
Claims				
Claims on employers	2,185,962	32,415	2,218,377	2,225,708
Other claims	252,558	16,223	268,781	158,371
Claims	2,438,521	48,638	2,487,159	2,384,079
Other assets				
Operating assets and other tangible assets	49,970	5,552	55,523	4,501
Cash and deposits	21,035,688	971,495	22,007,183	13,774,742
Other assets	21,085,659	977,047	22,062,706	13,779,243
Assets	451,716,539	25,622,183	477,338,722	420,833,582
Liabilities				
Commitments				
Accrued pension commitments	118,456	10,459	128,915	122,640
Commitments	118,456	10,459	128,915	122,640
Liabilities				
Other liabilities	1,028,979	84,537	1,113,515	1,380,767
Forward agreements	13,924,159	1,057,785	14,981,944	17,515,681
Liabilities	14,953,138	1,142,322	16,095,460	18,896,448
Liabilities	15,071,595	1,152,781	16,224,375	19,019,088
Net assets available for benefits	436,644,944	24,469,402	461,114,347	401,814,494
Assets excluded in the Balance sheet				
Claim on employers, art. 33/20	243,684,084	33,800,470	277,484,554	262,979,599

Statement of cash flow 2012

	LSR 2012	LH 2012	Total LSR & LH	
			2012	2011
Inflow				
Premium payments	30,505,254	1,177,905	31,683,159	29,695,229
Investment income	4,205,042	230,429	4,435,471	33,685,328
Bond payments	21,066,147	1,190,271	22,256,418	17,824,126
Sale of variable-income securities	11,377,376	645,763	12,023,138	21,702,767
Sale of fixed-income securities	30,227,696	1,510,895	31,738,590	29,370,532
Sale of Real-estate property	183,997	20,444	204,441	0
Inflow	97,565,511	4,775,707	102,341,218	132,277,981
Outflow				
Benefits	26,917,694	2,190,893	29,108,587	25,744,622
Investment expenses	357,141	28,453	385,594	322,227
Operating costs excluding depreciation	346,311	30,445	376,756	312,868
Temporary property tax	277,973	17,627	295,599	0
Outflow	27,899,119	2,267,417	30,166,536	26,379,717
Disposable resources for purchase of securities and other investments	69,666,392	2,508,290	72,174,682	105,898,264
Purchase of securities and other investments				
Purchase of variable-income securities	17,395,589	666,229	18,061,818	18,384,843
Purchase of fixed-income securities	41,411,997	1,514,698	42,926,696	84,368,699
New mortgage loans	2,618,297	17,750	2,636,047	3,684,078
Other investments	312,083	5,596	317,679	267,142
Total investment	61,737,966	2,204,274	63,942,240	106,704,762
Increase (decrease) in cash and bank deposits	7,928,425	304,016	8,232,442	(806,498)
Cash and bank deposits at beginning of year	13,107,263	667,478	13,774,742	14,581,240
Cash and bank deposits at year-end	21,035,688	971,495	22,007,183	13,774,742

Financial indicators – LSR

	2012	2011	2010	2009	2008
Yield					
Nominal yield	14.18%	7.19%	4.92%	11.83%	-13.03%
Real yield	9.24%	1.86%	2.25%	2.95%	-25.25%
Net real yield	9.15%	1.79%	2.19%	2.87%	-25.31%
Average net real yield over the last 5 years	-2.70%	-4.55%	-2.90%	-0.74%	0.47%
Average net real yield over the last 10 years	2.84%	1.80%	1.62%	1.55%	2.08%
Investment securities					
Listed variable yield securities	32.9%	29.2%	32.2%	38.0%	34.6%
Listed fixed rate securities	43.2%	43.8%	42.4%	36.2%	38.2%
Unlisted variable yield securities	5.6%	5.2%	4.1%	3.3%	3.2%
Unlisted fixed rate securities	3.3%	5.1%	4.0%	4.2%	4.9%
Mortgage loans	13.9%	15.7%	16.4%	17.6%	18.6%
Other investments	1.0%	1.1%	1.0%	0.8%	0.4%
Investment securities by currencies					
Securities in Icelandic krona	68.7%	70.5%	66.0%	60.2%	62.6%
Securities in foreign currencies	31.3%	29.5%	34.0%	39.8%	37.4%
Expenses as percentage of assets					
Operating expenses net of other income	0.08%	0.07%	0.06%	0.09%	0.09%
Investment expenses	0.09%	0.09%	0.08%	0.09%	0.07%
Members and pensioners					
Average number of active members	27,000	27,527	27,921	28,417	28,099
Average number of pensioners	14,974	14,162	13,436	12,719	11,603
Breakdown of pension payments by type					
Old-age pensions	75.6%	74.4%	74.3%	74.5%	74.4%
Disability allowance	6.5%	6.3%	6.4%	6.1%	6.5%
Spouse's pension	16.1%	16.8%	17.4%	17.5%	18.7%
Children's allowance	0.4%	0.4%	0.4%	0.4%	0.4%
Other payments	1.4%	2.0%	1.4%	1.5%	0.0%

Financial indicators – LH

	2012	2011	2010	2009	2008
Yield					
Nominal yield	14.76%	7.09%	4.60%	11.50%	-14.65%
Real yield	9.79%	1.77%	1.94%	2.64%	-26.65%
Net real yield	9.64%	1.56%	1.84%	2.53%	-26.73%
Average net real yield over the last 5 years	-3.16%	-5.20%	-3.49%	-1.34%	-0.06%
Average net real yield over the last 10 years	2.63%	1.43%	1.20%	1.09%	1.71%
Investment securities					
Listed variable yield securities	39.3%	34.4%	39.2%	43.4%	37.8%
Listed fixed rate securities	43.0%	44.1%	41.4%	37.6%	42.0%
Unlisted variable yield securities	5.5%	5.1%	4.4%	3.6%	3.5%
Unlisted fixed rate securities	2.0%	4.8%	3.0%	2.7%	3.7%
Mortgage loans	10.2%	11.6%	12.0%	12.7%	13.0%
Investment securities by currencies					
Securities in Icelandic krona	60.0%	64.2%	58.3%	53.9%	57.9%
Securities in foreign currencies	40.0%	35.8%	41.7%	46.1%	42.1%
Expenses as percentage of assets					
Operating expenses net of other income	0.14%	0.12%	0.10%	0.11%	0.11%
Investment expenses	0.12%	0.11%	0.11%	0.11%	0.08%
Members and pensioners					
Average number of active members	426	479	522	581	628
Average number of pensioners	852	792	748	700	644
Breakdown of pension payments by type					
Old-age pensions	88.7%	88.3%	88.2%	88.9%	86.8%
Disability allowance	8.3%	8.8%	9.1%	8.3%	10.2%
Spouse's pension	3.0%	2.8%	2.7%	2.7%	2.9%
Children's allowance	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.2%

Appendix – LSR & LH

Role of the funds

The principal role of the Pension Fund for State Employees (LSR) and the Pension Fund for Nurses (LH) is to pay pensions to its members upon retirement and throughout their lives and ensure their families with a pension following a loss of income due to an impaired ability to work or due to death. The Funds receive contributions and invest them in order to meet their liability regarding old-age pensions, disability benefits, spouse's and children's benefits. Furthermore, the Funds grant loans to Fund members and accept and invest voluntary pension savings. In 2012, LSR and LH had a total of 30,112 active members and 18,951 members received pensions and other benefits. The Funds pay over one-third of all pensions and benefits paid by Icelandic pension funds. LSR operates in three divisions, divisions A and B, and a division for individual retirement accounts. All divisions have the same Board but are financially separated from each other. LSR and LH operate in close cooperation and share facilities and staff members.

Investment policy for LSR & LH

The investment policy is as shown below. It is reviewed at least once a year considering changes in market situations, laws and regulations. LSR and LH follow a strategic asset allocation policy that targets the percentage to be invested in each asset class.

	Division A			Division B & LH		
	Policy	Variation		Policy	Variation	
Cash	0.9%	0%	20%	0.9%	0%	10%
Bonds	60%	40%	80%	60%	40%	70%
Government bonds	30%	20%	55%	31%	20%	50%
Municipal bonds	4%	0%	10%	5%	0%	10%
Financial institution bonds	3%	0%	10%	3%	0%	10%
Corporate bonds	7%	0%	10%	5%	0%	10%
Member loans	15%	5%	25%	15%	5%	25%
Foreign bonds	1%	0%	5%	1%	0%	5%
Equities	30%	10%	60%	30%	10%	50%
Domestic equities	10%	0%	20%	5%	0%	20%
Foreign equities	20%	10%	50%	25%	10%	50%
Other investments	9%	0%	30%	9%	0%	15%
Private equity – domestic	1%	0%	5%	1%	0%	5%
Private equity – foreign	6%	0%	15%	6%	0%	10%
Real estate – domestic	0.5%	0%	5%	0.5%	0%	5%
Real estate – foreign	0.5%	0%	5%	0.5%	0%	5%
Commodities	0.5%	0%	5%	1.0%	0%	5%
Hedge funds	0.5%	0%	5%			
Purchase and management of residential property	0.1%	0%	3%	0.1%	0%	3%

Investments

Total net investments in the year 2012 were 16.7 billion ISK. The funds invested 11.3 billion ISK in domestic bonds and 8.8 billion ISK in domestic equities. The funds sold 1.4 billion ISK of foreign equities and 417 million ISK of foreign bonds in 2012. Last year, net distributions from private equity funds were 1.7 billion ISK and investments in real estate funds were 176 million ISK.

Net investments 2012

(m. ISK)

	LSR	LH	Total
Government bonds	11,641	131	11,772
Municipal bonds	52	-40	12
Financial institution bonds	-504	-43	-547
Corporate bonds	945	15	960
Mortgage bonds	-551	-61	-612
Member loans	-167	-141	-308
Domestic bond funds	-21	0	-21
Foreign bonds	-403	-14	-417
Bonds	10,991	-154	10,838
Domestic equities	8,535	274	8,809
Foreign equities	-1,270	-131	-1,402
Equities	7,265	142	7,407
Private equity – domestic	-257	-9	-266
Private equity – foreign	-1,330	-125	-1,454
Real estate – foreign	164	12	176
Other investments	-1,422	-122	-1,544
Total	16,834	-133	16,701

Total assets

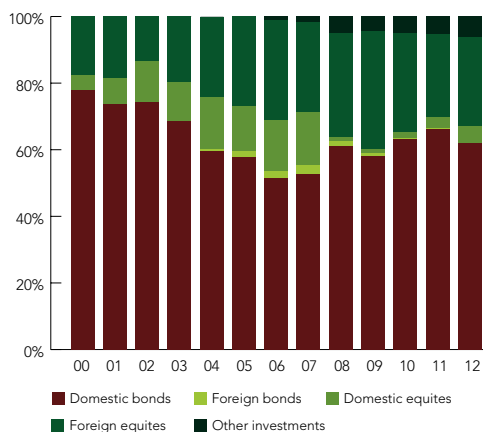
In the year-end 2012 total assets in securities amounted to 474.3 billion ISK. Assets in domestic bonds amounted to 276.8 billion ISK or 58.4% compared to 63.2% in the year-end 2011. Assets in foreign bonds were 459 million ISK or 0.1% compared to 0.3% the year before. Assets in domestic equities were 23.2 billion ISK or 4.9% of total assets compared to 3.3% in 2011. Total assets in foreign equities were 119.6 billion ISK or 25.2% compared to 23.7% in 2011. Total assets in private equity and real estate funds were 27.5 billion ISK or 5.8% compared to 5.2% last year and purchase and management of residential property was 368 million ISK at the year-end or 0.1% of total assets. Cash and deposits amounted to 26.4 billion ISK in the year-end or 5.6% of total assets.

Total assets 2012

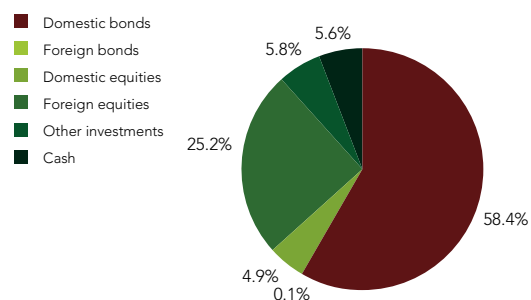
(m. ISK)

	LSR	LH	Total	Proportion		
				LSR	LH	Total
Government bonds	165,407	8,860	174,267	36.9%	34.7%	36.7%
Municipal bonds	17,854	1,109	18,963	4.0%	4.3%	4.0%
Financial institution bonds	11,544	587	12,131	2.6%	2.3%	2.6%
Corporate bonds	6,814	459	7,273	1.5%	1.8%	1.5%
Mortgage bonds	2,477	91	2,568	0.6%	0.4%	0.5%
Member loans	59,151	2,494	61,645	13.2%	9.8%	13.0%
Foreign bonds	423	37	459	0.1%	0.1%	0.1%
Bonds	263,669	13,637	277,306	58.8%	53.3%	58.5%
Domestic equities	22,048	1,116	23,165	4.9%	4.4%	4.9%
Foreign equities	111,457	8,149	119,605	24.8%	31.9%	25.2%
Equities	133,505	9,265	142,770	29.7%	36.2%	30.1%
Private equity – domestic	3,764	15	3,778	0.8%	0.1%	0.8%
Private equity – foreign	20,582	1,531	22,113	4.6%	6.0%	4.7%
Real estate – domestic	0	0	0	0.0%	0.0%	0.0%
Real estate – foreign	1,482	114	1,596	0.3%	0.4%	0.3%
Other investments	25,827	1,660	27,487	5.7%	6.5%	5.8%
Cash	25,438	971	26,409	5.7%	3.8%	5.6%
Purchase and management of residential property	335	34	368	0.1%	0.1%	0.1%
Total	448,773	25,568	474,341	100.0%	100.0%	100.0%

Changes in asset allocation 2000–2012

Total assets 2012

Return

The table below shows nominal and net real return for LSR and LH in 2012 and 2011 along with allocation of assets.

Return and asset allocation 2012

	LSR		LH	
	2012	2011	2012	2011
Return				
Nominal return	14.2%	7.2%	14.8%	7.1%
Net real return	9.1%	1.8%	9.6%	1.6%
Average 5 year net real return	-2.7%	-4.5%	-3.2%	-5.2%
Asset Allocation				
Cash	5.7%	4.3%	3.8%	2.8%
Domestic bonds	58.7%	63.4%	53.2%	58.8%
Domestic equities	4.9%	3.3%	4.4%	3.1%
Foreign equities	24.8%	23.4%	31.9%	28.5%
Foreign bonds	0.1%	0.3%	0.1%	0.3%
Other investments	5.7%	5.2%	6.5%	6.5%
Purchase and management of residential property	0.1%		0.1%	

Foreign equities

LSR and LH cooperate with external managers for investments and custody of foreign equities. For risk diversification purposes, investments are diversified between several managers with different investment styles and strategies. The external managers are listed in a table on this page.

Funds / segregated portfolios (LSR & LH) 2012

Segregated portfolios	m. ISK	%
MFS Institutional Advisors	20,670	14.5%
Morgan Stanley	10,477	7.3%
ETF Credit Suisse	4,888	3.4%
EFG Global Equity	4,743	3.3%
Total	40,778	28.5%

Foreign equities

Sampo OYJ-A SHS	457	0.3%
-----------------	-----	------

Foreign equities – Funds

Vanguard Global Stock Index	17,786	12.4%
JP Morgan Global Dynamic Fund	11,362	7.9%
Schroder Global Core	11,081	7.7%
Schroder Global Quant Value	8,080	5.6%
ACM Global Growth Trends	6,997	4.9%
Other funds	23,065	16.1%
Total	78,371	54.6%

Private equity

Schroder Private Equity III	3,400	2.4%
Morgan Stanley Private Equity III	2,520	1.8%
Landsbanki Private Equity II	1,511	1.1%
Morgan Stanley Emerging Private Markets	1,479	1.0%
Schroder Private Equity IV	1,451	1.0%
BlackRock Diversified Private Equity III	1,396	1.0%
Other funds	10,356	7.2%
Total	22,113	15.5%

Real estate funds

International Real Estate Fund	812	0.6%
Templeton Real Estate Fund	784	0.5%
Total	1,596	1.1%

Total	143,315	100.0%
--------------	----------------	---------------

